

RAPORT O STANIE MIASTA

ZA 2019R.

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	3
2. Budżet	4
3. Inwestycje Dzierżoniowa za 2019	13
4. Dzierżoniów dla mieszkańców	22
5. Dzierżoniowski Budżet Obywatelski	64
6. Dzierżoniów Pełen Pasji	66
7. Współpraca z miastami partnerskimi	68
8. Nowe atrakcje turystyczne	70
9. Gospodarka	72
10. Ochrona środowiska i usługi komunalne	90
11. Zagospodarowanie przestrzenne	109
12. Mieszkalnictwo	113
13. Nieruchomości gminne	118
14. Dzierżoniów w liczbach	124
15. Urząd Miasta	125
16. Rada Miejska	127
17. Inne istotne działania burmistrza	131

Słowo wstępne do raportu

Zawarte w raporcie informacje i dane pokazują sposób i efekty działalności miasta w 2019 roku. Znajdziemy w nim najważniejsze informacje o działaniach samorządu oraz wykorzystywaniu potencjału gospodarczego i społecznego Dzierżoniowa. Dzięki zestawieniu ubiegłorocznych danych z latami poprzednimi możemy obserwować, porównywać i oceniać trendy, jakie zachodzą we wszystkich obszarach zarządzania. Szczególnie polecam poznanie najistotniejszych danych o finansach Dzierżoniowa i o pozyskiwanych z zewnątrz pieniądzach, dzięki którym możliwe są tak liczne inwestycje wykonywane przez nasz samorząd.

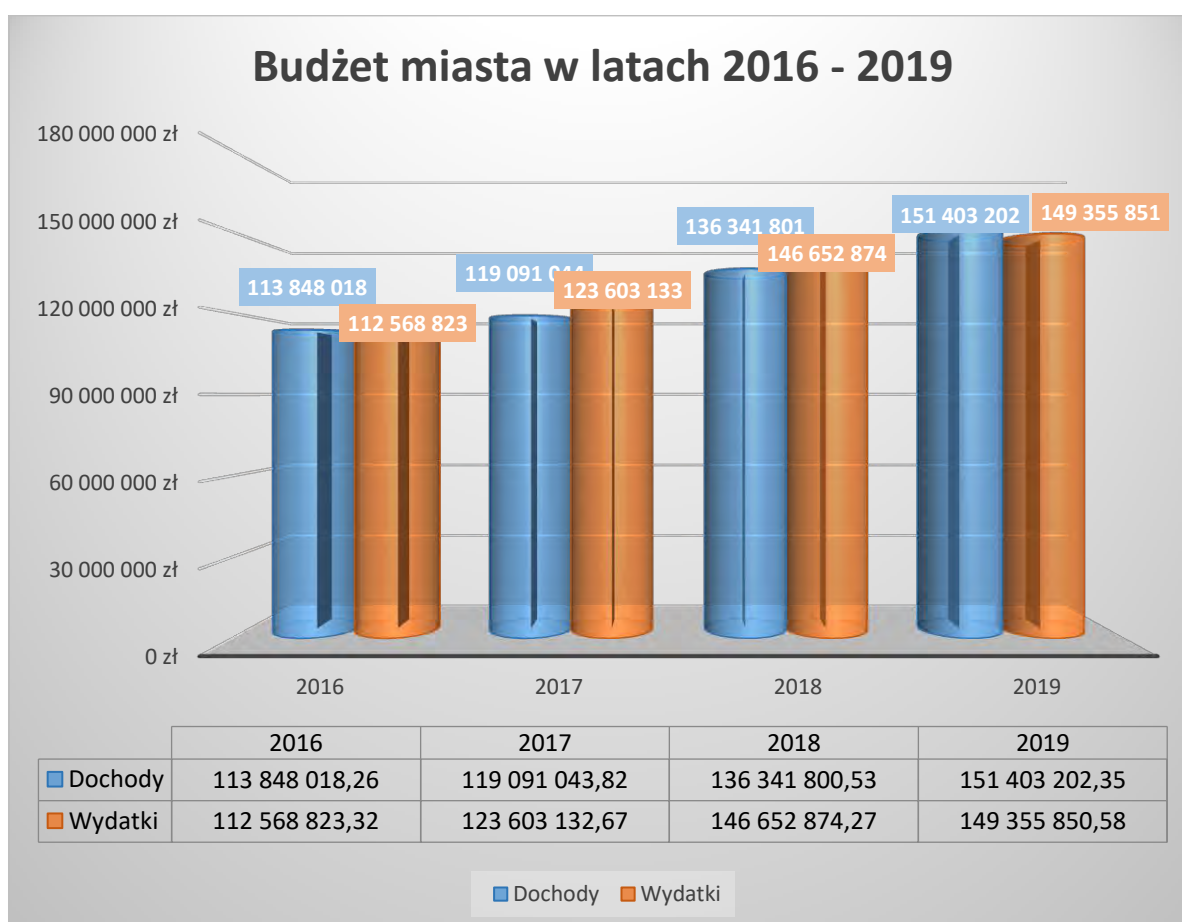
Raport będzie rozpatrywany podczas sesji Rady Miejskiej Dzierżoniowa, jako jeden z elementów udzielenia absolutorium za wykonanie ubiegłorocznego budżetu miasta.

Burmistrz Dzierżoniowa

Dariusz Kucharski

Budżet miasta Dzierżoniowa realizowany jest w oparciu o uchwałę budżetową, corocznie uchwalaną przez Radę Miejską Dzierżoniowa. Uchwała budżetowa określa plan dochodów, kierunki wydatkowania środków oraz źródła pokrycia deficytu lub kierunki rozdysponowania nadwyżki. Projekt uchwały budżetowej przygotowuje burmistrz we współpracy ze skarbnikiem i pracownikami poszczególnych wydziałów urzędu miasta. Ponadto politykę finansową miasta wytycza wieloletnia prognoza finansowa stanowiąca plan strategiczny, obrazujący podstawowe wartości budżetu roku bieżącego, jak i lat następnych. WPF jest dokumentem, który pozwala na racjonalne gospodarowanie środkami publicznymi w perspektywie wieloletniej, w tym planowaniu przedsięwzięć, na których oparte są coroczne inwestycje.

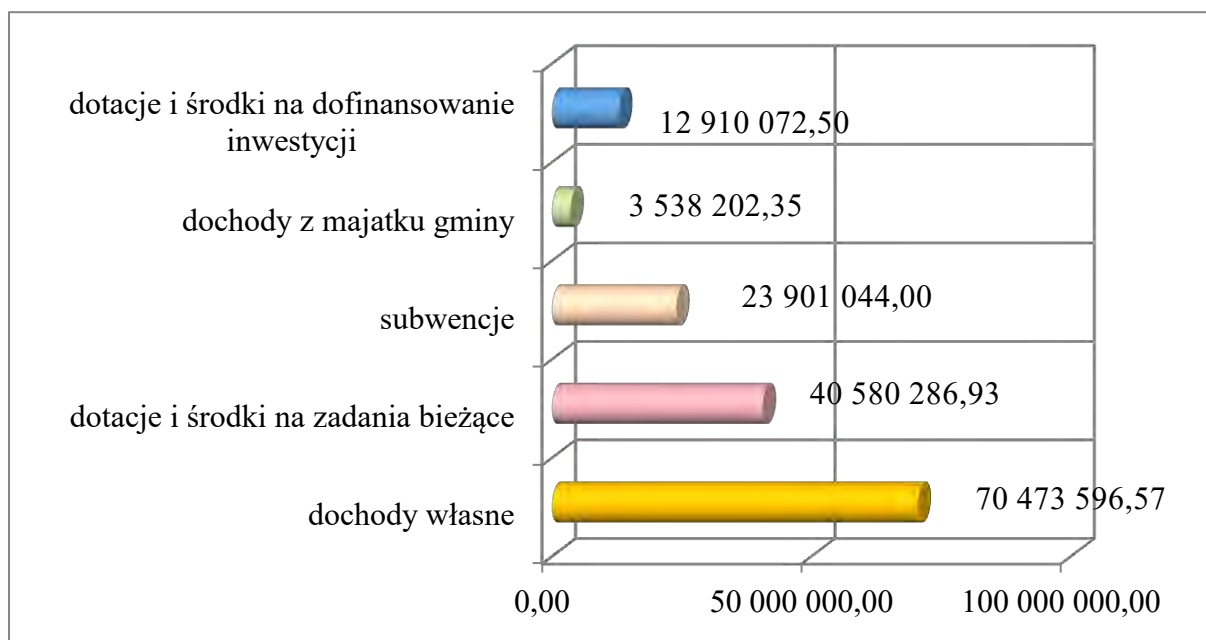

Realizacja finansowa wymienionych składników budżetu wskazuje, że wykonanie dochodów w 2019 roku było zgodne z planem. Prognozowane dochody ogółem w wysokości 151 522 804,00 zł zrealizowano w kwocie 151 403 202,35 zł, co stanowi 99,92% planu. Wydatkowanie środków było oszczędne, jednak pozwoliło na wykonanie zadań miasta. Planując budżet na poziomie 156 261 833,00 zł, miasto wydatkowało środki w wysokości 149 355 850,58 zł, co stanowi 95,58% planu. W roku 2019 uzyskaliśmy nadwyżkę

operacyjną w wysokości 10 876 431,43 zł. Nadwyżka operacyjna to dodatnia różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi. Jest to jeden z najistotniejszych wskaźników sytuacji finansowej gminy, informujący o możliwości pokrycia wydatków bieżących dochodami bieżącymi. Im wyższa jest wartość nadwyżki operacyjnej, tym większa jest możliwość realizacji przez gminę nowych przedsięwzięć majątkowych, przeznaczając tę kwotę na inwestycje lub pośrednio splatekując wcześniej zaciągnięte zobowiązania. Wysokość zrealizowanych wartości budżetowych w 2019 r. potwierdza, że miasto się rozwija. Zarówno dochody, jak i wydatki utrzymują się na wysokim poziomie i wykazują tendencję wzrostową.

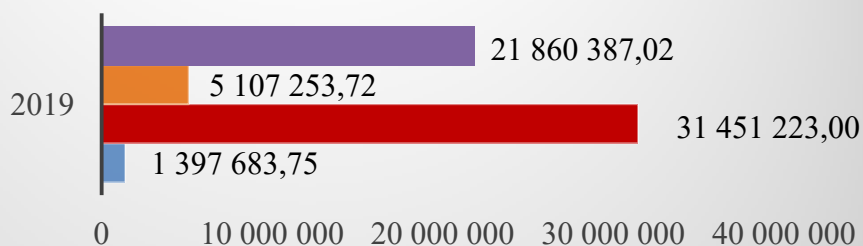
DOCHODY BUDŻETOWE

Struktura dochodów budżetowych w 2019 r.

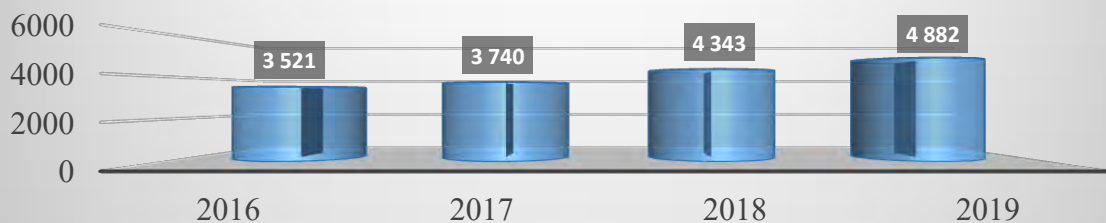
Wysokość osiągniętych dochodów budżetowych określa pozycję finansową gminy. W strukturze dochodów miasta największą grupę stanowią dochody własne, w których najwyższy udział mają wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz podatek od nieruchomości.

Dochody własne, w tym źródła największych wpływów w 2019 r.

	2019
■ wpływy z podatku od nieruchomości	21 860 387,02
■ dochody ze składników majątkowych	5 107 253,72
■ wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych	31 451 223,00
■ wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych	1 397 683,75

Dochody na 1 mieszkańca

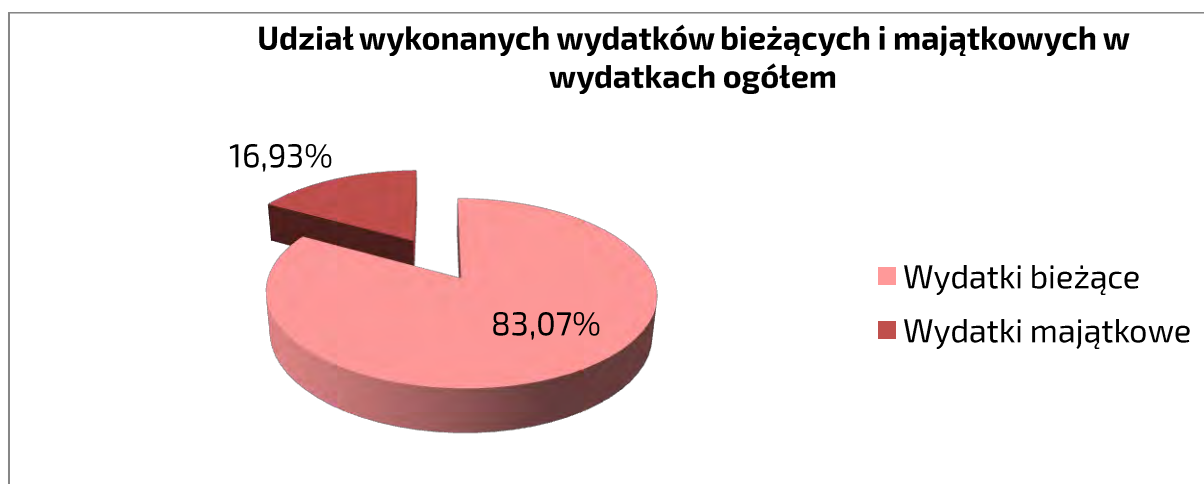
	2016	2017	2018	2019
■ dochody na 1 mieszkańca	3 520,67	3 739,94	4 343,20	4 881,77

Zasobność gminy oraz jej możliwości rozwojowe odzwierciedla wskaźnik dochodów w przeliczeniu na jednego mieszkańca. W Dzierżoniowie wskaźnik ten systematycznie się zwiększa.

WYDATKI BUDŻETOWE

Gmina ponosi wydatki na realizację zadań określonych w ustawie o samorządzie gminnym. Wydatki dzielą się na bieżące, zapewniające prawidłowe funkcjonowanie organów samorządowych oraz zaspokajanie bieżących potrzeb, wynikających z realizacji zadań, a także majątkowe, przeznaczone na realizację inwestycji i zakupów inwestycyjnych, a także dotacje celowe na inwestycje i zakupy inwestycyjne jednostek organizacyjnych oraz na wnoszenie udziałów do spółek komunalnych. Poziom i struktura wydatków budżetowych są wyrazem polityki samorządu i służą realizacji zadań określonych w strategii rozwoju gminy. Polityka wydatkowa gminy polega na odpowiednim rozdysponowaniu środków publicznych na realizację zadań służących zaspokojeniu bieżących i przyszłych potrzeb społecznych.

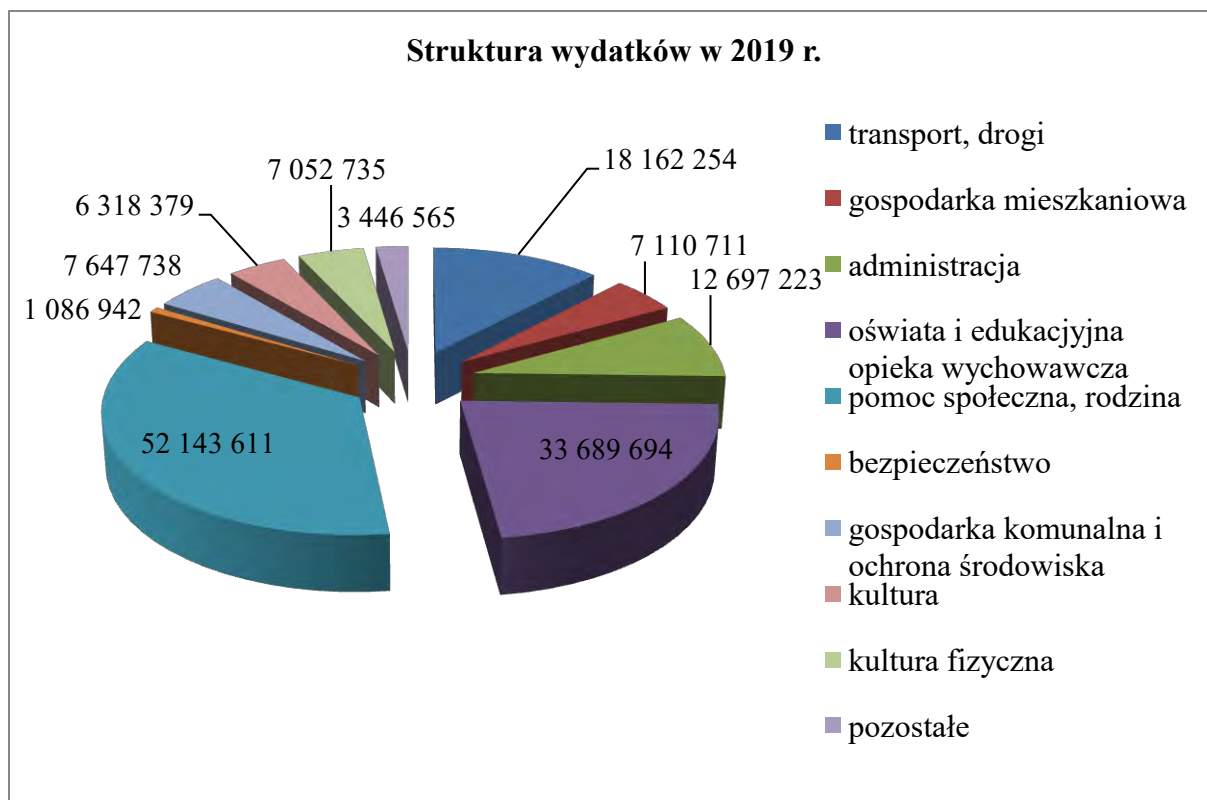
Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie	%
Wydatki ogółem	156 261 833,00	149 355 850,58	95,58
Wydatki bieżące	127 443 204,00	124 078 496,07	97,36
Wydatki majątkowe	28 818 629,00	25 277 354,51	87,71

W 2019 roku wykonanie wydatków majątkowych wyniosło 25 277 354,51 a ich udział w wydatkach ogółem stanowi 16,93%. Poziom infrastruktury technicznej i społecznej znajdujący odzwierciedlenie w realizowanych

inwestycjach miejskich nie tylko zwiększa atrakcyjność miasta, ale przyczynia się przede wszystkim do poprawy poziomu życia mieszkańców.

W roku 2019, w układzie działów, najwyższy poziom wydatków ponoszony był na opiekę społeczną i rodzinę (ok.34,92 %) oraz na oświatę i wychowanie (22,56%). Również wysoki poziom w strukturze wydatków stanowią wydatki na drogi (12,16%). Pozycje te obejmują ok 70 % wydatków ogółem.

Trend wzrostowy wskazuje na rozwój gospodarczy miasta. Wykres pokazuje systematyczny wzrost wydatków. Wskaźnik ten jest też miarą atrakcyjności gminy.

PRZYCHODY I ROZCHODY BUDŻETU

W 2019 roku budżet zamknął się nadwyżką budżetową w wysokości 2 047 351,77 zł, przy planowanym deficycie budżetu wynoszącym 4 739 029,00 zł.

Przychody i rozchody budżetu kształtowały się następująco:

Przychody	Plan	Wykonanie	%
z tytułu kredytów i pożyczek	9 440 000,00	3 000 000,00	31,78
z tytułu wolnych środków, o których mowa w art. 217 ust.2 pkt.6 ustawy o finansach publicznych	3 137 552,00	12 347 156,77	393,53
razem	12 577 552,00	15 347 156,77	122,02

Rozchody	Plan	Wykonanie	%
spłata rat kapitałowych kredytów i pożyczek	7 838 523,00	7 838 523,00	100,00
razem	7 838 523,00	7 838 523,00	100,00

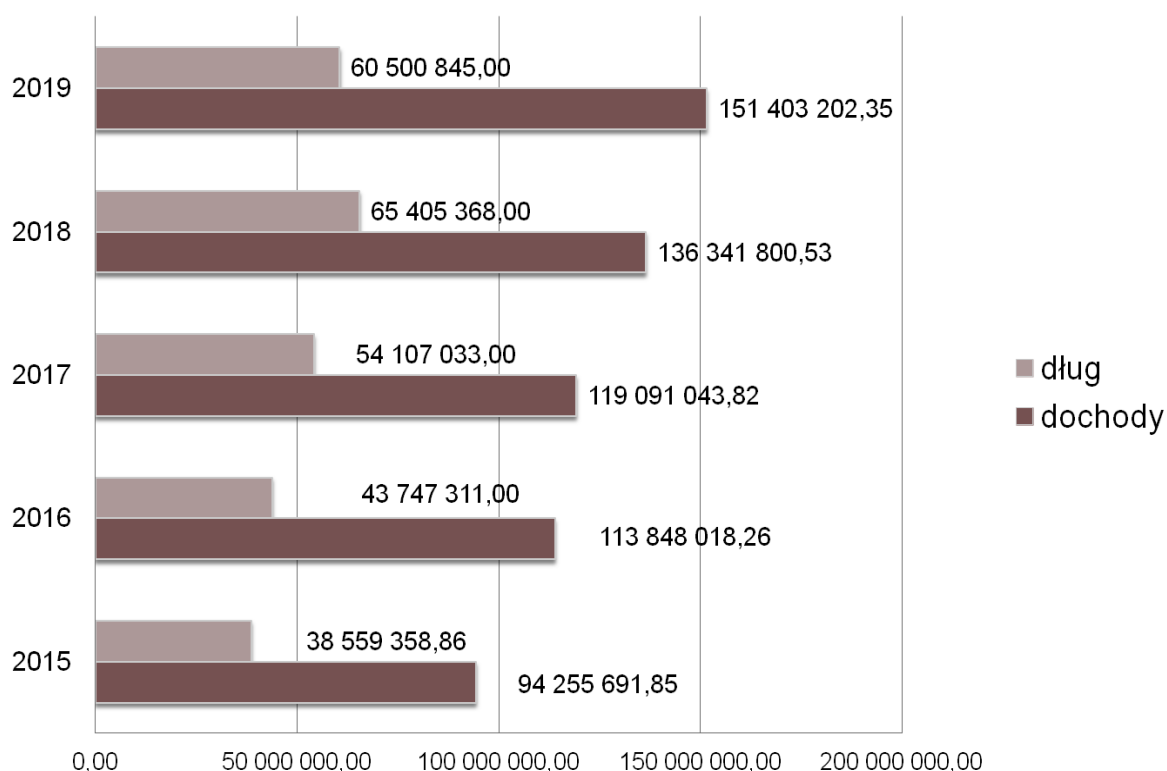
W związku z niższą, niż pierwotnie zakładano, kwotą zaciągniętego kredytu długoterminowego przeznaczonego na sfinansowanie planowanego deficytu budżetowego oraz spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań, zmniejszył się planowany dług miasta o kwotę 6 440 000 zł (planowano 9 440 000 zł, zaciągnięto kredyt w wysokości 3 000 000 zł). Tym samym, planowane kwoty rozchodów związanych ze spłatą rat kapitałowych kredytu w latach 2020-2029 zmniejszą się o 644 000 zł rocznie.

Rozchody wiązały się ze spłatą rat kapitałowych kredytów w kwocie 6 267 011,00 zł, pożyczki z WFOŚiGW w wysokości 11 512,00 zł, wykupu obligacji wyemitowanych przez miasto w 2012 r. w kwocie 1 500 000,00 zł oraz udzielonej przez miasto pożyczki dla Oddziału Terenowego Stowarzyszenia Wolna Przedsiębiorczość w Świdnicy w wysokości 60 000 zł.

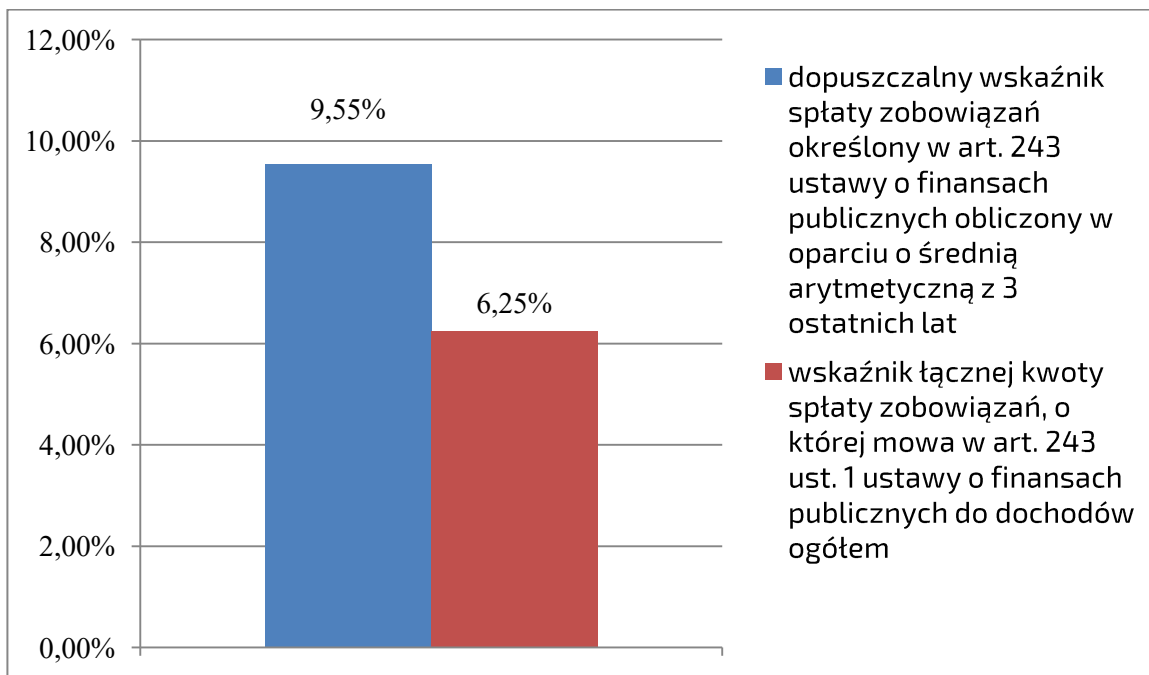
ZADŁUŻENIE GMINY MIEJSKIEJ DZIERŻONIÓW

Zadłużenie miasta na koniec 2019 roku wyniosło 60 500 845,00 zł (kredyty, pożyczki i wyemitowane obligacje komunalne), co stanowi 39,96% wykonanych dochodów. W porównaniu do roku 2018 zadłużenie zmniejszyło się, co jest wynikiem terminowych spłat zobowiązań oraz zaciągnięciem niższego niż planowano kredytu długoterminowego.

Dług miasta na koniec 2019 r. na tle zadłużenia w latach poprzednich tj. 2015-2018 przedstawia poniższy wykres:

W 2019 r. spełniony został indywidualny wskaźnik spłaty zobowiązań, określony w art. 243 ustawy o finansach publicznych, co prezentuje poniższy wykres:

Źródło: Sprawozdanie z wykonania Budżetu Miasta na 2019 rok

Budowa Centrum Seniora - przy ul. Świdnickiej 35 stworzono miejsce dla Dziennego Domu Senior Plus i senioralnych organizacji pozarządowych. Inwestycja polegała na przebudowie i gruntownym remoncie budynku, przystosowaniu i wyposażeniu sal treningowych, terapeutycznych i świetlic oraz dostosowaniu budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych. Pensjonariusze zyskali ogrodzony, zagospodarowany w zieleń i małą architekturę teren, urządzenia relaksacyjne, a także nowe wyposażenie wspomagające procesy terapeutyczne.

Całkowity koszt wykonania inwestycji wyniósł 8 549 873 zł.

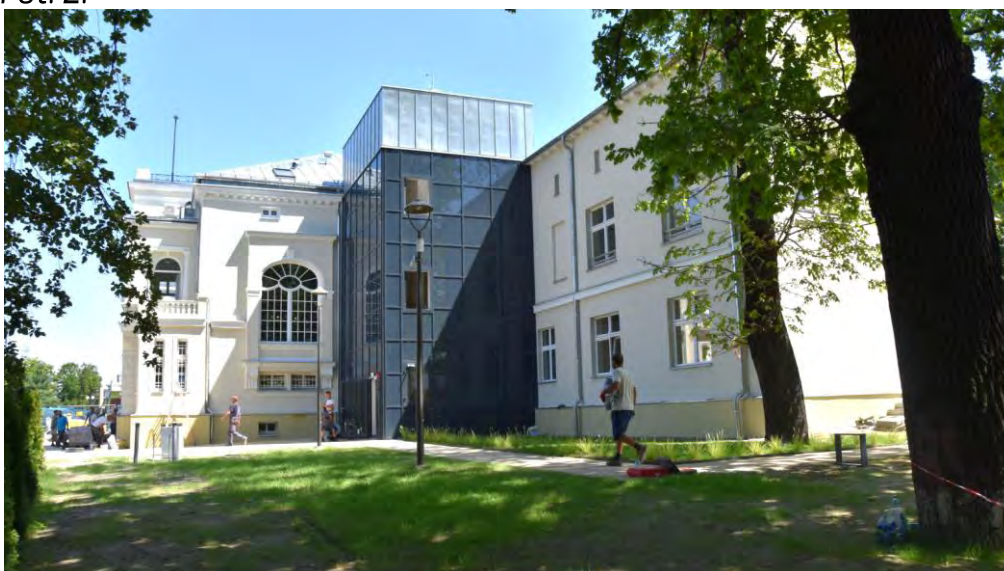
Na realizację zadania pozyskano, w partnerstwie ze Stowarzyszeniem Ziemia Dzierżoniowska, dofinansowanie w wysokości 6 822 906,41 zł

Fot. 1.

Fot. 2.

Fot. 3

Fot 1, 2 i 3. Dzienny Dom Pomocy Społecznej - jedna z najważniejszych inwestycji ostatnich lat znacząco zwiększyła jakość i dostęp do usług społecznych adresowanych do seniorów na terenie miasta.

Przebudowa ulic Cichej, Szpitalnej i Okrzei - to największa inwestycja drogowa zrealizowana w Dzierżoniowie w 2019 roku. Dzięki niej zmienia się kolejny wjazd do miasta oraz poprawiła się infrastruktura drogowa i piesza w sąsiedztwie szpitala. Efektem tego zadania są kompleksowo przebudowane drogi, wraz z całą infrastrukturą przyległą - chodnikami, ścieżkami rowerowymi, miejscami parkingowymi i oświetleniem typu LED.

Koszt tego zadania to 6 324 046 zł.

Dofinansowanie do tej inwestycji wyniosło 3 013 406,82 zł

Fot. 4. Na realizację tej inwestycji Dzierżoniów zdobył ponad 3 mln zł zewnętrznego dofinansowania, co obniżyło koszty tego zadania o połowę.

Przebudowa osiedla Kolorowego - modernizacja infrastruktury drogowej na os. Kolorowym rozpoczęła się pod koniec 2018 roku. To wieloetapowa inwestycja, która pięknie zmienia najstarsze dzierżoniowskie osiedle mieszkaniowe. W 2019 roku powstało prawie 200 nowych miejsc parkingowych oraz nowe drogi komunikacyjne, w tym wyjazd z osiedla w ul. Piastowską. Całkowity koszt zrealizowanych prac wyniósł 3 mln 952 tys. 535 zł. Na wykonanie tego zadania miasto zdobyło 1 mln 641 tys. 28 zł dofinansowania ze środków Funduszu Dróg Samorządowych.

Fot.5. W ramach przebudowy dróg na osiedlu, zasadzono ponad 200 nowych drzew.

DTBS przy ul. Sowiogórskiej - to drugi już wielorodzinny budynek mieszkalny, który powstał przy ul. Sowiogórskiej. Nie ostatni, bo w planach są kolejne. Docelowo w tym miejscu ma powstać małe osiedle DTBS-ów, składające się z pięciu bloków, wyposażone w dedykowane parkingi i teren rekreacyjny.

Koszt inwestycji to 8 mln 332 tys. zł. Przekazanie kluczy do mieszkań planowane jest w maju 2020 roku.

Fot. 6. Nowy budynek ma powierzchnię użytkową 2.641,85 m². Znajduje się w nim 31 lokali mieszkalnych. Jest w nim też winda i hala garażowa.

Przebudowa łącznika Akacyja-Tęczowe - to w skali miasta może niewielkie, ale bardzo ważne połączenie komunikacyjne. Droga została gruntownie odnowiona, a jej stan nie odbiega już od przebudowanych wcześniej ul. Akacyjowej i wyremontowanych uliczek na os. Tęczowym. Zakres prac obejmował przebudowę drogi, wjazdów i chodników o nawierzchni z kostki betonowej oraz wykonanie odwodnienia drogi i montaż oświetlenia typu LED.

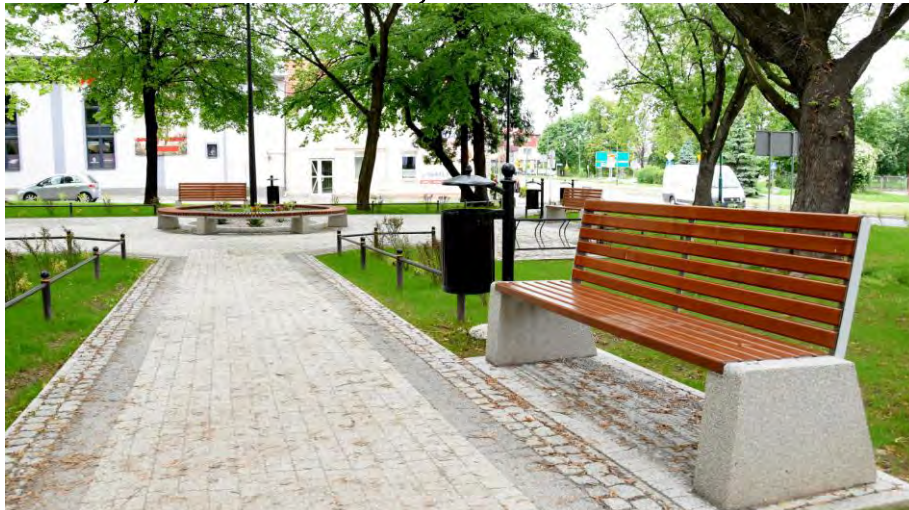
Koszt realizacji zadania to kwota 279 tys. 930 zł.

Fot. 7. Tą inwestycję miasto wykonało wspólnie ze Spółdzielnią Mieszkaniową w Dzierżoniowie. Wkładem spółdzielni był remont dojeżdż do budynków nr 12 i 13 oraz kilku istniejących miejsc parkingowych.

Zagospodarowanie skweru przy ul. Wrocławskiej, Piastowskiej i Strzelniczej – to zadanie pokazuje ważny trend zmian w miejskich terenach zielonych. Na skwerze wykonano prace poprawiające funkcjonalność i estetykę. Powstały nowe alejki, oświetlenie, zamontowano elementy małej architektury (ławki, stojaki na rowery, kosze na śmieci) oraz uporządkowano istniejącą zieleń i nasadzono nowe rośliny ozdobne.

Inwestycja kosztowała 274 tys. 688 zł

Fot. 8. Ta inwestycja pokazuje, jak w najbliższej przyszłości będą się zmieniać parki i tereny zielone Dzierżoniowa.

Łącznik Korczaka-SP1 wraz z przebudową parkingu - liczący 260 m odcinek jezdni prowadzący od ul. Korczaka do parkingu przed szkołą, a także sam parking mają już nową jakość. Powstały także nowe miejsca postojowe, około 40 miejsc wyznaczono wzdłuż przebudowanego i poszerzonego łącznika. Inwestycja została zrealizowana wspólnie ze Spółdzielnią Mieszkaniową w Dzierżoniowie, która sfinansowała budowę zatoki parkingowej z 15 miejscami postojowymi.

Koszt inwestycji to kwota 1 mln 253 tys. 990 zł.

Fot.9. Wygodniejszy i bezpieczniejszy dojazd oraz nowe miejsca parkingowe, to kolejne zadanie przeprowadzone przez miasto na os. Różanym.

Zagospodarowanie kwartałów - ul. Długa - teren pomiędzy ulicami Krasickiego, Kościelną i Długą zyskał nowe oblicze. Budowa ciągów pieszojezdnych, miejsc parkingowych i boksów na odpady komunalne zmieniła estetykę podwórek w staromiejskim centrum.

Koszt tej inwestycji to kwota 869 tys. 286 zł.

Fot. 10. W kolejnych latach takie zmiany zajdą w kolejnych staromiejskich obszarach Dzierżoniowa.

Droga i miejsca postojowe na os. Jasnym - prowadząca od ul. Sikorskiego, wzdłuż bloku nr 1, droga ma szczególne znaczenie, ponieważ jest jedną z dwóch, którą wjedziemy na osiedle. Jej przebudowa zlikwidowała występujący tu często problem jeżdżenia „na zakładkę”. W ramach współpracy z miastem, z budżetu spółdzielni sfinansowano budowę 27 nowych miejsc parkingowych. Koszt inwestycji po stronie miasta to 1 mln 87 tys. 291 zł.

Fot. 11. Efektem tej inwestycji jest prawie 80 nowych miejsc parkingowych.

Budowa kładki nad rzeką Piławą - w roku 2019 miejsce starej kładki, z której korzystaliśmy od ponad 70 lat, zajęła nowoczesna i estetyczna konstrukcja. Konieczność przeprowadzenia tej inwestycji wynikała z faktu, że elementy konstrukcyjne starej kładki były skorodowane, co mogłoby powodować zagrożenie dla bezpieczeństwa.

Koszt tej inwestycji zamknął się kwotą 1 mln 74 tys 780 zł.

Fot. 12. Przy okazji budowy nowej kładki zlikwidowano utrudnienia dla osób mających problemy z poruszaniem, rowerzystów i rodziców spacerujących z dziećmi w wózkach.

Rozbudowa Alei Bajkowych Gwiazd - wybudowany chodnik połączył istniejącą aleję, z wyjściem od strony os. Różanego. Oprócz budowy chodnika z kostki betonowej, o powierzchni 375 m², zamontowano także oświetlenie, ławki, kosze i stojaki na rowery.

Koszt zadania to kwota 143 649,92 zł

Fot. 13. Wzdłuż nowego chodnika zasadzono także 15 drzew.

Budowa ul. Bursztynowej - inwestycję przeprowadzono w ramach modernizacji infrastruktury drogowej na os. Tęczowym. Podobnie jak ulica Srebrna, Szafirowa i Rubinowa, jest to droga o nawierzchni z kostki betonowej, z chodnikami po obu stronach i ledowym oświetleniem.

Koszt tego zadania zamknął się kwotą 250 tys. zł.

Fot. 14. Dodatkowy wjazd na nową część os. Tęczowego znacznie ułatwia komunikację.

Polityka społeczna Dzierżoniowa polega na wspieraniu wszystkich grup społecznych. Z myślą o najmłodszych mieszkańcach i ich rodzicach powstają nowe miejsca opieki żłobkowej i przedszkolnej, a także place zabaw. Dla seniorów tworzone są instytucje wsparcia i miejsca aktywności ruchowej. Miasto zapewnia bogatą ofertę kulturalną oraz sportowo - rekreacyjną, dostosowaną do potrzeb różnych grup wiekowych. Kładzie także duży nacisk na zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych swoich mieszkańców, zgodnie z ich preferencjami i możliwościami finansowymi.

Przedsięwzięcia te, w wielu przypadkach, wykraczają poza samodzielne działania samorządu i obejmują aktywną współpracę z organizacjami pozarządowymi. To efekt przemian w strukturze społecznej, związanych ze zmniejszającą się liczbą urodzeń, starzeniem się społeczeństwa oraz odpływem mieszkańców do dużych miast.

EDUKACJA

ŻŁOBKI

Każdego roku przychodziło na świat około 250 mieszkańców Dzierżoniowa, jednakże w 2019 r. liczba urodzeń zmalała do 219.

Liczba dzieci urodzonych w poszczególnych latach wg danych zawartych w systemie ewidencji ludności prowadzonym przez miasto:

2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
253	258	231	254	219

W Dzierżoniowie funkcjonują trzy żłobki:

1. Żłobek Miejski nr 1, osiedle Błękitne 28 - 72 miejsca;
2. Niepubliczny Żłobek „Akademia Maluszka”, ul. Szkolna 14 - 60 miejsc;
3. Niepubliczny Żłobek „Sówka”, osiedle Jasne 22 - 95 miejsc.

Trwa adaptacja budynku na rogu ul. J. Korczaka i Wrocławskiej, który również ma być przeznaczony na żłobek niepubliczny.

Do żłobka publicznego mogą być zapisane dzieci zameldowane i rzeczywiście mieszkające na terenie Dzierżoniowa. Odbywa się to na podstawie pisemnego wniosku rodziców lub opiekunów prawnych. Większe szanse na miejsce w żłobku

publicznym mają rodziny wielodzietne, pracujący rodzice i rodzice samotnie wychowujący dziecko. Nie ma już kryterium terminu złożenia wniosku.

Mieszkańcom, których dzieci nie dostały się do żłobka publicznego, gmina zapewnia miejsca w dwóch funkcjonujących żłobkach niepublicznych („Akademia Maluszka” 25 miejsc, „Sówka” - 95 miejsc). Miasto pokrywa różnice pomiędzy opłatą w żłobku publicznym i niepublicznym - rodzice płacą za pobyt dziecka tyle samo. Z tej formy opieki skorzystało w 2019 r. łącznie około 200 dzieci. Łączna kwota dofinansowania wyniosła 490 820,00 zł.

Wydatki miasta na opiekę nad dziećmi w żłobkach w latach 2015 - 2019

	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Wydatki	810.681	909.565	1.140.413	1.221.163	1.101.945

PRZEDSZKOLA

W Dzierżoniewie funkcjonuje 9 przedszkoli:

- Przedszkole Publiczne nr 1 im. Jana Brzechwy, ul. Bat. Chłopskich 20
- Przedszkole Publiczne nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi i Oddziałem Specjalnym, ul. Miernicza 2
- Przedszkole Publiczne nr 7, os. Tęczowe 3
- Przedszkole Niepubliczne nr 3 „Pod Topolą”, os. Błękitne 26
- Przedszkole Niepubliczne nr 4, os. Jasne 21
- Przedszkole Niepubliczne „Słoneczna Piątka”, ul. Świdnicka 41
- Niepubliczne Przedszkole Promujące Zdrowie „Szóstka”, ul. Mickiewicza 14
- Przedszkole Językowe Europejska Akademia Dziecka, ul. Szkolna 14
- Niepubliczne Przedszkole Sióstr Salezjanek, ul. Spacerowa 2

W mieście funkcjonują 3 przedszkola publiczne i 6 przedszkoli niepublicznych. Uczęszcza do nich łącznie 1.129 dzieci (do przedszkoli publicznych 453 dzieci, a do przedszkoli niepublicznych 676 dzieci), w tym 126 dzieci spoza Dzierżoniewa (do przedszkoli publicznych 30 dzieci, a do przedszkoli niepublicznych - 96 dzieci). Rekrutacja odbywa się co roku. W przypadku niedostania się dzieci z Dzierżoniewa do przedszkoli publicznych, kontraktowane są dla nich miejsca

w przedszkolu niepublicznym wybranym w trybie otwartego konkursu ofert, na takich samych warunkach, jak w przedszkolach publicznych prowadzonych przez miasto (opłata za korzystanie z przedszkola wynosi 1 zł za każdą rozpoczętą godzinę pobytu dziecka w przedszkolu powyżej 5 godzin dziennie). We wrześniu 2019 r. została zawarta umowa z Niepublicznym Przedszkolem Promującym Zdrowie „Szóstka” w Dzierżoniowie na realizację zadania publicznego - zapewnienie 47 dzieciom z Dzierżoniowa możliwości korzystania z wychowania przedszkolnego w niepublicznych przedszkolach, w okresie od 01.09.2019 r. do 31.08.2020 r. na takich samych warunkach, jak w przedszkolach publicznych prowadzonych przez Gminę Miejską Dzierżoniów. Od września w ramach tej umowy korzysta 38 dzieci z Dzierżoniowa.

Wydatki bieżące na wychowanie przedszkolne w przedszkolach publicznych

2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
3.271.571 zł	3.560.813 zł	3.791.320 zł	4.051.976 zł	4.696.160

Dotacje dla przedszkoli niepublicznych

	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Dotacja dla przedszkoli niepublicznych	2.402.759 zł	2.634.191 zł	2.892.461 zł	3.266.181 zł	3.608.795 zł
Dotacja na wychowanie przedszkolne na warunkach takich, jak w przedszkolach publicznych tzw. „kontraktacja”	0,00 zł	20.340 zł	96.948 zł	185.798 zł	222.024 zł
Suma	2.402.759	2.654.531	2.989.409	3.451.979	3.830.819

W 2019 r. nastąpił wzrost wydatków bieżących w trzech przedszkolach publicznych oraz wzrost dotacji dla sześciu przedszkoli niepublicznych, działających na terenie Dzierżoniowa, w porównaniu z wydatkami i dotacjami na wychowanie przedszkolne w latach ubiegłych. Wzrost wydatków związany był większą liczbą uczniów w przedszkolach niepublicznych, wyższą kwotą dotacji na jednego ucznia, większą liczbą uczniów z niepełnosprawnością w przedszkolach publicznych oraz podwyżkami wynagrodzeń dla nauczycieli.

Rok 2019 był rokiem Jubileuszowym dla Przedszkola Publicznego nr 1 im. Jana Brzechwy w Dzierżoniowie. W tym roku bowiem przypadł **Jubileusz 70-lecia powstania placówki i 40-lecia nadania imienia Jana Brzechwy.** Przedszkolny jubileusz obchodzony był w ciągu całego roku. W każdym miesiącu realizowane były zadania, które miały na celu integrację społeczności przedszkolnej i przybliżenie postaci patrona przedszkola. Odbywały się konkursy recytatorskie, piosenek, plastyczne oraz przeglądy utworów Jana Brzechwy. Główne uroczystości zorganizowano w dniach od 6 do 8 czerwca 2019 roku. 6 czerwca odbyła się parada w Rynku. Wszystkie dzieci - wychowankowie przedszkola - przemaszerowały kolorowym korowodem pod urząd miasta.

Przy dzierżoniowskich przedszkolach publicznych funkcjonują stowarzyszenia, które wspierają ich działalność. Pozyskane przez nie środki przeznaczone są na rehabilitację oraz organizację wycieczek, zajęć kulturalnych i sportowych. Przy Przedszkolu Publicznym nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi funkcjonuje „Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju i Integracji Uśmiech”, przy Przedszkolu Publicznym nr 1 „Stowarzyszenie Przyjaciół Kaczki Dziwaczki”, a przy Przedszkolu Publicznym nr 7 - „Stowarzyszenie Tęczowa Siódemka”.

Środki pozyskane przez stowarzyszenia

2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
52.730	60.700	51.636	51.139	47.493

SZKOŁY PODSTAWOWE

W Dzierżonowie funkcjonuje sześć szkół podstawowych:

1. Szkoła Podstawowa nr 1 im. Noblistów Polskich, ul. Władysława Sikorskiego 2,
2. Szkoła Podstawowa nr 3 im. Komisji Edukacji Narodowej, ul. Nowowiejska 64,
3. Szkoła Podstawowa nr 5 z Oddziałami Integracyjnymi im. Bohaterów Westerplatte, Osiedle Błękitne 25,
4. Szkoła Podstawowa nr 9 im. Mikołaja Kopernika, ul. Mikołaja Kopernika 7,
5. Niepubliczna Szkoła Podstawowa Sióstr Salezjanek im. Bł. Laury Vicuna, ul. Wrocławska 51,
6. Niepubliczna Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka, ul. Garncarska 3.

Zakończenie roku szkolnego odbyło się 19 czerwca 2019 r. Rok szkolny 2018/2019 ukończyło 3705 uczniów, w tym 310 w oddziałach gimnazjalnych i 1113 przedszkolaków. Uczniom, którzy wykazują się ponadprzeciętnymi zdolnościami, przyznawane są nagrody i stypendia. W 2019 r. trafiły one do 485 uczniów, a ich łączna wartość to 66.550 zł.

Liczba uczniów w szkołach (publicznych i niepublicznych)* - dane wg Systemu Informacji Oświatowej - stan na 30 września danego roku

	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
gimnazjum	887	912	936	616	310	0
szkoła podstawowa	1756	1875	1690	2003	2282	2271

Liczba nauczycieli w podziale na gimnazja, szkoły podstawowe, przedszkola (publiczne i niepubliczne)* - dane wg Systemu Informacji Oświatowej - stan na 30 września danego roku

	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
gimnazjum	81	78	84	0	0
szkoła	167	182	188	268	264

podstawowa					
przedszkola	76	75	78	87	89
suma	324	335	350	355	353

Wydatki bieżące szkół

2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
17.180.005 zł	17.889.191 zł	18.388.575 zł	18.783.210 zł	19.706.876 zł

W 2019 r. nastąpił wzrost wydatków bieżących szkół podstawowych z oddziałami gimnazjalnymi, świetlicami szkolnymi i internatem (bez remontów, zakupów inwestycyjnych i dotacji podręcznikowej, doskonalenia zawodowego i dowożenia uczniów z niepełnosprawnością) w porównaniu z wydatkami w latach ubiegłych. Wzrost ten spowodowany był przede wszystkim wzrostem wynagrodzeń nauczycieli.

Dotacje dla szkół niepublicznych:

2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
1.519.261 zł	1.531.687 zł	1.687.818 zł	1.956.066 zł	2.205.551 zł

Wzrost dotacji dla niepublicznych szkół podstawowych w 2019 r. wynika z większej liczby uczniów, w tym uczniów z niepełnosprawnością w Niepublicznej Szkole Podstawowej im. Janusza Korczaka, w porównaniu z dotacjami w latach ubiegłych.

<p>Wydatki publicznych i niepublicznych szkół podstawowych i przedszkoli wraz z remontami i zakupami inwestycyjnymi wyniosły:</p> <p>31 389 411 zł,</p> <p>w tym:</p> <p>1) szkoły publiczne i niepubliczne 20 643 882 zł,</p> <p>2) szkoły niepubliczne 2 205 551 zł,</p> <p>3) przedszkola publiczne i niepubliczne 8 539 978 zł</p>	<p>Środki z Ministerstwa Edukacji Narodowej (subwencja oświatowa oraz dotacja na wychowanie przedszkolne):</p> <p>21 141 196 zł,</p> <p>w tym:</p> <p>1) subwencja dla szkół publicznych 15.808 349 zł,</p> <p>2) subwencja dla szkół niepublicznych 2 111 352 zł,</p> <p>3) subwencja i dotacja dla przedszkoli 3 221 495 zł</p>
<p>Dopłata miasta: 10 248 215 zł</p> <p>w tym:</p> <p>1) do wydatków bieżących szkół publicznych - 4 835 533 zł,</p> <p>2) do szkół niepublicznych - 94199 zł,</p> <p>3) do przedszkoli publicznych i niepublicznych - 5 318 483 zł,</p>	

Rok 2019 był rokiem Jubileuszowym dla Szkoły Podstawowej nr 5 z Oddziałami Integracyjnymi im. Bohaterów Westerplatte w Dzierżoniowie. 27 września 2019 r. szkoła obchodziła **jubileusz 50-lecia istnienia**. Uroczysta gala odbyła się w dzierżoniowskim kinie "Zbyszek". Zaproszeni goście mogli obejrzeć przygotowany przez młodzież program artystyczny, podziwiać uczniowskie talenty i poznać historię szkoły od początku jej istnienia. Podczas uroczystości przedstawiciele Prezydium Zarządu Głównego ZŻWP nadali szkole Złoty Medal XXXV Lecia Związku Żołnierzy Wojska Polskiego. 13 września 2019 r., w rocznicę rozpoczęcia działalności szkoły, uczniowie oraz nauczyciele uczestniczyli w uroczystej mszy. Następnie uroczyście odsłonięto tablicę pamiątkową i zakopano „Kapsułę czasu”. **Otwarcie kapsuły**, zgodnie z wolą inicjatorów, powinno nastąpić po upływie 50 lat - **w 2069 roku**.

Nagrody z okazji Dnia Edukacji Narodowej

11 października 2019 r. burmistrz Dzierżoniowa oraz Rada Miejska Dzierżoniowa zorganizowali obchody Dnia Edukacji Narodowej w Dzierżoniowskim Ośrodku Kultury. Burmistrz przyznał indywidualne nagrody pieniężne dla 14 wyróżniających się nauczycieli z dzierżoniowskich placówek oświatowych na łączną kwotę 28.600 zł. Wszystkie jednostki otrzymały listy gratulacyjne.

Dowożenie uczniów z niepełnosprawnościami

Dzierżoniów zapewnia dowóz uczniów z niepełnosprawnościami z terenu miasta do najbliższej placówki, zgodnie z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego. Dowóz jest realizowany poprzez firmy zewnętrzne wyłonione w drodze konkursu ofert oraz przez rodziców dzieci niepełnosprawnych. W 2019 r. dzieci niepełnosprawne były dowożone do: Szkoły Podstawowej nr 5 z Oddziałami Integracyjnymi w Dzierżoniowie (2 dzieci), Ośrodka Rehabilitacyjno-Edukacyjno - Wychowawczego w Dzierżoniowie (6 dzieci), Przedszkola Publicznego nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi i Oddziałem Specjalnym (1 dziecko), Niepublicznej Szkoły Podstawowej AUXILIUM w Bielawie (1 dziecko), Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego w Piławie Górnej (8 dzieci), Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Dzierżoniowie (1 dziecko), Niepublicznej Szkoły Podstawowej w Dobrocinie (1 dziecko), Niepublicznej Szkoły Przystosowanej do Pracy w Dobrocinie (1 dziecko) oraz do Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego w Nowym Siodle (3 dzieci). Łącznie na dowóz uczniów niepełnosprawnych w 2019 roku wydatkowano 71 077,12 zł.

Dofinansowanie młodocianych pracowników

W ramach zadań związanych z dofinansowaniem kosztów kształcenia młodocianych pracowników zawarto i zrealizowano umowę z Wojewodą Dolnośląskim na środki z Funduszu Pracy, w ramach której wykorzystano 122 747,74 zł. W ramach tych środków: prowadzono postępowania administracyjne w sprawie przyznania dofinansowania kosztów kształcenia młodocianych pracowników, wydawano decyzje administracyjne oraz zaświadczenia o pomocy de minimis, dofinansowanie wypłacono 22 pracodawcom za wyszkolenie 35 młodocianych pracowników (mieszkańców Dzierżoniowa), w takich zawodach jak fryzjer, kucharz, sprzedawca, mechanik pojazdów samochodowych, monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych, stolarz, murarz - tynkarz.

Młodzieżowa Rada Miejska Dzierżoniowa

Wśród najważniejszych działań realizowanych przez Młodzieżową Radę Miejską Dzierżoniowa w 2019 roku należy wymienić:

- organizację wydarzenia profrekwencyjnego dotyczącego wyborów do Parlamentu Europejskiego;
- współpracę z Młodzieżową Radą Miejską Legnicy;

- pomoc w realizacji zadań z Młodzieżowego Budżetu Obywatelskiego m.in. spotkanie z youtuberami Frizem, Fit Lovers'ami, Blowkiem;

- organizacja „Mikołajek” dla pacjentów Szpitala Powiatowego w Dzierżoniowie.

Przedstawiciele Młodzieżowej Rady Miejskiej Dzierżoniowie uczestniczyli również w wielu ogólnopolskich wydarzeniach m.in.: Ogólnopolski Kongres Młodzieżowych Rad i Sejmików „Podlaskie Potrafi”, Europejski Kongres Młodzieżowych Rad i Sejmików w Słupsku, spotkanie Młodzieżowych Rad z Dolnego Śląska we Wrocławiu.

Dzierżoniowski Młodzieżowy Budżet Obywatelski

Młodzieżowy Budżet Obywatelski został wprowadzony po raz pierwszy w 2016 r. Umożliwił on uczniom dzierżoniowskich szkół podstawowych świadome i odpowiedzialne decydowanie o przeznaczeniu części budżetu miasta - 100.000 zł rocznie. Młodzież mogła zgłaszać i wybierać różne zadania. 30 października 2018 r. odbyło się głosowanie w dzierżoniowskich szkołach podstawowych w ramach Dzierżoniowskiego Młodzieżowego Budżetu Obywatelskiego. W ramach głosowania zostały wybrane do realizacji w 2019 r. cztery zadania, jednakże udało się zorganizować wyłącznie trzy wydarzenia:

1. Spotkanie z youtuberami FIT LOWERS - Pamelą Stefanowicz i Mateuszem Januszem (zrealizowane 9 marca 2019 r. w Ośrodku Sportu i Rekreacji w Dzierżoniowie);
2. Spotkanie z youtuberem FRIZEM - Karolem Wiśniewskim (zrealizowane 14 września 2019 r. w Dzierżoniowskim Ośrodku Kultury);
3. Spotkanie z youtuberem Blowkiem - Karolem Gązwą (zrealizowane 1 czerwca 2019 r. w Dzierżoniowskim Ośrodku Kultury).

Z uwagi na problemy leżące po stronie wykonawcy, nie udało się zorganizować koncertu „Żabsona” w 2019 r.

Realizacja Programu Rozwoju Społecznego Dzierżoniowa na lata 2015 - 2020

[link](#)

W ramach programu zrealizowano m.in.:

- **Systemowe wsparcie organizacji zajęć przygotowujących do egzaminów końcowych.** W ramach tego zadania przeprowadzono łącznie 653 godzin zajęć przygotowujących uczniów szkół do egzaminu w VIII klasie szkoły podstawowej. Łącznie na ten cel wydatkowano 27 973,39 zł. Z zajęć skorzystało 1309 uczniów.

- **Dofinansowanie konkursów, imprez, olimpiad międzyszkolnych.** W ramach tego zadania zorganizowano łącznie 38 konkursów/imprez. Na realizację tego zadania przeznaczono 31 913,45 zł.
- **Dofinansowanie kilkudniowych wyjazdów edukacyjnych dla dzieci z przedszkoli, szkół podstawowych.** W ramach tego zadania zorganizowano 7 wyjazdów na „zielone szkoły”, w których udział wzięło 344 dzieci. Łączny koszt realizacji zadania wyniósł 30 000,00 zł.
- **Wsparcie uczniów uzdolnionych poprzez system stypendialny.** W ramach zaplanowanych środków Burmistrz Dzierżoniowa przyznał 13 Smoków Edukacji, w tym 4 Złote Smoki i 9 Srebrnych Smoków oraz 10 stypendiów artystycznych. Łączny koszt realizacji zadania wyniósł 8 950,00 zł.
- **Wsparcie programów własnych, realizowanych w placówkach oświatowych.** W ramach realizacji tego zadania zorganizowano 26 programów własnych oraz zajęcia pn. „Wakacje z poprawką” dla uczniów zagrożonych poprawką. Łączny koszt realizacji tego zadania wyniósł 21 108,89 zł.
- **Akademia Rodzica.** Na realizację zadania wydatkowano kwotę 8 200,00 zł. W ramach tych środków przeprowadzono łącznie 8 szkoleń dla rodziców uczniów dzierżoniowskich szkół podstawowych.
- **Zwiększenie świadomości dzieci i młodzieży w zakresie bezpieczeństwa.** W ramach realizacji tego zadania szkoły podstawowe zorganizowały 5 warsztatów/programów dot. tematyki bezpieczeństwa. Łączny koszt ich realizacji wyniósł 4 500,00 zł.
- **Zajęcia pozalekcyjne z języków obcych.** W ramach realizacji tego zadania zorganizowano łącznie 83 godziny zajęć pozalekcyjnych, w których wzięło udział 129 uczniów. Łączne wydatki na realizację tego zadania wyniosły 3 638,20 zł.
- **Zajęcia pozalekcyjne z elementami przedsiębiorczości.** W ramach realizacji tego zadania zorganizowano łącznie 268 godzin zajęć, w których udział wzięło 540 uczniów. Łączny koszt realizacji zadania wyniósł 11 434,86 zł.

- Zajęcia poszerzające wiedzę i kompetencje kulturowe i regionalne.** W ramach tego zadania dofinansowano realizację 188 godzin zajęć, z których skorzystało 317 uczniów. Koszt realizacji zadania wyniósł 8 408,46 zł. Dofinansowano również organizację 13 wycieczek, w których udział wzięło 494 uczniów, łączny koszt organizacji ww. wycieczek wyniósł 8 993,00 zł. Ponadto Dzierżoniowski Ośrodek Kultury zorganizował wyjazdowe warsztaty taneczne dla dzieci uczęszczających do Zespołu Pieśni i Tańca Ślężanie oraz grupy mażorettek działających w ramach Amatorskiego Ruchu Artystycznego koszt organizacji warsztatów wyniósł 3 000,00zł. Dodatkowo, Gmina Miejska Dzierżoniów opłaciła transport zniczy w ramach akcji „Znicz na Wschód” do Wrocławia. W jej ramach wolontariusze, głównie uczniowie dolnośląskich szkół, uporządkują i zinwentaryzują zapomniane polskie nekropolie, które niszczą na Ukrainie. Koszt realizacji zadania wyniósł 344,40 zł.
- Zajęcia kreatywne.** W ramach realizacji tego zadania zorganizowano łącznie 705 godzin zajęć, w których udział wzięło 1104 uczniów. Łączny koszt realizacji zadania wyniósł 32 150,28 zł.
- Dofinansowanie różnych form wypoczynku letniego.** W ramach realizacji tego zadania przyznano środki na organizację wypoczynku letniego przez szkoły podstawowe oraz jednostki podległe. Łącznie koszt organizacji wypoczynku letniego wyniósł 16 784,49 zł. Dodatkowo, środki przyznano również organizacjom pozarządowym, które na realizację zadania otrzymały łącznie 6000,00 zł. Z ofert wypoczynku letniego skorzystało łącznie ok. 1188 osób.
- Badania przesiewowe różnego typu oraz zajęcia korekcyjno - terapeutyczne dla dzieci np. z wadami postawy.** Na realizację zajęć korekcyjno - terapeutycznych dla uczniów przeznaczono 5 853,32 zł. Za te środki zorganizowano 134 godziny zajęć dla 128 uczniów. Ponadto w 2019 r. zorganizowano badania profilaktyczne dla uczniów klas 1 i 2 szkół podstawowych. Przebadano łącznie 736 uczniów, a koszt badań wyniósł 18 900,00 zł.
- Rozwijanie Centrum Rehabilitacji „Piątka”.** Na realizację tego zadania wydatkowano kwotę 6557,84 zł. Za te środki zorganizowano łącznie 180

godzin zajęć rehabilitacyjnych dla 54 uczniów z dzierzoniowskich szkół podstawowych

w Centrum Rehabilitacji „Piątka” w Szkole Podstawowej nr 5 w Dzierżoniowie.

- **Zajęcia promujące zdrowy styl życia dla dzieci i dorosłych.** W ramach tego zadania zorganizowano łącznie 93 godzin zajęć, w których uczestniczyło łącznie 136 dzieci. Koszt realizacji zadania wyniósł 4192,90 zł.

Szczegółowe sprawozdanie z realizacji Programu Rozwoju Społecznego zostało przedłożone na sesji Rady Miejskiej Dzierżoniowa 27 kwietnia 2020 r. i dostępne jest na stronie bip.um.dzierzonow.pl w zakładce Sprawozdania, kontrole i audyty.

[Link](#)

LIDER EDUKACJI

Nasze miasto wzięło udział w IX edycji Ogólnopolskiego Konkursu i Programu Certyfikacji Gmin, Powiatów i Samorządnych Województw. Podczas uroczystej gali, która odbyła się 11 grudnia 2019 r. Gmina Miejska Dzierżoniów otrzymała **certyfikat Samorządowego Lidera Edukacji 2019 oraz wyróżnienie nadzwyczajne „Lider Jakości Kształcenia”**. Ideą „Samorządowego Lidera Edukacji” jest identyfikowanie i promowanie miast mających szczególne osiągnięcia w rozwoju edukacji i systemu oświaty. O tym wyborze decydują eksperci i naukowcy m.in. z Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Śląskiego, czy Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Program „Samorządowy Lider Edukacji” to jeden z najbardziej prestiżowych i wartościowych projektów certyfikacyjnych w Polsce, porównywany do takich inicjatyw, jak konkurs „Teraz Polska”, czy Polska Nagroda Jakości.

PROJEKTY REALIZOWANE PRZY DOFINANSOWANIU ZE ŚRODKÓW ZEWNĘTRZNYCH w 2019 r. (FUNDUSZE EUROPEJSKIE I ŹRÓDŁA KRAJOWE):

- Projekt pn. „Wspólna edukacja bez barier”;
- Projekt pn. „Erasmus + Heritage around us”;
- Projekt pn. „Erasmus + To Healthy Life Style Step by Step”;
- Projekt pn. "DOBRY START. Tworzenie podstaw przyszłych kompetencji zawodowych, społecznych i osobistych oraz rozwój aktywności edukacyjnej u uczniów klas V - VIII szkół podstawowych”;
- Projekt pn. „Kreatywność i nauka - każdy uczeń tego szuka”.

Szczegółowe informacje w tabeli „Projekty realizowane przy dofinansowaniu ze środków zewnętrznych w 2019 r. (fundusze europejskie i źródła krajowe)”.

Inne realizowane programy:

Lp	Nazwa	Kwota	Efekty realizacji
1	Rządowy program pomocy uczniom „Wyprawka szkolna”	21 274,69 zł (dotacja)	Pomoc w formie dofinansowania zakupu podręczników do kształcenia ogólnego, w tym podręczników do kształcenia specjalnego lub podręczników do kształcenia w zawodach, dopuszczonych do użytku szkolnego w roku szkolnym 2019/2020 przystąpiła 40 uczniom posiadającym orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, z uwagi na jedną z niżej wymienionych niepełnosprawności : 1) słabowidzący, 2) niesłyszący, 3) słabosłyszący, 4) z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, 5) z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, 6) z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, 7) z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, 8) z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w przypadku gdy jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność wymieniona w pkt 1-7.
2	Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie udzielania dotacji celowej na wyposażenie szkół w podręczniki, materiały edukacyjne i materiały ćwiczeniowe	200 491,87 (dotacja)	Zakupiono podręczniki/ćwiczenia dla 2.322 uczniów dzierżoniowskich szkół podstawowych .

Szczegółowe informacje związane z realizacją zadań oświatowych burmistrz

Dzierżoniowa w 2019 r. przedłożył Radzie Miejskiej Dzierżoniowa. Były to:

1. Informacja o stanie przygotowań placówek oświatowych do rozpoczęcia roku szkolnego 2019/2020 (w sierpniu 2019 r.) Plik dostępny jest na stronie bip.um.dzierzoniow.pl w zakładce Oświata [link](#)
2. Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych Gminy Miejskiej Dzierżoniów w roku szkolnym 2018/2019 (we wrześniu 2019 r.) Plik dostępny jest na stronie bip.um.dzierzoniow.pl w zakładce Oświata [Link](#)

POLITYKA SPOŁECZNA

Politykę społeczną w mieście realizują:

Politykę społeczną w mieście realizują:

- 1) Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. Szkolna 24,
- 2) Dzienny Dom Senior +, ul. Świdnicka 35,
- 3) Środowiskowy Dom Samopomocy, ul. Nowowiejska 88 a.

Ośrodek Pomocy Społecznej. Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne możliwości. W prawie zabezpieczenia społecznego jest to ostatnia możliwość przezwycięzania trudnych sytuacji życiowych. Ośrodek Pomocy Społecznej jest jednostką organizacyjną gminy realizującą zadania wynikające m.in. z ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. - jest organizatorem, koordynatorem i wykonawcą zadań z zakresu polityki społecznej podejmowanych na rzecz mieszkańców Dzierżoniowa. Ośrodek realizuje własne i zlecone gminie zadania z zakresu pomocy społecznej polegające w szczególności na:

1. Prowadzeniu diagnostyki jednostkowej i środowiskowej.
2. Świadczeniu pracy socjalnej na rzecz rodzin wymagających wsparcia.
3. Ustalaniu uprawnień, przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą o pomocy społecznej świadczeń.
4. Realizacji rządowych programów pomocy społecznej i gminnych programów ostonowych.
5. Aktywizowaniu środowiska lokalnego w zakresie działań dotyczących zaspokajania potrzeb pomocy społecznej.
6. Przyznawaniu i wypłacaniu dodatków mieszkaniowych.
7. Przyznawaniu i wypłacaniu świadczeń rodzinnych.
8. Przyznawaniu i wypłacaniu świadczeń z funduszu alimentacyjnego.
9. Przyznawaniu i wypłacaniu stypendiów socjalnych i zasiłków szkolnych.
10. Wspieraniu rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych.
11. Realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w ramach prowadzenia zespołu Interdyscyplinarnego.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie wydał łącznie **12988** rozstrzygnięć (decyzji i informacji), tj.:

- 1880 ws świadczeń rodzinnych, w tym 114 odmownych;
- 1047 ws dodatków mieszkaniowych, w tym 34 odmownych;
- 1166 ws dodatków energetycznych, w tym 22 odmownych;
- 285 ws świadczeń alimentacyjnych, w tym 6 odmownych;
- 4556 ws pomocy społecznej, w tym 44 odmownych;
- 197 ws prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, w tym 20 odmownych;
- 297 ws stypendiów szkolnych, w tym 26 odmownych;
- ws świadczeń wychowawczych wydano 3560 informacji o przyznaniu świadczenia oraz 44 decyzje odmowne.

Ponadto wydano 242 zaświadczenia.

Pracownicy socjalni w 2019 rozpatrzyli 3579 wniosków o pomoc (w 2018 roku rozpatrzonych zostało 3134 wniosków).

OPS jest realizatorem także Rządowego **Programu Rodzina 500+, który polega na otrzymywaniu kwoty 500 zł miesięcznie na każde dziecko, bez dodatkowych warunków**. Wydatki poniesione na to świadczenie wyniosły 21 096 335,80 zł. Programem objęto 3000 rodzin (4492 dzieci).

Od lipca 2018 r. OPS realizuje także Rządowy Program Dobry Start (300+), jako nową formę wsparcia dla rodzin. Środki te mają pomóc rodzinom w przygotowaniach do nowego roku szkolnego. W ramach tego programu wypłacono 3099 świadczeń na kwotę 929 700,00 zł.

Ponadto charakter działalności OPS-u ciągle podlega zmianom, w wyniku konieczności dostosowywania się do sytuacji podopiecznych i potrzebujących. Dlatego w OPS-ie można skorzystać z porady psychologa, prawnika, wsparcia asystentów rodziny, pracowników socjalnych i dzielnicowych.

Szczegółowe informacje związane z realizacją zadań przez Ośrodek Pomocy Społecznej przedłożyła Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej - Aneta Grzelka, na Sesji Rady Miejskiej Dzierżoniowa 27 kwietnia 2020 r.

Sprawozdanie z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie za 2019 rok znajduje się na stronie <http://www.opsdzierzoniow.pl/> w zakładce Statut/Regulamin/Strategia

OCENA ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ

Raz w roku dokonywana jest ocena zasobów pomocy społecznej. Wszystkie jednostki samorządu terytorialnego są zobowiązane do przygotowywania corocznie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej (OZPS). Zaprezentowane w ocenie dane ukazują lokalną sytuację społeczno-demograficzną Dzierżoniowa oraz niezbędne do realizacji kwestie społeczne. Do powyższych zagadnień należy wspieranie osób i rodzin w staraniach o zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych oraz umożliwianie im przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie sami pokonać. Istotne znaczenie mają tu także instrumenty związane z polityką rynku pracy, ochroną zdrowia, przemocą w rodzinie oraz polityką mieszkaniową, czy oświatową.

W Gminie Miejskiej Dzierżoniów w 2019 r. wsparcie w ramach pomocy społecznej uzyskały 1443 osoby, co stanowiło 4,65% wszystkich mieszkańców gminy. W roku oceny, w stosunku do 2018 roku, łączna liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia zmniejszyła się o 254 osoby. Natomiast liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 186 rodzin. W przypadku długotrwale korzystających z pomocy społecznej ich liczba osiągnęła poziom 404 osób, co oznaczało spadek w stosunku do roku 2018 - o 112 osób. W Dzierżoniowie najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez ośrodki pomocy społecznej w 2019 roku było kolejno: ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, bezrobocie i alkoholizm.

Ze wsparcia w postaci świadczeń pieniężnych skorzystało 540 osób, zaś w postaci świadczeń niepieniężnych 481 osób. Odpłatność gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej dotyczyła 36 osób. W gminie funkcjonowało 2 asystentów rodziny, którzy objęli swoją opieką 39 rodzin.

Liczba osób pobierających świadczenie wychowawcze wyniosła 3000 rodzin. W stosunku do roku poprzedniego liczba ta wzrosła o 1288 rodzin (co stanowi wzrost o 75 % w stosunku do roku poprzedniego). Całkowita kwota przyznanego świadczenia w formie świadczenia wychowawczego wyniosła 21 096 335,80 zł i w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosła o 6 062 349,00 zł. Liczba pobierających w roku oceny zasiłek rodzinny wyniosła 800 rodzin. W stosunku do roku poprzedniego liczba ta zmalała o 75 rodzin (co stanowi spadek o 8,5 %

w stosunku do roku poprzedniego). Całkowita kwota przyznanego świadczenia w formie zasiłku rodzinnego wyniosła 1 907 227,70 zł i w porównaniu z rokiem poprzednim zmalało 189 044,06 zł.

Środki finansowe wydatkowane na zadania z zakresu polityki społecznej wyniosły w 2019 roku 46 853 531 zł. Poziom wydatków w stosunku do roku poprzedniego wzrósł o 7 143 450 zł. (co stanowi 17,99 %). W dziale 855 - Rodzina wydatkowano 35 836 280 zł, co stanowi 76,49 % ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej. W dziale 852 - Pomoc społeczna wydatkowano 9 980 105 zł, co stanowi 21,3 % ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej. W dziale 851 - Ochrona zdrowia - w 2020 roku wydatkowano 735 563 zł, co stanowi 1,6 % ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej. W dziale 854 - Edukacja i opieka wychowawcza - wydatkowano 189 599 zł, co stanowi 0,4 % ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej. Najwięcej środków wydano na następujące pozycje budżetowe: świadczenia wychowawcze (85501), świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego (85502) oraz Ośrodek Pomocy Społecznej (85219).

Biorąc pod uwagę wielkość istniejących zasobów pomocy społecznej pod kątem instytucjonalnym, jak i finansowym, w ramach diagnozowanych potrzeb i problemów społecznych, można stwierdzić, iż pozostają one na poziomie dobrym. Jednocześnie wymiar istniejących problemów społecznych ukazuje konieczność znacznych nakładów i środków na realizację nałożonych ustawowo zadań w obszarze pomocy społecznej oraz dalszy rozwój działań ukierunkowanych na przeciwdziałanie występującym problemom społecznym. W przypadku pojawiających się potrzeb, miasto w dalszym ciągu będzie wspierać podmioty polityki społecznej oraz rozbudowywać zaplecze instytucji wsparcia społecznego.

[Ocena zasobów pomocy społecznej w Gminie Miejskiej Dzierżoniów w 2018 r. została przedłożona na Sesji Rady Miejskiej Dzierżoniowa w dniu 27 kwietnia 2020 r. Plik dostępny jest na stronie \[bip.um.dzierzonow.pl\]\(http://bip.um.dzierzonow.pl\) w zakładce Sprawozdania, kontrole i audyty \[link\]\(#\)](#)

Środowiskowy Dom Samopomocy (ŚDS)

Siedziba Domu mieści się przy ul. Nowowiejskiej 88a. Liczba miejsc dla podopiecznych domu wynosi 38. Podstawowym zadaniem Środowiskowego Domu Samopomocy w Dzierżoniowie jest zapewnienie osobom przewlekle

psychicznie chorym oraz osobom z niepełnosprawnością intelektualną oparcia społecznego, pozwalającego na zaspokojenie potrzeb życiowych, usamodzielnienie i integrację społeczną, rozumianą jako przywrócenie możliwości pełnienia powszechnie dostępnych w danej społeczności ról społecznych. Prowadzenie ŚDS należy do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminy.

Celem ŚDS jest świadczenie dziennych usług w zakresie wsparcia terapeutycznego osób z zaburzeniami psychicznymi (TYP A) i niepełnosprawnością intelektualną (TYP B) zamieszkujących w Dzierżoniowie.

Skierowanie odbywa się na podstawie decyzji administracyjnej, wydanej przez Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie, na wniosek osoby zainteresowanej lub opiekuna prawnego. Dom czynny jest w dni robocze od 7.00 do 15.00, w środy do godz. 16.00, i zapewnia co najmniej 6 godzin zajęć z uczestnikami. Prowadzone są zajęcia terapeutyczne w małych grupach (po ok. 5-7 osób) jak i zespołowe (ze wszystkimi domownikami) oraz zajęcia indywidualne.

W ŚDS prowadzone są m.in.: zajęcia i programy terapeutyczne, treningi funkcjonowania w codziennym życiu, treningi umiejętności samoobsługi, zaradności życiowej, wsparcia psychicznego, treningi umiejętności społecznych i interpersonalnych (prowadzone głównie przez psychologa klinicznego, jak również przez terapeutów/opiekunów w formie indywidualnych rozmów oraz zajęć zespołowych (socjoterapia), terapie ruchowe i poradnictwo socjalne (prowadzone przez pracownika socjalnego).

Sprawozdanie szczegółowe z działalności Środowiskowego Domu Samopomocy w 2019 r. znajduje się na stronie ŚDS <http://bip.sdsdzierzoniow.pl/> w zakładce sprawozdania.

Dzienny Dom Senior +.

Dzienny Dom Senior+ jest ośrodkiem wsparcia zajmującym się osobami starszymi. W Dziennym Domu przebywają osoby samotne mające złe warunki mieszkaniowe oraz osoby z zaburzeniami psychicznymi, demencją starczą, niepełnosprawnością. Uczestnicy korzystają z zajęć sportowych, rehabilitacyjnych, ogólnie pojętej terapii zajęciowej, posiłku obiadowego w porze południowej, prania, prasowania oraz imprez kulturalno - oświatowych, wycieczek turystyczno - krajoznawczych, porad i pomocy w sprawach administracyjnych. Dzienny dom świadczy również pomoc podopiecznym przy załatwianiu urzędowych spraw indywidualnych np. rejestracja do lekarza, wypełnienie książeczek opłat, itp. Organizowane są również prelekcje

z zakresu oświaty zdrowotnej, zdrowego trybu życia, aktywizacji osób starszych, przepisów prawnych, literatury. Dzienny dom zapewnia miejsce dla 100 osób, jednak z roku na rok potrzeby są większe, stąd corocznie pozyskiwane są środki zewnętrzne na działania związane z funkcjonowaniem DDS+. W 2019 r., w ramach wieloletniego programu rządowego „Senior+” na lata 2015–2020, pozyskano środki w wysokości 211 004,96 zł. Dofinansowanie przyczyniło się do poszerzenia oferty DDS+, intensyfikując prace z uczestnikami przedmiotowego programu. Dzięki dofinansowaniu możliwe było podjęcie działań terapeutycznych, z zakresu: terapii zajęciowej, rehabilitacji, organizacji spotkań okolicznościowych, a także obszaru kulturalno - rekreacyjnego. Zainicjowano również grupy wsparcia, spotkania z psychologiem, zajęcia jogi oraz warsztaty wokalne. Ogólna liczba seniorów objęta wsparciem w okresie realizowania zadania to 60 osób. W 2019 r. oddano do użytku budynek przy ul. Świdnickiej 35 na potrzeby nowej siedziby **Dziennego Domu Senior+ i dzierżoniowskich organizacji pozarządowych działających na rzecz seniorów. Inwestycja polegała na przystosowaniu i wyposażeniu sal treningowych, terapeutycznych i świetlic oraz dostosowaniu budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych, przebudowie budynku głównego wraz z rozbudową klatki schodowej i montażem windy. Seniorzy zyskali też ogrodzony, zagospodarowany w zieleni i drobną architekturę teren, urządzenia relaksacyjne, a także nowe wyposażenie wspomagające proces terapeutyczny. Utworzono także dział rehabilitacji, który w dużym stopniu wpłynął na aktywizację seniorów.** Dzięki realizacji inwestycji zwiększeniu uległa jakość i dostęp do usług społecznych dla seniorów na terenie Dzierżoniowa, co pozwoliło na zmniejszenie wykluczenia społecznego wśród zagrożonych nim mieszkańców.

[link](#)

Realizacja strategii / programów w zakresie polityki społecznej:

1. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Dzierżoniów na lata 2016 - 2020

Podstawę prawną dla opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Dzierżoniów na lata 2016 - 2020 stanowi ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. W myśl zapisów art. 17 niniejszej ustawy jednostki samorządu terytorialnego mają obowiązek opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki

i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

W celu określenia skutecznych kierunków interwencji w zakresie rozwiązywania problemów społecznych występujących w Dzierżoniowie niezbędne było zidentyfikowanie kluczowych zjawisk społecznych, demograficznych i ogólnogospodarczych, występujących na analizowanym obszarze. W oparciu o przeprowadzoną analizę potrzeb zostały wskazane kluczowe obszary wymagające wsparcia, do których należą: problem bezrobocia wśród osób bez kwalifikacji, starzejące się społeczeństwo, mała liczba mieszkań socjalnych, wzrastająca liczba Niebieskich Kart, postępujące zubożenie społeczeństwa, zauważalny powszechny kryzys rodzin - pokoleniowe dziedziczenie problemów, uzależnienia młodzieży (m.in. dopalacze, uzależnienie od komputera), a przede wszystkim uzależnienia osób dorosłych, wzrastająca liczba osób z zaburzeniami psychicznymi w mieście.

Na tej podstawie zaprogramowano 9 głównych celów operacyjnych z działaniami podlegającymi corocznemu monitoringowi:

1. Przeciwdziałanie uzależnieniom i zachowaniom agresywnym (6 działań).
2. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie (4 działania).
3. Wspieranie działań mających na celu wzmacnianie wartości rodzinnych - rozwój młodego pokolenia (4 działania).
4. Wpieranie osób, rodzin z problemami w zakresie wypełniania ról społecznych (4 działania).
5. Wzmacnianie więzi społecznych (3 działania).
6. Promocja aktywności zawodowej (4 działania).
7. Zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej seniorów, osób z niepełnosprawnością (2 działania).
8. Wsparcie i aktywizacja społeczna seniorów (4 działania).
9. Włączanie społeczne osób z niepełnosprawnością (2 działania).

Szczegółowe sprawozdanie z wykonania poszczególnych działań Strategii zostało przedłożone na sesję Rady Miejskiej Dzierżoniowa w dniu 27 kwietnia 2020 r. Plik dostępny jest na stronie bip.um.dzierzoniow.pl w zakładce Sprawozdania, kontrole i audyty [link](#)

2. Dzierżoniowski Program Wspierania Rodziny na lata 2018 - 2020

Obowiązek uchwalenia 3-letniego programu dotyczącego wspierania rodziny wynika z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Program ukierunkowany jest przede wszystkim na podejmowaniu działań z zakresu wspierania rodzin mających trudności w samodzielnym wypełnianiu funkcji wobec dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem kwestii związanych z opieką, wychowaniem i ich ochroną. Cele, jakie stawia program, ukierunkowane są przede wszystkim na zapobieganie umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej, aktywizowanie rodzin do podejmowania działań wzmacniających prawidłowe wypełnianie funkcji rodzicielskich, niwelowanie deficytów osłabiających funkcjonowanie rodziny, a także tworzenie warunków pozwalających na powrót dzieci objętych pieczą pod opiekę rodziców. Cele szczegółowe nastawione są na wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych (m.in. poprzez organizowanie grup wsparcia, dostarczanie wiedzy i rozwijanie umiejętności opiekuńczo - wychowawczych rodziców, pracę z rodziną w sytuacji czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną naturalną), podnoszenie kompetencji i umiejętności wychowawczych i opiekuńczych rodziców, które umożliwiają wychowywanie dzieci w rodzinie naturalnej (bieżące wsparcie asystentów rodziny - systematyczna praca z rodzinami z problemem bezradności, warsztaty dla rodziców, poradnictwo), podejmowanie działań na rzecz zwiększenia samodzielności ekonomicznej rodzin - zajęcia/warsztaty z zakresu kształtowania aktywnych postaw społecznych i zawodowych), zapewnienie infrastruktury oraz zwiększenie dostępności usług w zakresie opieki i poradnictwa specjalistycznego (poradnictwo, terapia, mediacje, pomoc prawna dla rodzin - odpowiednio do potrzeb, rozwijanie asystentury rodzinnej).

Spodziewanym efektem realizacji programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego wsparcia dla rodziny i dziecka. Stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo - wychowawcze.

Szczegółowe sprawozdanie z wykonania poszczególnych działań w ramach Programu zostało przedłożone na sesję Rady Miejskiej Dzierżoniowa w dniu

3. Program działań na rzecz rodzin wielodzietnych pod nazwą „Dzierżoniowska Karta Dużej Rodziny”

Duże rodziny mają pozytywny wpływ na rozwój gospodarczy i społeczny gminy, dlatego miasto Dzierżoniów wspiera zamieszkałe na jego terenie rodziny wielodzietne w procesie wychowawczym i edukacyjnym oraz umożliwia im pełne korzystanie z dóbr sportowych, kulturalnych i innych. Dzieje się tak m.in. za sprawą wdrożonego na mocy Uchwały Nr XLIX/324/14 Rady Miejskiej Dzierżoniowa z dnia 26 maja 2014 r. Programu "Dzierżoniowska Karta Dużej Rodziny". Jego celem jest uzupełnienie systemu pomocy świadczonej dzierżoniowskim rodzinom i poprawa sytuacji demograficznej w mieście. W ramach programu wprowadzono system zniżkowych bądź promocyjnych opłat dla rodzin wielodzietnych za korzystanie z dóbr kultury, sportu, rozrywki, usług publicznych oraz oferty zniżek na asortyment/usługi świadczone przez przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą, którzy wyrazili chęć przystąpienia do programu.

W ramach programu Karta Dużej Rodziny i Dzierżoniowska Karta Dużej Rodziny w 2019 r. złożono 296 wniosków przez rodziny wielodzietne, w efekcie, czego wydano 592 karty, w tym dla 192 dzieci i dla 400 rodziców. Od początku funkcjonowania Programu ponad 530 rodzin wystąpiło z wnioskiem o przyznanie Karty, co przełożyło się na wydanie ponad 2000 kart.

W Programie uczestniczy 8 gminnych jednostek organizacyjnych, które oferują zniżki na świadczone usługi. Koszty funkcjonowania programu Dzierżoniowska Karta Dużej Rodziny, w ramach udzielania zniżek przez jednostki organizacyjne Gminy Miejskiej Dzierżoniów, wyniosły łącznie ponad 30.000 zł. Posiadacze Dzierżoniowskiej Kart Dużej Rodziny skorzystali z przysługujących im ulg ponad 2.000 razy. Ponadto do programu przystępują partnerzy zewnętrzni (przedsiębiorcy/ sklepy), którzy zaoferowali zniżki na swój asortyment dla rodzin wielodzietnych. Łącznie w programie uczestniczy 46 partnerów z Dzierżoniowa.

W ramach wsparcia finansowego rodzin wielodzietnych, które otrzymały Kartę Dużej Rodziny wprowadzono na mocy uchwały w Gminie Miejskiej Dzierżoniów program osłonowy dot. zwolnienia z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi wynoszące 100% zwolnienia z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi na trzecie i kolejne dziecko w rodzinie. Celem

podejmowanej uchwały było wsparcie finansowe rodzin wielodzietnych posiadających Kartę Dużej Rodziny i poszerzenie w znaczący sposób zakresu bonifikat ustanowiony dla tych rodzin. Obecnie w rodzinach tych, zgodnie z przyjmowanym zwolnieniem w opłacie, uprawnionych było ponad 350 dzieci. W ramach programu w 2019 r. ok. 150 rodzin skorzystało z ulgi, gdzie łączny koszt programu wyniósł 34.563,00 zł.

Szczegółowe sprawozdanie z wykonania poszczególnych działań w ramach Programu zostanie przedłożone na sesji Rady Miejskiej Dzierżoniowa w dniu 27 kwietnia 2020 r. Plik dostępny będzie na stronie bip.um.dzierzoniow.pl w zakładce Sprawozdania, kontrole i audyty.

4. Dzierżoniowska Rada Seniorów i Program „Dzierżoniów przyjazny Seniorom”

W 2019 r. na podstawie Zarządzenia Nr 300/2019 Burmistrza Dzierżoniowa z dnia 14 maja 2019 r. powołany został nowy skład osobowy rady na II kadencję. Rada została wybrana spośród zgłaszanych kandydatur, by wykorzystać potencjał organizacji, podmiotów i osób działających na rzecz seniorów. W obecnym kształcie rada składa się również z przedstawicieli społeczeństwa, dzięki czemu zapewniona jest pełna partycypacja społeczna poprzez umożliwienie kandydowania do rady mieszkańcom Dzierżoniowa. Do składu rady powołano: 4 przedstawicieli burmistrza, 2 przedstawicieli Rady Miejskiej Dzierżoniowa, 9 przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz 3 przedstawicieli mieszkańców Dzierżoniowa - łącznie 18 członków. Rada realizowała swoje działania w oparciu o statut, przyjęty Uchwałą Nr XXXV/237/17 z 26.06.2017 r. W 2019 r. łącznie odbyło się 6 posiedzeń Rady, w ramach których realizowano następujące zadania:

1) kontynuacja realizacji programu „Pudełko życia” w celu wsparcia osób starszych/samotnych w sytuacji wystąpienia zagrożenia zdrowia/życia - wydano ok. 30 pudełek życia (od początku funkcjonowania programu wydano ponad 2400 pudełek).

2) zorganizowano „IV Dzień Seniora”, poświęcony tematyce bezpieczeństwa finansowego, zdrowia, podróżowania. Odbyły się też występy artystyczne, bezpłatne badania i konsultacje zdrowotne oraz przekazywano „Pudełka życia”. W Dniu Seniora wzięło udział ponad 200 osób, a łączny koszt organizacji Dnia Seniora wyniósł: 6021,81zł.

3) Realizowano program „Złota rączka” polegający na zapewnieniu nieodpłatnej pomocy seniorom w drobnych, domowych naprawach. Projekt skierowany jest do osób powyżej 60 roku życia, zamieszkujących w Dzierżoniowie i posiadających Kartę Seniora. Program finansowany był z budżetu miasta w wysokości ok 20.000 zł i realizowany przez Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Oddział Rejonowy w Dzierżoniowie. Z programu skorzystało 100 osób.

Na podstawie Uchwały Nr XXI/127/16 z dnia 25 kwietnia 2016 r. wdrożono Program „Dzierżoniów przyjazny Seniorom”, który wprowadza lokalną Kartę Seniora z jednoczesnym połączeniem z Ogólnopolskim Programem Karta Seniora. W wyniku takiego połączenia dzierżoniowscy seniorzy (osoby, które mają ukończone 60 lat) mogą korzystać z atrakcyjnych zniżek na oferowane usługi i produkty zaproponowane przez firmy i instytucje partnerskie na terenie całego kraju. Wśród partnerów znalazły się m.in. uzdrowiska, ośrodki wypoczynkowe, gabinety medyczne, restauracje. Ponadto do programu są pozyskiwani lokalni nowi partnerzy, aby zwiększać pakiet promocyjny na wybrane usługi i produkty, z których dzierżoniowscy seniorzy mogą korzystać na terenie Dzierżoniowa. Dzierżoniowscy seniorzy mogą korzystać ze zniżek w ponad 1400 instytucjach/sklepach na terenie całego kraju, z 33 punktów usługowych na terenie Dzierżoniowa oraz z oferty 4 jednostek gminnych.

W 2019 r. 420 seniorów było zainteresowanych otrzymaniem Karty Seniora, a od początku funkcjonowania programu wydano ich ponad 3400, co oznacza, że 1/3 osób uprawnionych ma dostęp do bonifikat, jaki daje program. Za działania prowadzone w 2019 r. na rzecz Ogólnopolskiej Karty Seniora, Dzierżoniów otrzymał tytuł „Gmina przyjazna Seniorom”.

W 2019 r. Rada Seniorów pozytywnie zaopiniowała Roczny Program Współpracy Dzierżoniowa z organizacjami pozarządowymi na 2020 r.

[Szczegółowe sprawozdanie z wykonania poszczególnych działań w ramach Programu zostanie przedłożone na sesji Rady Miejskiej Dzierżoniowa w dniu 27 kwietnia 2020 r. Plik dostępny będzie na stronie \[bip.um.dzierzonow.pl\]\(http://bip.um.dzierzonow.pl\) w zakładce Sprawozdania, kontrole i audyty.](#)

Dzierżoniowskie Senioralia

W 2019 r. miesiąc październik ogłoszono miesiącem seniorów i zorganizowano „Dzierżoniowskie Senioralia”.

W programie organizowano warsztaty, spotkania, koncerty i potańcówki. Zwieńczeniem „Dzierżoniowskich Senioraliów” były uroczyste obchody - IV Dnia Seniora, które odbyły się 23.10.2019 r. Spotkanie cieszyło się wielkim zainteresowaniem seniorów. Spotkanie odbyło się w nowo otwartej siedzibie Dziennego Domu Senior +. Podczas spotkania nadal promowano Kartę Seniora oraz program „Złota rączka”.

5. Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2018 - 2022

Program Przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2018-2022 został opracowany z myślą o stworzeniu jednolitych działań na rzecz zapobiegania zjawisku przemocy. Zadaniem programu jest wprowadzenie takich rozwiązań, które pozwolą na sprawne działanie służb społecznych w udzielaniu pomocy osobom doświadczającym przemocy, jak również umożliwią pracę ze sprawcami przemocy. Przemoc w rodzinie stanowi poważny problem społeczny, jest ściśle powiązana z innymi obszarami wymagającymi działań ze strony wielu specjalistów, instytucji i organizacji. Zintegrowanie działań i zasobów różnych jednostek daje szansę podniesienia skuteczności udzielonego wsparcia. W programie zawarto obszerną diagnozę zjawiska przemocy domowej w Dzierżoniowie, wypracowaną na podstawie dotowanego projektu „Ograniczamy przemoc skutecznie”, która przyczyniła się do wskazania grup ryzyka i wypracowania przyszłościowych działań przez jednostki zajmujące się tą sferą. Głównym realizatorem działań z zakresu przeciwdziałania przemocy jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie w ramach funkcjonowania zespołu interdyscyplinarnego.

Wszczęto 81 procedur Niebieskich Kart, łącznie z Niebieskimi Kartami z lat ubiegłych prowadzono 127 procedur, monitorowano 55 rodzin z powodu zagrożenia przemocą i występowania problemu alkoholowego.

Ośrodek Pomocy Społecznej włączył się w ogólnopolską akcję „Tydzień pomocy dla osób pokrzywdzonych przestępstwem”, w ramach którego, odbywały się dyżury specjalistów z zakresie przeciwdziałania przemocy domowej - z porad specjalistów skorzystało 9 osób. Ponadto wystosowano apel do mieszkańców pn. „Razem zatrzymamy przemoc” i „Reaguj, obojętność wspiera przemoc” w formie plakatów informacyjnych umieszczonych w siedzibie OPS, UM i KPP oraz komunikatu na stronie internetowej OPS. Została także przeprowadzona prelekcja pn. „Nie daje mocy stosowanie przemocy” dot. niebezpieczeństw, jakie niesie ze sobą stosowanie przemocy, w której uczestniczyło 7 osób. W siedzibie OPS wolontarystycznie udzielano porad prawnych - łącznie udzielono ich 176. Dyżurował również psycholog, który udzielił 129 porad. Kierowano także klientów do CAS i OIK w celu uzyskania wsparcia psychologa oraz informowano o możliwości skorzystania z bezpłatnych porad prawnych.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej zrealizował 171 godz. poradnictwa psychologicznego oraz 131 godzin konsultacji w ramach poradnictwa prawnego. Ponadto podjęto 242 działania profilaktyczne na rzecz rodziny poprzez zwiększanie dostępności terapii dla sprawców przemocy w miarę potrzeb wynikających z planu pracy z rodziną. Ponadto zapewniono 21 godzin terapii i zajęć korekcyjnych dla 10 ofiar i 7 sprawców przemocy. Zorganizowana była także w OIK pomoc psychologiczna, grupa wsparcia dla ofiar przemocy oraz porady prawne.

Z zakresu realizacji zadania publicznego przeprowadzono 12h zajęć grupowych o charakterze edukacyjno-korekcyjnym w areszcie śledczym dla sprawców przemocy. Przeprowadzono 12h warsztatów rozwojowych z elementami podnoszenia poczucia własnej wartości, kompetencji rodzicielskich, treningu zastępowania agresji, komunikacji interpersonalnej, asertywności, motywacji do zmiany dla ofiar przemocy. Przeprowadzono 10h wsparcia indywidualnego dla ofiar, członków ich rodzin lub sprawców przemocy w formie terapii lub doradztwa.

W ramach działań podejmowanych przez placówki oświatowe prowadzone były - w zależności od potrzeb - konsultacje ze specjalistami organizowane dla uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym (10 uczniów), zajęcia psychoedukacyjne dla grupy podwyższonego ryzyka (ćwiczenia asertywności, pewności siebie) w ramach udzielanej pomocy psychologiczno - pedagogicznej w szkole, zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno - społeczne, zajęcia socjoterapeutyczne. Realizowano też szkolne warsztaty profilaktyczne. Łącznie zorganizowano 25 grup, obejmując oddziaływaniami ok. 350 uczniów.

6) Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2019 r.

Jego zadania realizuje Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dzierżoniowie. W jej ramach działały:

- zespół ds. wydawania opinii o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży napojów alkoholowych,
- zespół ds. prowadzenia rozmów motywująco - interweniujących do podjęcia leczenia odwykowego z osobami uzależnionymi od alkoholu.

W 2019 r. odbyło się 13 posiedzeń Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, na których pozytywnie zaopiniowano 16 wniosków złożonych przez przedsiębiorców pod względem zgodności lokalizacji punktu sprzedaży. Komisja rozpatrzyła i skierowała 58 wniosków do Sądu Rejonowego, III Wydział Rodzinny i Nieletnich w Dzierżoniowie, w 5 przypadkach zawiesiła sprawy dot. zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego. Przeprowadzono 172 rozmowy motywująco - interweniujące do podjęcia leczenia odwykowego.

W ramach programu:

- przekazano kwotę 322.728,00 zł na realizację 20 zadań oraz programów profilaktycznych przez szkoły podstawowe, jednostki podległe gminie, tj. Dzierżoniowski Ośrodek Kultury, Miejsko - Powiatową Bibliotekę Publiczną, Ośrodek Sportu i Rekreacji oraz Ośrodek Pomocy Społecznej. Zakupiono 3 kampanie profilaktyczne pn. „Zachowaj Trzeźwy Umysł 2019”, „Postaw na rodzinę” oraz „Smart to znaczy dobrze - fonoholizm”. W kampaniach udział wzięli uczniowie ze szkół podstawowych;
- przeprowadzono 63 kontrole z zakresu przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie miasta Dzierżoniowa.

	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Wydatki na przeciwdziałanie alkoholizmowi	688.474,61 zł	694.721,06 zł	655.926,54 zł	702.794,51

Szczegółowe informacje na temat realizacji programu można znaleźć w Sprawozdaniu z wykonania budżetu miasta Dzierżoniowa za 2019 r. Plik dostępny jest na stronie bip.um.dzierzoniow.pl w zakładce Budżet - 2019. [Link](#)

W ramach Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii:

- przekazano kwotę 22.000 zł. na realizację przez szkoły podstawowe 2 programów profilaktycznych.
- zakupiono kampanię profilaktyczną pn. „Narkotyki, to mnie nie kręci”, skierowaną do uczniów szkół podstawowych.

	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Wydatki na przeciwdziałanie narkomanii	47.300 zł	47.140,64 zł. z	35.842,15 zł	32.768,00 zł.

Szczegółowe informacje na temat realizacji programu można znaleźć w Sprawozdaniu z wykonania budżetu miasta Dzierżoniowa za 2019 r. Plik dostępny jest na stronie bip.um.dzierzoniow.pl w zakładce Budżet - 2019. [Link](#)

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Roczny program współpracy Dzierżoniowa z organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2019 r. został przyjęty przez Radę Miejską Dzierżoniowa uchwałą Nr XLIX/376/2018 z dnia 19 października 2018 r. Roczny Program współpracy Dzierżoniowa z organizacjami pozarządowymi realizowany jest przez ok. 70 organizacji pozarządowych. W 2019 r. na realizację zadań publicznych ogłoszono 50 konkursów, na realizację których wpłynęły 82 oferty, w wyniku czego podpisano 79 umów. Termin składania ofert do konkursów nie był krótszy niż 21 dni, ogłoszenia zostały zamieszczone na tablicy ogłoszeń urzędu miasta, w BIP Dzierżoniów oraz na stronie internetowej miasta. W 2019 r. zlecono realizację 24 zadań publicznych z pominięciem otwartego konkursu ofert zgodnie z art. 19 a ustawy z 24 kwietnia 2004 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. W sumie na realizację zadań przekazano 2.195 954 zł. tj.: 1,77 % budżetu miasta, do których organizacje dołożyły 626 613,30 zł. Z zadań skorzystało w 2019 r. 16.531 osób tj. 53 % wszystkich mieszkańców Dzierżoniowa. Średni koszt realizacji zadania na jednego mieszkańca wynosi 170,74 zł.

Organizacje pozarządowe

	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Wysokość środków na program	2.714.444 zł	2.243.690 zł	2.223.755 zł	2.266.232 zł	2.195.954 zł
Liczba osób korzystających z programu	13.477	16.484	19.047	16.339	16.531
Koszt na jednego uczestnika	237,00 zł	166,72 zł	147,73 zł	178,88 zł	170,74 zł
Wysokość środków własnych	479.640,81 zł	504.467,85 zł	590.073,33 zł	656.435,80 zł	626613,30 zł
Sport i rekreacja					
Liczba zadań	129	113	117	90	103
Liczba dyscyplin sportowych	18	20	20	20	20
Liczba osób	3.288	4.424	7.195	8.550	5.218

Środki przekazywane na zadania z sportu w stosunku do całego budżetu organizacji pozarządowych	61%	52%	52%	51%	57%
	1.644.275 zł	1.180.400 zł	1.132.400 zł	1.165.500 zł	1.256.600 zł

Szczegółowe sprawozdanie z wykonania poszczególnych działań w ramach Roczego Programu Współpracy z organizacjami pozarządowymi zostało przedłożone na sesji Rady Miejskiej Dzierżoniowa 27 kwietnia 2019 r. Plik dostępny jest na stronie bip.um.dzierzoniow.pl w zakładce Współpraca z organizacjami pozarządowymi. [Link](#)

Ponadto, Dzierżoniów wspiera lokalne organizacje posiadające status organizacji pożytku publicznego poprzez udostępnienie na swojej stronie internetowej darmowego programu do rozliczenia podatku za 2018 r.

Dzierżoniowska Rada Działalności Pożytku Publicznego

W 2019 r. Dzierżoniowska Rada Działalności Pożytku Publicznego pozytywnie zaopiniowała projekt Roczego Programu współpracy Dzierżoniowa z organizacjami pozarządowymi na 2020 r. Skład rady został zatwierdzony Zarządzeniem nr 600/2017 Burmistrza Dzierżoniowa z 27 października 2017 r.

Członkini Rady przeprowadziła sześć szkoleń dla przedstawicieli organizacji pozarządowych, w związku z wprowadzeniem nowego rozporządzenia dotyczącego nowych druków ofert, umów i sprawozdań na realizację zadań publicznych. Opracowano także elektroniczną wersję dokumentów ułatwiającą rozliczenie, którą zamieszczono w Biuletynie Informacji Publicznej. W szkoleniach udział wzięło 30 osób.

Członkini rady, we współpracy z organizacjami pozarządowymi i jednostkami podległymi, zorganizowała zbiórkę okularów dla mieszkańców Kenii. Udało się zebrać 316 okularów. Akcja zbierania okularów zorganizowana została przez niezależne stowarzyszenie Leczymy z Misją tworzone przez studentów medycyny, stomatologii, położnictwa, optometrii i lekarzy, którzy w lipcu 2019 r. udali się do Nairobi i przekazali zebrane datki.

Działania w zakresie kultury realizują:

1. **Dzierżoniowski Ośrodek Kultury, ul. Świdnicka 23,**
2. **Miejsko - Powiatowa Biblioteka Publiczna, Rynek 2 i Filia Biblioteki, ul. Sikorskiego 2,**
3. **Muzeum Miejskie Dzierżoniowa, ul. Świdnicka 30.**

Dzierżoniowski Ośrodek Kultury (DOK)

W 2019 roku DOK zorganizował **24** spektakle teatralne (dla dorosłych, młodzieży i dzieci), **6** kabaretów, **1** balet, **28** koncertów i recitali, **5** wystaw, **11** imprez plenerowych, **5** konkursów/przeглядów, **2** festiwale, **118** imprez współorganizowanych i **345** seansów kinowych. Ogółem w imprezach organizowanych przez DOK wzięto udział 76.157 widzów, w tym:

- w imprezach biletowanych - 13.695 widzów,
- w imprezach niebiletowanych - ok. 20.000 widzów (w tym ok. 15.000 plenery),
- w imprezach współorganizowanych na terenie placówki - 22.500 widzów,
- widzów kinowych - 19.962.

W 2019 r. obchodzono kilka jubileuszy: 10-lecie Miejskiej Orkiestry Dętej, 15-lecie Chóru Kanon oraz jubileusze zespołów tanecznych: Mały Ewenement i Ewenement- 15-lecie, Ewenemencik- 10-lecie, Ewenement Plus- 5-lecie.

Uczestnicy Artystycznego Ruchu Amatorskiego to 544 osoby.

Do najważniejszych wydarzeń kulturalnych realizowanych przez DOK należały m.in.: Jarmark Wielkanocny WielkaMoc Tradycji.

Coroczne: XXVII Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy (współorganizacja), PUB - Przegląd Utworów Big - Beatowych, Ferie z Pegazem, 9. Dolnośląski Przegląd Twórczości „Ludowe i Artystyczne Rękodzieło, Dzierżoniów Nastraja na Barok, 64. Ogólnopolski Konkurs Recytatorski, XXIV Dolnośląski Konkurs Recytatorski „Pegazik”, Przegląd Przedszkolnych Teatrów Dziecięcych „Skrzat”, Teatralna Niedziela dla Najmłodszych, Filharmonia bez Filharmonii, Dzierżoniowska Majówka z Balonami, Dum Dum Day, 42. Dni Dzierżoniowa i 25. Dzierżoniowskie Prezentacje, 22.Poezja na Murach, Lato z Pegazem, Klubowe Granie, ARA- END, Jazzowy Czwartek na Winylu, V Festyn Rodzinny „Łączymy pokolenia”, Kalejdoskop Kultur Dolnego Śląska, 19. Jarmark Pszczelarski Miodobranie, Poetycka Stajnia,

8. Dolnośląski Przegląd Twórczości Nieprofesjonalnej „Walent 2019”, Mikołaj w Rynku, VII Jarmark Świąteczny „Hej kołęda, kołęda!”, Gala Sylwestrowa.

W ramach Amatorskiego Ruchu Artystycznego (ARA) organizowane są zajęcia w pracowniach i sekcjach: baletu, break-dance, ceramiki artystycznej, druku 3D, haftu artystycznego, plastycznej, modelarstwa lotniczego i samochodowego, nauki gry na instrumentach, rytmiki, tańca nowoczesnego i zumbi. Przy ośrodku działa też Studio Wokalne, Koło Plastyków Amatorów, Chór Kanon, Miejska Orkiestra Dęta, Zespół Pieśni i Tańca Ślężanie oraz Teatr Kątem i Teatr Dziecięcy PePePe.

Co roku, na zakończenie sezonu, podczas imprezy zwanej ARA-end wszystkie sekcje mają okazję zaprezentować swój dorobek i działalność

25 marca 2019 r. Uchwałą Nr VI/60/19 Rady Miejskiej Dzierżoniowa została powołana Społeczna Rada Programowa Dzierżoniowskiego Ośrodka Kultury.

Szczegółowe sprawozdanie z działalności DOK w 2019 r. zostało przedłożone na sesji Rady Miejskiej Dzierżoniowa 24 lutego 2020 r. Można je znaleźć na stronie DOK <https://www.e-bip.org.pl/dok> w zakładce sprawozdania. **Link**

Muzeum Miejskie Dzierżoniowa (MMD)

Muzeum gromadzi zabytki związane z miastem i mieszkańcami, organizuje stałe i czasowe wystawy oraz lekcje muzealne. Wśród ponad 3 tys. eksponatów największym zainteresowaniem cieszą się pamiątki związane z Zakładami Radiowymi Diora (głównie radioodbiorniki, dokumenty i archiwalia). Przedmiotem działalności Muzeum Miejskiego Dzierżoniowa jest przede wszystkim gromadzenie zabytków, zbiorów i materiałów dokumentacyjnych w zakresie: archeologii, etnografii, historii i kultury miasta, przemysłu lokalnego

oraz detalu architektonicznego nabywanych w drodze: zakupów, darowizn, przyjmowania depozytów i uzyskiwania obiektów w wyniku prowadzonych badań terenowych, a także współdziałanie z instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami o podobnych celach.

Muzeum Miejskie Dzierżoniowa w 2019 r. odwiedziło 4.860 osób zwiedzających - bilety kupiły 2.849 osoby, z wejścia bezpłatnego (w niedziele) skorzystało 2.011 osób. Przeprowadzono łącznie 24 lekcje muzealne, zorganizowano 7 bezpłatnych lekcji dla dorosłych i 5 wewnętrznych wystaw czasowych: „Typowo śląskie?”, „Mistrzowskie jak rzadko które...Ogrody Petera Josepha Lenne w Polsce”, „Kierunek SZTUKA”, „Henryk Kluza- wspomnienia” oraz „Szopki krakowskie”. W maju otwarto (w parku - lapidarium) wystawę plenerową „Zapomniana polskość w powiecie dzierżoniowskim”. Na wszystkie wystawy czasowe oraz jako uzupełnienie ekspozycji stałych wypożyczono łącznie 277 eksponatów i elementów ekspozycyjnych.

25 marca 2019 r. Uchwałą Nr VI/61/19 Rady Miejskiej Dzierżoniowa została powołana Rada Muzeum Miejskiego Dzierżoniowa

Szczegółowe sprawozdanie z działalności muzeum w 2019 r. zostało przedłożone na sesji Rady Miejskiej Dzierżoniowa 24 lutego 2020 r. Znajduje się na stronie BIP Muzeum <https://www.e-bip.org.pl/mmdz/> w zakładce sprawozdania. [Link](#)

Miejsko - Powiatowa Biblioteka Publiczna (M-PBP)

Biblioteka nie kojarzy się już tylko z wypożyczaniem książek, ale także organizacją wydarzeń, spotkań autorskich, pogadarek, konkursów, wystaw oraz z akcjami promującymi książki i czytelnictwo, m.in.: „Biblioteka Malucha”, „Klub Książki i Ilustracji”, „Teatrzyk Lalkowy”, „Biblioteka Seniora”, „Klub Komputerowy Seniora” oraz „Klub Podróżnika”. Biblioteka jest także organizatorem Narodowego Czytania. Misją biblioteki jest zaspokajanie potrzeb czytelniczych i informacyjnych społeczności miasta i powiatu dzierżoniowskiego oraz upowszechnianie wiedzy i kultury.

W bibliotece zarejestrowanych zostało 5.932 czytelników aktywnie wypożyczających. Liczba czytelników zarejestrowanych, tj. posiadających karty biblioteczne i uczestniczących w zorganizowanych przez bibliotekę zajęciach i imprezach, wyniosła 8.146. Natomiast liczba użytkowników odwiedzających

bibliotekę w celu wzięcia udziału w spotkaniach autorskich, wykładach, wystawach itp. lub zasięgnięcia informacji w 2019 r. wyniosła 85.737 osób. Zanotowano 58.625 odsłon na stronie internetowej biblioteki.

W swoich zbiorach biblioteka posiada 105.328 jednostek inwentarzowych (stan na 31 grudnia 2019 r.), tj.: 99.633 wolumenów, 496 roczników czasopism, 5.138 pozycji zbiorów audiowizualnych, 29 elektronicznych oraz 32 gry planszowe.

Biblioteka wykupiła wraz z innymi placówkami Dolnego Śląska dostęp do książek elektronicznych (e-booków) na platformie libra.ibuk.pl. oraz Legimi. Dzięki temu czytelnicy mają bezpłatny, zdalny dostęp do wielu tysięcy książek beletrystycznych, popularnonaukowych i naukowych. Biblioteka posiada 42 komputery – w tym 21 do użytku czytelników, z dostępem do internetu. W 2019 r. skorzystało z nich 5.576 osób.

Biblioteka prowadzi działalność kulturalno - oświatową i edukacyjną, m.in. pogadanki dla dzieci z przedszkoli, uczniów szkół podstawowych i średnich, organizuje liczne konkursy dla dzieci i uczniów szkół z terenu powiatu dzierzoniowskiego, wystawy, wykłady, prelekcje, projekty, współpracuje także z wieloma instytucjami, stowarzyszeniami i organizacjami pozarządowymi.

Szczegółowe sprawozdanie z działalności biblioteki w 2019 r. zostało przedłożone na sesji Rady Miejskiej Dzierżoniowa 24 lutego 2020 r. Znajduje się na stronie BIP Biblioteki <http://www.bip.mbp.dzierzonow.pl/> w zakładce sprawozdania. **[Link](#)**

SPORT

Miasto wspiera rozwój kultury fizycznej poprzez dofinansowanie realizacji treningów przez kluby sportowe, organizowanie i współorganizowanie imprez sportowych i rekreacyjnych. Finansuje również zajęcia pozalekcyjne w dzierzoniowskich szkołach oraz feryjny i wakacyjny wypoczynek dzieci i młodzieży.

Koordinacją działań związanych ze sportem zajmuje się Ośrodek Sportu i Rekreacji w Dzierżoniowie (OSiR), który wykonuje zadania w zakresie:

- programowania i realizacji wszelkich usług z zakresu sportu i kultury fizycznej;

- udostępniania bazy sportowo - rekreacyjnej oraz zapewnienia właściwej eksploatacji obiektów sportowych i rekreacyjnych;
- działalności noclegowo-gastronomicznej;
- działalności leczniczej - profilaktycznej i rehabilitacyjnej;
- obsługi placów zabaw;
- usług transportowych oraz innej działalności w celu pozyskania środków;
- organizacji zajęć, zawodów, współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży i imprez sportowo - rekreacyjnych;
- opracowywanie propozycji aktywności ruchowej i programów służących rozwojowi psychofizycznemu mieszkańców i ich zdrowiu;

W 2019 r. OSiR organizował lub współorganizował 56 imprez rekreacyjno - sportowych, w których wzięło udział ok. 9.500 osób. Były to m.in.: Bieg Włókniarza, Gala Sportu, Zimowa rekreacja - wyjazdy na narty, XVI Międzynarodowy Memoriał Sławomira Harafa '08, Ogólnopolski Turniej NO-GI Fight (jujitsu), Tropem Wilczym

- Bieg Pamięci Żołnierzy Wyklętych, Gala Boksu Zawodowego, Zawody Pływackie Szkół Podstawowych, Polish Open Cup/Tiger Cup, Kryterium Kolarskie „DZIERŻONIÓW 2019”, Memoriał M. Oyamy Karate Kyokushin, IV Memoriał Wojciecha Jastrzębia - Puchar Polski Służb Mundurowych w Wyciskaniu Sztangi Leżąc, Otwarte Mistrzostwa Dzierżoniowa w Wyciskaniu Sztangi Leżąc, Olimpiada Sportowa Przedszkoli, Festiwal Balonów, Szlakiem Grodów Piastowskich, TRAKT 2019, Festiwal Piłki Ręcznej O Puchar Gór Sowich, Olimpiada Sportowa Przedszkoli w Pływaniu, Amatorska Liga Siatkówki - finały, Zawody Lekkoatletyczne dla Przedszkolaków, Wakacje 2019, festyny dziecięce na placach zabaw + Festyn Rodzinny, Turnieje Tenisa Ziemnego Mikstów i Debli, IV Memoriał Oskara Plinty'06, Otwarte Mistrzostwa Dzierżoniowa SP w Lekkoatletyce, Ogólnopolski Turniej Tenisa Ziemnego GALMA CUP, Dzierżoniowska Liga BMX, XII Seminarium Karate Kyokushin, Paraolimpiada Przedszkoli, Międzynarodowy Turniej Zapaśniczy z okazji Święta Niepodległości, Dzierżoniowski Bieg Niepodległości, Kryterium Samochodwe, Turniej Piłki Siatkowej Mężczyzn im. Piotra Tworza, Andrzejkowe Zawody Pływackie, Młody Lekkoatleta, kardioaerobik, turnieje siatkówki dla dziewcząt, turnieje tenisa stołowego, Zawody Petanque, Bieg Krata, Memoriał Leszka Tymcio w Brydżu Towarzyskim, Bieg Sztafetowy Pozytywnie zabiegani, Zawody w piłce nożnej Przedszkolaków, cykl treningów sekcji pływackiej

na basenie krytym, Zawody w akrobatyce sportowej, Mistrzostwa Polski BMX, Mistrzostwa Polski Młodziczek w zapasach, Dzierżoniów Cup 2019, Turniej koszykówki ulicznej B-Ball Jam, zawody na nartorolkach, Impreza Edykacyjno-sportowa RC-Monkeys, Bieg 4 Łapy, Zajęcia sportowe przedszkolaków, VII Turniej Oldboyów o Puchar Burmistrza Dzierżoniowa, Rozgrywki Międzyszkolne.

Dostępna w Dzierżoniowie baza sportowo - rekreacyjna jest systematycznie rozwijana przez miasto. Potwierdzeniem coraz większego zainteresowania aktywnym trybem życia jest rozwój komercyjnych usług świadczonych dla mieszkańców.

W mieście działa również wiele podmiotów związanych z kulturą fizyczną, sportem i rekreacją, które aktywnie uczestniczą w sportowym życiu Dzierżoniowa. W ramach programu współpracy Dzierżoniowa z organizacjami pozarządowymi gmina dofinansuje realizację 25 zadań sportowych.

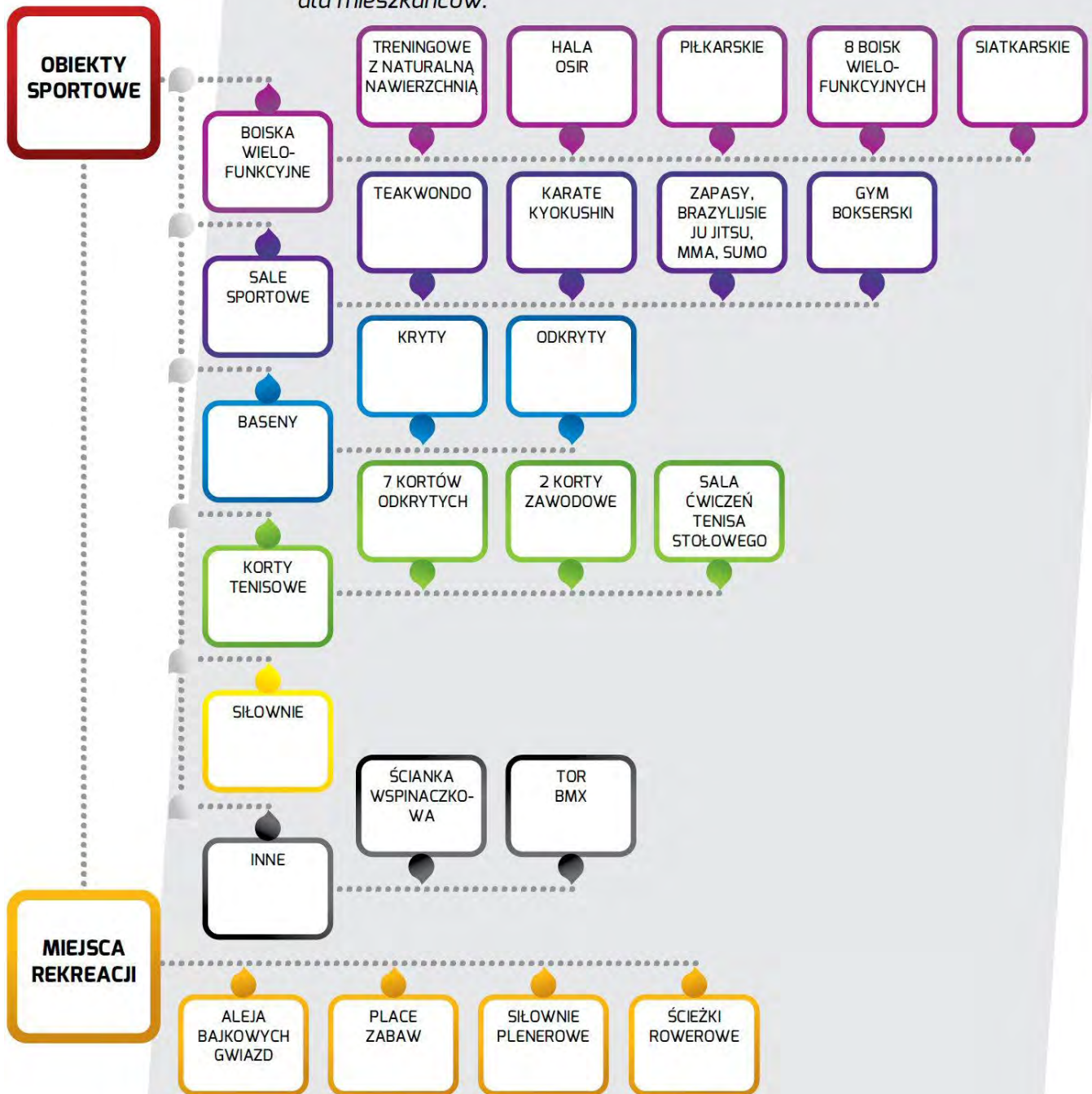

W Dzierżoniowie trenować można: karate kyokushin, kolarstwo szosowe, kolarstwo BMX, trial, piłkę ręczną, nożną i siatkową, zapasy, sumo, jiu jitsu, pływanie, bule, taekwon-do, kick-boxing, tenis ziemny, stołowy, boks, koszykówkę, capoeirę, gimnastykę akrobatyczną, artystyczną i sportową, trójbój siłowy.

Baza sportowo-rekreacyjna

Dostępna w Dzierżonowie baza sportowo-rekreacyjna jest systematycznie rozwijana. Potwierdzeniem coraz większego zainteresowania aktywnym trybem życia jest rozwój komercyjnych usług świadczonych dla mieszkańców.

OSiR także posiada w trwałym zarządzie miejskie place zabaw. Są to obiekty rozmieszczone w różnych miejscach miasta:

- 1) Plac zabaw przy ul. Brzegowej,
- 2) Plac zabaw przy ul. Ogrodowej,
- 3) Plac zabaw przy osiedlu Kolorowym,
- 4) Plac zabaw przy ul. Kopernika,
- 5) Plac zabaw przy ul. Przedmieście,
- 6) Plac zabaw przy ul. Wieniawskiego,
- 7) Plac zabaw przy ul. Sikorskiego - Aleja Bajkowych Gwiazd,
- 8) Plac zabaw przy ul. Jesionowej,
- 9) Plac zabaw przy ul. Wieniawskiego.

Szczegółowe sprawozdanie z działalności OSiR-u w 2019 r. zostało przedłożone na sesji Rady Miejskiej Dzierżoniowa 27 kwietnia 2020 r. i dostępne jest na stronie. Można je znaleźć na stronie BIP <http://www.hotelosir.pl/bipm/> w zakładce sprawozdania [link](#)

GALA SPORTU

2019 r. był wyjątkowym rokiem dla naszego sportu. Olimpiada, Mistrzostwa Świata i Europy, powołania do kadry narodowej potwierdzają wysoki poziom naszych sportowców. Ogłoszono po raz piąty plebiscyt Dzierżoniowska Gala Sportu. Konkurs miał dziewięć kategorii. Kapituła wyłoniła spośród 58 zgłoszonych kandydatur zwycięzców i wyróżnionych w następujących kategoriach:

1. Sportowiec Dzierżoniowa 2019 - 10 nagrodzonych sportowców.

2. Trener Sportowy Dzierżoniowa 2019 - 3 nagrodzonych trenerów.
3. Talent Sportowy 2019 - 2 nagrodzonych sportowców, w tym 1 chłopiec i 1 dziewczyna.
4. Osiągnięcie Sportowe 2019 - 2 nagrodzonych sportowców, w tym 1 nagroda indywidualna nagroda i 1 nagroda zespołowa.
5. Inicjatywa Sportowa 2019 - 1 kandydatura nagrodzona.
6. Ambasador Sportu Dzierżoniowskiego 2019 - 1 kandydatura nagrodzona.
7. Sponsor Roku 2019 – 1 nagrodzona firma, 2 wyróżnione.
8. Osobowość Sportowa 2019 - 1 kandydatura nagrodzona.
9. Całokształt działalności na rzecz kultury fizycznej i sportu 2019 - 3 nagrodzonych.

Uroczysta Gala Sportu, podczas której zostały podane oficjalne wyniki, odbyła się 28 lutego 2020 r. w Dzierżoniowskim Ośrodku Kultury. Na nagrody przeznaczono 42.300 zł.

Szczegółowe wyniki V Gali Sportu można znaleźć tutaj [link](#)

Rada Sportu

Kolejną radą działającą w Dzierżoniowie jest Rada Sportu, która doradza burmistrzowi w sprawach dotyczących sportu. W 2019 r. rada zaopiniowała Roczny Program Współpracy Dzierżoniowa z organizacjami pozarządowymi na 2020 r., a przedstawiciele Rady brali udział w pracach zespołu dotyczącego zorganizowania Plebiscytu Dzierżoniowska Gala Sportu, opiniując nagrody na: Najlepszego Sportowca, Najlepszego Trenera Sportowego, Największy Talent Sportowy, Największe Osiągnięcie Sportowe, Inicjatywę Sportową oraz Ambasadora Sportu Miasta Dzierżoniowa.

POZOSTAŁE INICJATYWY

W 2019 r. powstały i działały zespoły o charakterze doradczo - opiniotwórczym:

1. Rada Kobiet,
2. Zespół ds. osób z niepełnosprawnościami.

1. Zespół ds. osób z niepełnosprawnościami

W czerwcu 2019 r. rozpoczął pracę powołany przez burmistrza zespół doradczy, którego zadaniem jest dbanie o potrzeby i angażowanie mieszkańców z niepełnosprawnościami w życie miasta. W skład zespołu wchodzi

przedstawiciele burmistrza Dzierżoniowa, Rady Miejskiej Dzierżoniowa oraz przedstawiciele jednostek podległych i organizacji pozarządowych działających w sferze osób z niepełnosprawnościami. Rolą tego zespołu jest inspirowanie przedsięwzięć integrujących społecznie, ale także zawodowo osoby z niepełnosprawnościami. Zespół opiniuje także wszystkie zadania i programy kierowane do tej grupy społecznej. Kadencja zespołu trwa cztery lata. W 2019 r. zespół wypracował Informator, który został zamieszczony na BIP Urzędu Miasta

[**link**](#)

Zespół opracował również i wydał ulotkę, która została przekazana do dystrybucji organizacjom pozarządowym i jednostkom zainteresowanym w liczbie 2000 szt. Ulotka w załączeniu. Zespół działa przy Burmistrzu Dzierżoniowa i ma za zadanie:

1. inspirowanie przedsięwzięć w zakresie:
  - a. integracji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami,
  - b. realizacji praw osób niepełnosprawnych,
2. opiniowanie projektów programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych;
3. ocenę realizacji programów;
4. opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez Radę Miejską Dzierżoniowa pod kątem ich skutków dla osób z niepełnosprawnościami.

2.Rada Kobiet

Zadaniem rady jest podejmowanie działań wspierających udział kobiet w życiu zawodowym, społecznym, diagnozowanie sytuacji kobiet w Dzierżoniowie i wspieranie działań samorządu w rozwoju polityki prorodzinnej. Jest to działalność społeczna skierowana do pań, których centrum działalności zawodowej lub społecznej jest Dzierżoniów. Najważniejsze obszary działalności rady:

1. podejmowanie działań wspierających udział kobiet w życiu zawodowym i społecznym;
2. diagnozowanie i monitorowanie sytuacji kobiet w mieście;
3. wspieranie polityki miasta w sprawach dotyczących kobiet;

4. podejmowanie działań dotyczących edukacji i informowania mieszkańców w zakresie równouprawnienia;
5. wspieranie organizacji, inicjowanie akcji społecznych oraz imprez podejmujących tematykę kobiecą oraz równouprawnienia płci;
6. wspieranie działań miasta w zakresie realizowania polityki prorodzinnej.

Po raz czwarty mieszkańcy Dzierżoniowa w 2019 roku mogli zdecydować, na co wydać milion złotych przeznaczony na realizację zadań z Dzierżoniowskiego Budżetu Obywatelskiego. Wpłynęło 14 propozycji zadań, realizację 12 z nich zespół ds. DBO ocenił pozytywnie i zakwalifikował do głosowania.

W tym roku zmieniły się nieco zasady Dzierżoniowskiego Budżetu Obywatelskiego. To efekt sugestii uczestników dotychczasowych edycji. Zwiększyła się kwota, która mogła być zaplanowana na jeden projekt – z 300 do 450 tys. zł w przypadku projektów inwestycyjnych i do 50 tys. zł w przypadku projektów nieinwestycyjnych. Nowością była również możliwość głosowania na więcej niż jedną propozycję (maksymalnie na trzy).

Głosowanie, podobnie jak w latach ubiegłych, odbywało się wyłącznie elektronicznie. Trwało od 20 maja do 7 czerwca. Można było zagłosować również w Biurze Promocji Urzędu Miasta w Dzierżoniowie lub w punkcie mobilnym – namiocie, który pojawił się kilkakrotnie w różnych punktach miasta i podczas Dni Dzierżoniowa na terenie OSiR-u.

W budżecie partycypacyjnym w 2019 roku głosowało 3.112 mieszkańców (o 574 osoby więcej niż w 2018 r.). Każdy uprawniony do głosowania mógł oddać jeden, dwa lub trzy swoje głosy. Suma oddanych głosów to 6.039.

Najwięcej (918 głosów) oddano na „Aranżację zieleni fragmentu dzierżoniowskiego rynku”. Do realizacji wybrano jeszcze trzy kolejne zadania, które uzyskały największą liczbę głosów.

- „Park zabaw dla psów” (823 głosy) - czyli ogrodzona przestrzeń z wydzieloną strefą wybiegu, rekreacyjną i treningową z torem przeszkód, w której można będzie puścić psa luzem. Projektowane miejsce to część parku przy „skątkach”, pomiędzy terenem Szkoły Podstawowej nr 5, a ciepłownią.

- Wesoły skwer (789 głosów) - plac zabaw dla dzieci z elementami siłowni plenerowej przy ul. Wesołej.

- Nasadzenie 2020 drzew (759 głosów) – projekt dotyczy zakupu i nasadzenia ukształtowanych lub częściowo ukształtowanych sadzonek drzew na zielonych terenach miejskich, ze szczególnym uwzględnieniem sąsiedztwa zakładów przemysłowych, ciągów pieszych, rowerowych i miejskich parkingów.

Program „Dzierżoniów pełen pasji” działa od 2015 r. Mieszkańcy, którzy chcą zrealizować jakieś nietypowe przedsięwzięcie, spełnić nietuzinkowe marzenie, oddać się swojej pasji, mogą uzyskać wsparcie finansowe miasta w zamian za jego promocję i rozstawianie marki „Dzierżoniów nastraja pozytywnie” w Polsce i na świecie. Wnioski można składać co roku do końca marca. W roku 2019 do programu wpłynęło ogółem 15 wniosków (o 5 więcej niż w 2018 r.) na łączną kwotę 15 tys. zł. W ich ramach mieszkańcy Dzierżoniowa zaplanowali udział w piłkarskiej Retro Lidze, podjęli się ozdabiania miasta elementami utrwalającymi diorowskie tradycje, brali udział w rajdach, zawodach tanecznych, czy wydawali książki. Przekazane przez miasto środki to tylko część kosztów wynikających z realizacji pasji dzierżoniowian. Większość pokryli sami zainteresowani.

Okno Artystyczne

Co miesiąc w Oknie Artystycznym dzierżoniowskiego ratusza można podziwiać nową wystawę. Dla wielu lokalnych artystów taka ekspozycja to szansa wyjścia z cienia i pokazania swoich dzieł szerszej publiczności. W Dzierżoniowie mamy wielu utalentowanych malarzy, fotografów, rysowników, rękodzielników, rzeźbiarzy i wszelkiego rodzaju artystów, którzy potrafią przekuć szarą rzeczywistość, emocje i wyobraźnię w jedyne w swoim rodzaju wytwory ludzkich rąk – obrazy, rzeźby, gobeliny, hafty, witraże... Doceniamy ich i promujemy. Informacje o wystawach i twórcach ukazują się na www.dzierzoniow.pl i w lokalnych mediach.

W 2019 r. w Oknie Artystycznym mogliśmy oglądać m.in. rysunki ołówkiem i piórem Jolanty Cieślak, czy ekologiczne kwiaty wykonane przez dzierżoniowskie seniorki (od maja do grudnia 2019 okno artystyczne było nieaktywne, ze względu na remont pomieszczeń biura promocji).

Dzierżoniów współpracuje z dwoma polskimi i czterema zagranicznymi miastami. Są nimi: Serock, Kluczbork, Bischofsheim (Niemcy), Lanškroun (Czechy), Nantwich (Wielka Brytania) i Hajdúszoboszló (Węgry). Z Kluczborkiem łączy nas ks. Dzierżon i wspólne projekty edukacyjne w naszych szkołach, a także współpraca seniorów. Z Serockiem – głównie wymiana młodzieży. Każdego roku 40 młodych ludzi z Serocka przyjeżdża do nas na zimowisko w czasie ferii, młodzi dzierżoniowianie jadą natomiast nad Zalew Zegrzyński w okresie wakacji. Ważnym elementem jest też wymiana sportowa i udział w turniejach piłki nożnej. Ze współpracy z Węgrami najczęściej korzystają dzierżoniowscy seniorzy i młodzież.

Najwięcej wspólnych działań łączy nas jednak ostatnimi laty z Lanškroun. Co roku dzierżoniowianie wyjeżdżają na rajd turystyczny Lanškrounská Kopa, a Czesi biorą udział w Terenowym Rajdzie Amatorów Kolarstwa i Turystyki. Wymianę kadr pedagogicznych, dzieci i młodzieży prowadzą placówki oświatowe. Ścisłe kontakty od lat mają zwłaszcza dzierżoniowska SP nr 3 i ZS w Lanškroun oraz SP nr 9 i Základní Škola Aloise Jiráska w Lanškroun, która zakończyła w 2019 roku projekt „Spacetwinning”.

Największym projektem polsko-czeskim w 2019 r. był jednak „Owoce polsko-czeskiej współpracy”, który otrzymał ponad 100 tys. zł dofinansowania. Oba nasze miasta uczciły w ten sposób 20 lat partnerstwa między Dzierżoniowem a Lanškroun. W ramach projektu w Dzierżoniowie powstał Owocowy Skwer, drzewa i krzewy symbolizujące przyjaźń i współpracę posadzono także u czeskich partnerów. Teraz mieszkańcy i turyści mogą poznawać historię naszej współpracy, ale też – dosłownie – cieszyć się jej owocami.

Choć Dzierżoniów nie jest metropolią, o podejmowanych przez miasto działaniach niejednokrotnie można usłyszeć w całym kraju. Nową atrakcją turystyczną, była również wystawa przygotowana przez miasto w Sowiogórskim Centrum Komunikacyjnym, gdzie powstało największe „Piernikowe Miasteczko” w Polsce. Na makiecie historycznego centrum miasta stanęło ponad 200 miniaturowych budowli. Podobne, rozbudowane miasto, powstało także w Młynie Hilberta. Budynki z piernika zostały wykonane przez mieszkańców Dzierżoniowa w domach oraz na specjalnie zorganizowanych warsztatach. Wystawa została zorganizowana dzięki współpracy z Fundacją Ochrony Dziedzictwa Przemysłowego Śląska w Jaworzynie Śląskiej.

Miasto przyciąga inwestorów atrakcyjnym usytuowaniem geograficznym (położenie w bliskiej odległości od dróg krajowych, granicy czeskiej i niemieckiej oraz metropolii wrocławskiej), a także dużym potencjałem społeczno-ekonomicznym. Na dzień 31 grudnia 2019 r. wg danych GUS w Dzierżoniowie zarejestrowanych było 4.223 podmiotów gospodarczych. Choć większość z nich stanowi biznes z rodzimym kapitałem, to także zagraniczni inwestorzy chętnie lokują tu swój biznes. Zainwestowali u nas już Niemcy, Amerykanie, Koreańscy, Duńczycy, Szwedzi, Włosi, Austriacy i Francuzi.

Dzierżoniów od lat stawia na nowoczesność. W mieście działają podmioty wytwarzające innowacyjne na skalę światową produkty dla najlepszych światowych firm, takich jak: BMW, Volkswagen, Mitsubishi, Opel, Daimler Benz-Mercedes, Nokia, Motorola, Samsung, Sony Ericsson, Bosch, Philips, Boeing Commercial Airplanes, Lockheed Martin Corporation.

Kluczową rolę w rozwoju lokalnej gospodarki odgrywa funkcjonująca w ramach Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej dzierżoniowska podstrefa. Na jej terenie w 2019 r. działalność prowadziło 21 firm, które łącznie zainwestowały 881,09 mln zł i stworzyły 2.309 miejsc pracy. Dlatego też podstrefa Dzierżoniów jest największym pracodawcą, nie tylko w mieście, ale także w całym powiecie dzierżoniowskim.

Podstrefa Dzierżoniów obejmuje tereny o powierzchni ponad 115,14 ha. Działają w niej firmy z branży:

- chemicznej,
- poligraficznej,
- ceramicznej,
- wyrobów z tworzyw sztucznych,
- obróbki metali,
- elektronicznej,
- motoryzacyjnej,
- elektromobilności

Przedsiębiorcom zainteresowanym inwestowaniem w dzierzoniowskiej podstrefie informacji udziela Biuro Przedsiębiorczości i Pomocy Publicznej UM w Dzierżoniowie.

2015 r.	2016r.	2017r.	2018r.	2019r.
Wpływ podatku 2,66 mln zł od nieruchomości od firm funkcjonujących w ramach podstrefy Dzierżoniów				
	2,52 mln zł	4,04 mln zł	5,01 mln zł	5,18 mln zł

FIRMY FUNKCJONUJĄCE W DZIERŻONIOWSKIEJ PODSTREFIE NA PODSTAWIE UDZIELONYCH ZEZWOLEŃ

lp.	NAZWA FIRMY	DZIAŁALNOŚĆ	GŁÓWNY KAPITAŁ	STATUS
1.	Alberts Surface Treatment Sp. z o.o.	obróbka metalu dla przemysłu	Dania	firma funkcjonująca
2.	Beewatec Sp. z o.o.	produkcja metalowych elementów konstrukcyjnych	Niemcy	firma funkcjonująca
3.	Broen Poland Sp. z o.o.	produkcja zaworów, kurków do instalacji przemysłowych	Dania	firma funkcjonująca
4.	Conectors Poland Sp. z o. o.	produkcja izolowanych drutów i przewodów, urządzeń elektrycznych i elektronicznych do samochodów	Polska	firma funkcjonująca

5.	Cooper Standard Polska Sp. z o.o.	produkcja uszczeltek i uszczelniaczy do drzwi i szyb samochodowych	Niemcy do 2008 r., obecnie kapitał amerykański (USA)	firma funkcjonująca
6.	CW Lundberg Sp. z o.o.	produkcja akcesoriów dachowych (drabinki, płotki i inne wyposażenie)	Szwecja	w trakcie inwestycji
7.	Domex Sp. z o.o.	produkcja armatury wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej	Polska	firma funkcjonująca
8.	Harris Calorific International Sp. z o.o.	produkcja wyrobów do spawania i cięcia, produkcja elektrod	USA	firma funkcjonująca
9.	Hauck Heat Treatment Sp. z o.o.	usługi obróbki metali i nakładania powłok na metale	Dania	firma funkcjonująca
10.	Henkel Polska Sp. z o.o.	produkcja zapraw murarskich	Austria	firma funkcjonująca
11.	Libra Sp. z o.o.	Produkcja klejów i uszczelniaczy oraz chemii budowlanej	Polska	firma funkcjonująca
12.	LS EV Poland Sp. z o.o.	produkcja podzespołów do baterii zasilających samochody elektryczne	Korea Południowa	firma funkcjonująca
13.	LS Cable & System Poland Sp. z o.o.	produkcja podzespołów do baterii zasilających samochody elektryczne	Korea Południowa	firma funkcjonująca
14.	MCNS Polyurethanes Europe Sp. z o.o.	produkcja wyrobów poliuretanowych	Korea Południowa	firma funkcjonująca
15.	MecFil Sp. z o.o.	produkcja ceramicznych elementów do urządzeń przemysłowych	Włochy	firma funkcjonująca
16.	Metalis Polska Sp. z o.o.	produkcja części metalowych dla przemysłu elektrotechnicznego, motoryzacyjnego i RTV	Francja	firma funkcjonująca
17.	Orion Polyurethanes Sp. z o.o.	produkcja piany poliuretanowej i klejów dla budownictwa	Polska	firma funkcjonująca
18.	Hoffman Schroff Poland Sp. z o.o. Grupa: Nvent	produkcja, montaż i dystrybucja urządzeń do uzdatniania, oczyszczania i filtrowania wody oraz metalowych i plastikowych	USA	firma funkcjonująca

		komponentów do technologicznie zaawansowanych produktów		
19.	RUPF Industries Poland Sp. z o.o.	produkcja elementów metalowych oraz metalowych połączonych z gumą dla branży motoryzacyjnej	Niemcy	firma funkcjonująca
20.	SKC HI-TECH & MARKETING POLSKA Sp. z o.o.	produkcja folii optycznej do ekranów LCD	Korea Południowa i USA	firma funkcjonująca
21.	Mecamen Sp. z o.o.	produkcja części do maszyn oraz form wtryskowych do tworzyw sztucznych branży motoryzacyjnej	Niemcy	firma funkcjonująca

FIRMY FUNKCJONUJĄCE W DZIERŻONIOWSKIM PARKU PRZEMYSŁOWYM (ul. Strefowa)

lp.	NAZWA FIRMY	DZIAŁALNOŚĆ	GŁÓWNY KAPITAŁ	STATUS	UWAGI
1.	Edytor Drukarnia-Wydawnictwo	usługi poligraficzne i wydawnicze	Polska	firma funkcjonująca	hala wykupiona na własność
2.	Broen Poland Sp. z o.o.	produkcja zaworów, kurków do instalacji przemysłowych	Dania	firma funkcjonująca	hala wykupiona na własność
3.	Franklin Produkts Sp. z o.o.	produkcja poduch i pokrowców tapicerskich	USA	firma funkcjonująca	hala wykupiona na własność

Korzystna sytuacja gospodarcza w mieście sprawia, że bezrobocie rejestrowane systematycznie maleje. Na koniec 2019 r. liczba bezrobotnych wynosiła 515 osób. Równocześnie ze spadkiem liczby bezrobotnych obserwuje się spadek stopy bezrobocia, która na koniec grudnia 2019 r. wyniosła 4,9% (dla powiatu).

Dla porównania, na koniec grudnia 2017 r. stopa bezrobocia wynosiła 7,4% a w roku 2018 - 6,6 %.

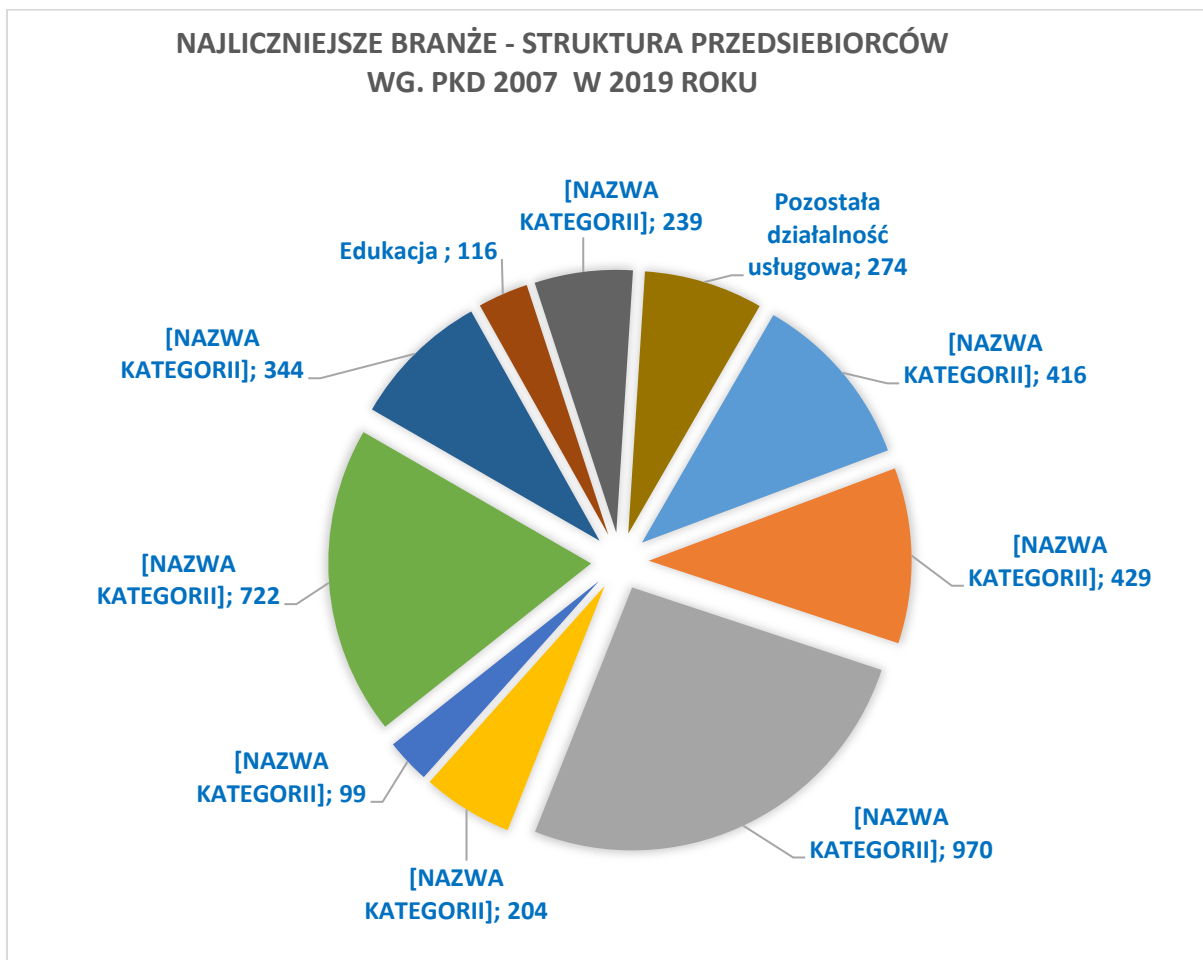
	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Dzierżoniowie	1.105	935	733	571	515

Dzierżoniów cechuje się bardzo wysokim poziomem przedsiębiorczości. Na koniec 2019 r. w mieście zarejestrowanych było 4.223 podmiotów gospodarczych. Oznacza to, że co piąty mieszkaniec w wieku produkcyjnym prowadzi działalność gospodarczą. Ponad 95% wszystkich podmiotów zarejestrowanych w mieście to mikroprzedsiębiorcy i osoby prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą

(4044 podmioty). Na terenie miasta funkcjonują dwa duże zakłady zatrudniające więcej niż 250 osób. Od 2016 r. w mieście zauważalny jest wzrost liczby nowo rejestrowanych podmiotów gospodarczych.

	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Podmioty nowozarejestrowane w Dzierżoniowie	265	248	285	288	295

Dane: GUS

WSPIERANIE LOKALNEGO BIZNESU

Przedsiębiorcy, którzy prowadzą działalność gospodarczą w Dzierżoniowie, mogą ubiegać się o okresowe zwolnienie z podatku od nieruchomości w formie pomocy de minimis i pomocy publicznej.

Pomoc ta przyznawana jest na podstawie uchwał Rady Miejskiej:

- uchwały nr XXIX/192/16 Rady Miejskiej Dzierżoniowa z 28 grudnia 2016 r. w sprawie zwolnienia z podatku od nieruchomości w ramach pomocy de minimis (Dz. Urz. Woj. Doln. Z 2017 r. poz. 36),

- uchwały nr XXVIII/182/16 Rady Miejskiej Dzierżoniowa z 28 listopada 2016 r. w sprawie zwolnienia z podatku od nieruchomości stanowiącego regionalną pomoc inwestycyjną (Dz. Urz. Woj. Doln. z 2016r. Poz. 5529).

W 2019 r. z programu Pomocy De Minimis skorzystało 13 przedsiębiorców z tytułu zwolnienia z podatku od nieruchomości. Były one udzielone zarówno w 2019 r., jak i kontynuowanych, tj. udzielonych w latach poprzednich, ponieważ zwolnienie może być udzielone na okres jednego, dwóch lub trzech lat. Okres zwolnienia od podatku od nieruchomości uzależniony jest od kryteriów spełnionych przez przedsiębiorcę. Łączna wartość udzielonej Pomocy De Minimis, obejmującej wszystkie tytuły przyznanych zwolnień w podatku od nieruchomości, kształtowała się na poziomie 90.417 zł. W efekcie stosowania Pomocy de Minimis w 2019 r. utworzono i utrzymano 45 miejsc pracy.

Regionalna Pomoc Inwestycyjna dla przedsiębiorstw działających na terenie Dzierżoniowa (bez przedsiębiorstw działających na terenie podstrefy Dzierżoniów):

1. W 2019 r. z Regionalnej Pomocy Inwestycyjnej w formie zwolnienia od podatku od nieruchomości korzystało 8 przedsiębiorstw.
2. Łączna wartość udzielonej pomocy: 125.840 zł.

Na dzień 31 grudnia 2019 r. przedsiębiorcy, którzy otrzymali pomoc publiczną, utworzyli oraz utrzymali 50 miejsc pracy.

Regionalna Pomoc Inwestycyjna dla przedsiębiorstw działających na terenie podstrefy Dzierżoniów WSSE „INVEST-PARK”:

1. Z pomocy publicznej w 2019 r. korzystało 7 przedsiębiorstw, 6 przedsiębiorstw posiadających zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „INVEST-PARK” oraz jedno przedsiębiorstwo nieposiadające takiego zezwolenia.
2. W 2019 r. z tytułu Regionalnej Pomocy Inwestycyjnej w podstrefie Dzierżoniów udzielono pomocy publicznej w wysokości:
  - 790.360 zł - przedsiębiorstwa posiadające zezwolenie,
  - 47.732 zł - przedsiębiorstwo nieposiadające zezwolenia,
  - łącznie: 838.092 PLN.

3. Według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. poziom zatrudnienia w firmach korzystających z pomocy publicznej na terenie podstrefy Dzierżoniów kształtował się na poziomie:

- 284 osób - przedsiębiorstwa posiadające zezwolenie,
- 47 osób - przedsiębiorstwo nieposiadające zezwolenia,
- łącznie: 331 osób.

	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019r.
Wysokość zwolnień z podatku od nieruchomości – pomoc de minimis i regionalna pomoc inwestycyjna	2,43 mln zł	2,89 mln zł	3,03 mln zł	0,93 mln zł	1,05 mln zł

Źródło: opracowanie własne

Podmioty działające w dzierzoniowskiej podstrefie, zgodnie z otrzymanym zezwoleniem, uprawnione były do korzystania z funkcjonujących w gminie programów pomocowych do 28 maja 2017 r. Spowodowało to wygaśnięcie udzielonej pomocy publicznej od czerwca 2017 r. Wpłynęło to na obniżenie wartości udzielonej pomocy publicznej, a tym samym na zwiększenie wpływów do budżetu miasta z podatku od nieruchomości.

DNI PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

W ramach upowszechniania wiedzy o przedsiębiorczości w przedszkolach, szkołach podstawowych, gimnazjalnych i średnich organizowane są konkursy w ramach Dni Przedsiębiorczości.

Międzyszkolny Turniej Przedsiębiorczości pn. „Młodzi Mistrzowie Przedsiębiorczości”.

Finale Międzyszkolnego Turnieju Przedsiębiorczości zorganizowany **w ramach Dni Przedsiębiorczości 2018/2019** odbył się 23 stycznia 2019 roku w Dzierżoniowskim Ośrodku Kultury. Wzięły w nim udział 3 drużyny z 3 dzierzoniowskich szkół podstawowych, łącznie 12 uczniów. Na Finale Turnieju składała się prezentacja biznesplanu przed Komisją Konkursową i publicznością oraz udział w konkursie wiedzy z zakresu przedsiębiorczości. Nagroda za zajęcie 1 miejsca przypadła drużynie ze szkoły podstawowej nr 5. Drugie miejsce zdobyła drużyna ze szkoły podstawowej nr 3, a trzecie miejsce drużyna ze szkoły podstawowej nr 1. Organizatorem Turnieju była Gmina Miejska Dzierżoniów we współpracy z Bankiem Spółdzielczym w Dzierżoniowie, który zapewnił nagrody za zajęcie I miejsca w postaci 4 kart przedpłaconych o wartości 350 zł każda, firmą BROEN Poland Sp. z o.o., która zapewniła nagrody za zajęcie II miejsca w postaci 4 kart

podarunkowych o wartości 300 zł każda oraz firmą Galwanizer Sp. z o.o., która zapewniła nagrody za zajęcie III miejsca w postaci 4 „smart bandów”.

W związku ze strajkiem nauczycieli, który miał miejsce w kwietniu 2019 roku oraz powołaniem Dzierżoniowskiej Rady Przedsiębiorców w listopadzie 2019 roku, zrezygnowano z organizacji konkursów w ramach Dni Przedsiębiorczości 2019/2020. Nowo powołana Rada, po konsultacji z dzierżoniowskimi szkołami, podejmie decyzję dotyczącą formuły konkursów organizowanych w ramach Dni Przedsiębiorczości 2020/2021.

DZIERŻONIOWSKIE PREZENTACJE 2019

Dzierżoniowskie Prezentacje odbyły się w dniach 25-26 maja 2019 roku na terenie Ośrodka Sportu i Rekreacji. Celem przedsięwzięcia jest prezentacja i promocja firm, działających na terenie ziemi dzierżoniowskiej, ułatwianie bezpośrednich kontaktów handlowych i biznesowych z nowymi klientami. W ramach 25 jubileuszowych Dzierżoniowskich Prezentacji wysłano zaproszenie do 300 przedsiębiorców. Z oferty skorzystało 46 wystawców z branż: produkcyjnej, usługowej, handlowej. Swoje stoiska miały także dzierżoniowskie organizacje pozarządowe. Z preferencyjnego najmu stoisk wystawienniczych skorzystało 10 firm debiutujących. W ramach 25 Dzierżoniowskich Prezentacji 2019, zorganizowano loterię fantową pn. „LOTERIA SMOK PUBLICZNOŚCI 2019”, w ramach której rozlosowano 5 nagród: samochód osobowy Skoda Citigo oraz 4 rowery trekkingowe.

Dochód z loterii został w całości przekazany na cel społecznie użyteczny, tj. dofinansowanie prac związanych z likwidacją barier architektonicznych przy parafii Chrystusa Króla w Dzierżoniowie – budowa pochylni dla niepełnosprawnych.

W 2019 roku po raz pierwszy catering zapewniły lokalne firmy gastronomiczne. Wystawcy Prezentacji skorzystali z bezpłatnego szkolenia - „Marketing targowy i wystawienniczy bez tajemnic” poświęconego wykorzystywaniu marketingu wystawienniczego i marketingu sprzedaży, ułatwiające zdobywanie klientów i partnerów do współpracy.

Spośród wystawców Prezentacji wyróżnione zostały firmy, które otrzymały tytuły - SMOKA BIZNESU:

- **GE Aviation Dzierżoniów** w kategorii „Przedsiębiorstwo Roku”
- **Browar Wielka Sowa** w kategorii „Debiut Roku”

Wyróżnienia w kategorii Przedsiębiorstwo Roku otrzymali: **EDYTOR Drukarnia-Wydawnictwo, DOMINO POLSKA Sp. z o.o. sp.k.** oraz **KRIOESTHETIC KRIOKARDIO**
Wyróżnienia w kategorii Debiut Roku otrzymali: **MGENIUS Monika Getner,**
„MAGICZNA PASJA” Agnieszka Trytko.

Zwycięzcą Smoka Publiczności również była firma **GE Aviation Dzierżoniów** zdobywając 968 głosów. Wyróżnione w tej kategorii zostały firmy: **ELS Elektrotechnika** (378 głosów) i **Fryzaw – hurtownia fryzjersko-kosmetyczna** (329 głosów).

NOWOROCZNE SPOTKANIE BIZNESU,

Spotkanie odbyło się 11 stycznia 2019 roku w Dzierżoniowskim Ośrodku Kultury. Udział w nim wzięło ponad 100 przedsiębiorców. Uczestnikom wydarzenia zaprezentowano film o sytuacji gospodarczej Dzierżoniowa. Główne role w filmie odegrali lokalni przedsiębiorcy, którzy opowiedzieli o swoich sukcesach i osiągnięciach.

Podczas spotkania ogłoszono wyniki konkursów (konkurs na najlepszy komiks o tematyce przedsiębiorczości oraz konkurs na krótki film, reportaż z 24 Dzierżoniowskich Prezentacji 2018) organizowanych dla uczniów szkół podstawowych w ramach Dni Przedsiębiorczości, których od 25 lat organizatorem jest Gmina Miejska Dzierżoniów. Burmistrz wręczył nagrody uczniom oraz ich opiekunom, a uczestnikom spotkania zaprezentowano zwycięski reportaż z XXIV Dzierżoniowskich Prezentacji 2018".

STRATEGIE GOSPODARCZE

Najważniejszymi dokumentami szczebla lokalnego dla dzierżoniowskiej gospodarki są Strategia Zrównoważonego Rozwoju Lokalnego Dzierżoniowa oraz Program Rozwoju Przedsiębiorczości Dzierżoniowa. Określone w nich kierunki rozwoju miasta pozwolą wzmocnić i wykorzystać potencjał gospodarczy, zapewniając tym samym zrównoważony rozwój oraz poprawę jakości życia mieszkańców. Istotnym dokumentem dla Dzierżoniowa jest również Strategia Rozwoju Sudety 2030, która kształtuje politykę rozwoju społeczno-gospodarczego południa i zachodu Dolnego Śląska. Dzięki temu, że spełnia główne założenia polityki spójności Unii Europejskiej związane z nową perspektywą budżetową po 2020 r., ułatwi pozyskiwanie wsparcia finansowego (unijnego czy krajowego) niezbędnego do likwidacji barier, które obecnie ten rozwój hamują.

Program Rozwoju Przedsiębiorczości Dzierżoniowa

Program Rozwoju Przedsiębiorczości Dzierżoniowa na lata 2016-2020 został uchwalony uchwałą nr XXI/123/16 Rady Miejskiej Dzierżoniowa z 25 kwietnia 2016r.

Pełna treść dokumentu: [**link**](#)

Program Rozwoju Przedsiębiorczości Dzierżoniowa stanowi zespół wzajemnie powiązanych działań i decyzji, których rezultatem jest tworzenie warunków do skutecznego zarządzania procesami podnoszenia poziomu konkurencyjności lokalnych przedsiębiorstw i powstawania nowych miejsc pracy. Program ten

koncentruje się na synergii oddziaływania podstawowych dla jakości życia obszarów, takich jak: przedsiębiorczość, społeczeństwo, środowisko oraz integracja z otoczeniem.

STRATEGIE GOSPODARCZE

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Lokalnego Dzierżoniowa (SZRL) na lata 2014-2020

Jest to dokument planistyczny, w którym została określona wizja, misja oraz kierunki rozwoju Dzierżoniowa. Została ona przyjęta Uchwałą Rady Miejskiej Dzierżoniowa nr XLV/294/14 z dnia 27 stycznia 2014 r.

Treść strategii: [link](#)

Każdego roku prowadzony jest monitoring SZRL w oparciu o wskaźniki monitorowania strategii.

Treść raportów: [link](#)

STRATEGIA ROZWOJU SUDETY 2030

W grudniu 2017 roku przedstawiciele 107 dolnośląskich samorządów, w tym Dzierżoniowa, podpisali „Deklarację Sudecką”. Wyrazili w niej wolę podjęcia wspólnych działań na rzecz poprawy warunków życia mieszkańców i szybszego rozwoju gospodarczego południowej i zachodniej części Dolnego Śląska. Sygnatariusze deklaracji zobowiązali się do stworzenia wspólnego planu modernizacji i rozwoju subregionu wałbrzyskiego i jeleniogórskiego, tzw. Strategii Rozwoju Sudety 2030. Strategia objęta swoim zasięgiem 13 powiatów: bolesławiecki, dzierżoniowski, jaworski, jeleniogórski, kamiennogórski, kłodzki, lubański, lwówecki, świdnicki, wałbrzyski, ząbkowicki, złotoryjski i zgorzelecki.

We wrześniu 2018 r. Sygnatariusze Porozumienia zatwierdzili „Strategię rozwoju społeczno-gospodarczego południowej i zachodniej części województwa dolnośląskiego na lata 2020–2030, obejmującą swoim zasięgiem subregiony wałbrzyski i jeleniogórski (NUTS 3) – Strategię Rozwoju Sudety 2030”. Kolejnym etapem było zatwierdzenie jej przez Rady Gmin i Powiatów.

Opracowana Strategia określa bariery rozwojowe i obszary problemowe. Jej głównym celem jest „intensywna, wielopodmiotowa i różnokierunkowa współpraca skutkująca poprawą jakości życia, aktywizacją i przyciąganiem zasobów ludzkich oraz wzrostem pozycji konkurencyjnej, z poszanowaniem i z uwzględnieniem potencjału przyrodniczego”. Została w niej przedstawiona

wizja przyszłości regionu, cele strategiczne oraz priorytety i działania strategiczne, których realizacja przybliży nas do przedstawionej wizji rozwoju.

„Strategia Rozwoju Sudety 2030” jest narzędziem, które pomoże w kształtowaniu polityki rozwoju społeczno-gospodarczego południa i zachodu województwa dolnośląskiego. Spełnia ona główne założenia polityki spójności Unii Europejskiej, zawarte w projektach regulacji prawnych związanych z nową perspektywą budżetową po 2020 r. Dzięki temu ułatwi ona dalsze działania w celu pozyskiwania wsparcia finansowego z różnych źródeł (m.in. unijnych, krajowych, regionalnych), potrzebnego dla zrównoważonego rozwoju regionu.

Pod koniec 2019 roku do inicjatywy SUDETY 2030 wyłączyła się Gmina Karpacz. Skupia ona teraz 108 samorządów.

Treść dokumentu [link](#)

Pozyskane środki zewnętrzne (europejskie i krajowe) - projekty zatwierdzone do dofinansowania w 2019 r.:

Lp.	Tytuł projektu / zadania	Całkowite wydatki projektu	Kwota dofinansowania	Efekty
		Wartość zatwierdzonego projektu:		
1	<p>„Owoce polsko-czeskiej współpracy”</p> <ul style="list-style-type: none"> • środki na realizację projektu pozyskano z Funduszu Mikroprojektów w Euroregionie Glacensis w ramach Programu Interreg V-A Republika Czeska-Polska 2014-2020 - dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i budżetu państwa, • realizacja projektu: 2019 r. 	110 200 zł	<p>EFRR: 85 823 zł</p> <p>środki krajowe: 5 048,00 zł</p>	<ul style="list-style-type: none"> • upamiętnienie jubileuszu 20-lecia współpracy Dzierżoniowa i Lanškroun – w formie Owocowego Skweru z drzewami i krzewami, jako symbolami długoletniej i owocnej współpracy obu miast, • zacieśnienie kontaktów pomiędzy społecznościami Dzierżoniowa i Lanškroun, wzrost ruchu turystycznego
2	<p>„Przebudowa ulic: Cicha, Szpitalna, Okrzei w Dzierżoniowie – integracyjnych z drogą wojewódzką 382 i 384”</p> <ul style="list-style-type: none"> • środki na realizację zadania pozyskano z Funduszu Dróg Samorządowych, • realizacja zadania: 2019 - 2020 r. 	7 651 587 zł	3 825 793 zł (środki krajowe)	<ul style="list-style-type: none"> • nowa nawierzchnia jezdni wraz z chodnikami, nowym oznakowaniem pionowym i poziomym, sprawne odprowadzanie wód opadowych, nowe oświetlenie uliczne

3	„Przebudowa ulicy Cichej w Dzierżoniowie – etap II” <ul style="list-style-type: none"> • środki na realizację zadania pozyskano z Funduszu Dróg Samorządowych, • realizacja zadania: 2019 - 2020 r. 	5 375 344,32 zł	3 762 741 zł (środki krajowe)	<ul style="list-style-type: none"> • nowa nawierzchnia jezdni wraz z chodnikami, ścieżką rowerową, oznakowaniem, oświetleniem, usprawnionym odprowadzaniem wód opadowych z ulicy
4	„Budowa infrastruktury drogowej na os. Kolorowym w Dzierżoniowie – I etap” <ul style="list-style-type: none"> • środki na realizację zadania pozyskano z Funduszu Dróg Samorządowych, • realizacja zadania: 2019 r. 	2 344 326,47 zł	1 641 028 zł (środki krajowe)	<ul style="list-style-type: none"> • wybudowana, przebudowana infrastruktura drogowa w części osiedla Kolorowego wraz ze zjazdami na ul. Piastowską, miejscami postojowymi, chodnikami i oświetleniem
5	„Koalicja na Rzecz Poprawy Jakości Powietrza Gmin Obszaru Ziemi Dzierżoniowsko-Kłodzko-Ząbkowickiej (ZKD)” <ul style="list-style-type: none"> • grantowy projekt partnerski, na realizację którego pozyskano dofinansowanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014 – 2020, ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) • realizacja projektu: 2019 – 2020 r. 	wydatki na rzecz mieszkańców Dzierżoniowa: 1 174 550 zł	wysokość grantów dla mieszkańców Dzierżoniowa: 1 122 000 zł (EFRR)	<ul style="list-style-type: none"> • udzielanie mieszkańcom grantów na przedsięwzięcia dotyczące wymiany nieekologicznych źródeł ciepła na ekologiczne (w budynkach jednorodzinnych), • poprawa jakości środowiska naturalnego i przeciwdziałanie zmianom klimatu

PROJEKTY REALIZOWANE W 2019 R. PRZY DOFINANSOWANIU ZE ŚRODKÓW ZEWNĘTRZNYCH (FUNDUSZE EUROPEJSKIE I ŹRÓDŁA KRAJOWE)

L.p.	Tytuł projektu / zadania	Całkowita wartość	Kwota dofinansowania	Efekty
		Stan realizacji na 31.12.2019 r.		
1	„Przebudowa 4 przejść dla pieszych w ciągu drogi wojewódzkiej nr DW 382 - ul. Piastowskiej w Dzierżoniowie” <ul style="list-style-type: none"> • zadanie realizowane w ramach „Programu Infrastruktury Drogowej”, przy dofinansowaniu Województwa Dolnośląskiego - Dolnośląskiej Służby Dróg i Kolei • czas realizacji: 2019 – 2020 r. 	210 996 zł	105 498 zł (środki krajowe)	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa bezpieczeństwa pieszych, • nowoczesne i aktywne przejścia dla pieszych dobrze widoczne w każdych warunkach atmosferycznych, • poprawa bezpieczeństwa wszystkich uczestników ruchu drogowego

2	<p>„Unikalne piękno środowiska naturalnego Gór Sowich – kampania informacyjno-edukacyjna”</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekt partnerski realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014 – 2020, przy dofinansowaniu ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) • czas realizacji: 2019 r. 	<p>koszty Dzierżoniowa: 211 614,99 zł</p> <p>(wartość projektu partnerskiego: 940 510,99 zł)</p>	<p>dofinansowanie zadań Dzierżoniowa: 179 872,74 zł (EFRR)</p> <p>(dofinansowanie projektu partnerskiego: 799 434,34 zł)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zapobieganie wyginięciu najcenniejszych i najrzadszych okazów flory i fauny Subregionu Sowiogórskiego, • wzrost świadomości o zagrożeniach środowiska naturalnego w obszarze Gór Sowich, • wzrost świadomości społeczeństwa o skutkach zanieczyszczenia środowiska naturalnego, • zwiększenie zainteresowania turystów odwiedzających Góry Sowie, • rozwój społeczno-gospodarczy subregionu, w szczególności w sektorze szeroko pojętych usług turystycznych
3	<p>„Nowoczesny e-urząd w Dzierżoniowie”</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekt realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014 – 2020, przy dofinansowaniu ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) • czas realizacji: 2019 - 2021 r. 	<p>2 965 950,28 zł</p>	<p>2 521 057,74 zł (EFRR)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wdrożenie usług wewnątrzadministracyjnych (e-usług) dostępnych dla klientów za pośrednictwem internetu, • zmodernizowanie i integracja systemów dziedzinowych, • budowa sieci LAN wraz z jej zasilaniem elektrycznym (dla części budynku ratusza)
4	<p>„Przebudowa budynku przy ul. Świdnickiej 35 w Dzierżoniowie na potrzeby Dziennego Domu Pomocy Społecznej i NGO”</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekt partnerski realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020, przy dofinansowaniu ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), • czas realizacji: lata 2017-2019 	<p>8 548 926,08 zł</p>	<p>6 822 906,41 zł (EFRR)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • utworzenie nowej i bardziej funkcjonalnej siedziby dla Dziennego Domu Pomocy Społecznej oraz organizacji pozarządowych działających na rzecz seniorów.
5	<p>„Regionalny Program Energetyki Prosumenckiej – mikroinstalacje fotowoltaiczne w budynkach jednorodzinnych na terenie wybranych gmin Dolnego Śląska”</p> <ul style="list-style-type: none"> • grantowy projekt partnerski realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020, przy dofinansowaniu ze środków Europejskiego Funduszu 	<p>wydatki na rzecz mieszkańców Dzierżoniowa: 1 236 245,87 zł</p>	<p>wysokość grantów dla mieszkańców Dzierżoniowa: 1 185 881,14 zł (EFRR)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • udzielenie grantów na tzw. domowe instalacje energetyki odnawialnej (mikroinstalacje fotowoltaiczne) wytwarzające energię na cele gospodarstw domowych (w budynkach jednorodzinnych), • zmniejszenie zapotrzebowanie na energię elektryczną

	Rozwoju Regionalnego (EFRR), • czas realizacji: 2017-2019 r.			dostarczaną z sieci, • spadek emisji gazów cieplarnianych, • poprawa jakości środowiska naturalnego i przeciwdziałanie zmianom klimatu.
6	„Owoce polsko-czeskiej współpracy” • projekt realizowany z Funduszu Mikroprojektów w Euroregionie Glacensis w ramach Programu Interreg V-A Republika Czeska-Polska 2014-2020, przy dofinansowaniu ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i budżetu państwa, • czas realizacji: 2019 r.	132 356,40 zł	EFRR: 79 203,79 zł środki krajowe: 4 659,03 zł	• upamiętnienie jubileuszu 20-lecia współpracy Dzierżoniowa i Lanškroun – w formie Owocowego Skweru z drzewami i krzewami, jako symbolami długoletniej i owocnej współpracy obu miast, • zacieśnienie kontaktów pomiędzy społecznościami Dzierżoniowa i Lanškroun, wzrost ruchu turystycznego
7	„Przebudowa ulic: Cicha, Szpitalna, Okrzei w Dzierżoniowie – integracyjnych z drogą wojewódzką 382 i 384” • zadanie realizowane w ramach Funduszu Dróg Samorządowych, • czas realizacji: 2019 - 2020 r.	6 358 506,57zł	3 013 406,82 zł (środki krajowe)	• nowa nawierzchnia jezdni wraz z chodnikami, nowym oznakowaniem pionowym i poziomym, sprawne odprowadzanie wód opadowych, nowe oświetlenie uliczne
8	„Przebudowa ulicy Cichej w Dzierżoniowie – etap II” • zadanie realizowane w ramach Funduszu Dróg Samorządowych, • czas realizacji: 2019 - 2020 r.	3 863 714,01 zł	2 704 599,81 zł (środki krajowe)	• nowa nawierzchnia jezdni wraz z chodnikami, ścieżką rowerową, oznakowaniem, oświetleniem, usprawnionym odprowadzaniem wód opadowych z ulicy
9	„Budowa infrastruktury drogowej na os. Kolorowym w Dzierżoniowie – I etap” • zadanie realizowane w ramach Funduszu Dróg Samorządowych, • czas realizacji: 2019 r.	2 344 326,47 zł	1 641 028 zł (środki krajowe)	• wybudowana, przebudowana infrastruktura drogowa w części osiedla Kolorowego wraz ze zjazdami na ul. Piastowską, miejscami postojowymi, chodnikami i oświetleniem
10	„Koalicja na Rzecz Poprawy Jakości Powietrza Gmin Obszaru Ziemi Dzierżoniowsko-Kłodzko-Ząbkowickiej (ZKD)” • grantowy projekt partnerski realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014 – 2020, przy dofinansowaniu ze środków Europejskiego Funduszu	wydatki na rzecz mieszkańców Dzierżoniowa: 1 174 550 zł	wysokość grantów dla mieszkańców Dzierżoniowa: 1 122 000 zł (EFRR)	• udzielanie mieszkańcom grantów na przedsięwzięcia dotyczące wymiany nieekologicznych źródeł ciepła na ekologiczne (w budynkach jednorodzinnych), • poprawa jakości środowiska naturalnego i przeciwdziałanie zmianom klimatu

PROJEKTY REALIZOWANE PRZY DOFINANSOWANIU ZE ŚRODKÓW ZEWNĘTRZNYCH W 2019 R. (FUNDUSZE EUROPEJSKIE I ŹRÓDŁA KRAJOWE)

lp.	Tytuł projektu/zadania	całkowita wartość	kwoty dofinansowania	efekty
1	„Wspólna edukacja bez barier”. Projekt realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014 – 2020, przy dofinansowaniu z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) i budżetu państwa, czas realizacji: lata 2018-2020.	157.983,50 zł	134.285,97 zł (EFS) oraz 15.798,35 zł (środki krajowe)	• zwiększenie szans edukacyjnych oraz wyrównanie zdiagnozowanych dysproporcji i deficytów u dzieci z Przedszkola Publicznego nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi i Oddziałem Specjalnym w Dzierżoniowie, • stworzenie warunków do integracji dzieci zdrowych z niepełnosprawnymi, • wyrównanie i zniwelowanie występujących deficytów wśród dzieci, • podniesienie kompetencji kadry pedagogicznej Przedszkola Publicznego nr 2.
2	Projekt Erasmus + „Heritage around us”. Projekt realizowany w ramach umowy zawartej z Fundacją Rozwoju Systemu Edukacji - Narodową Agencją programu ERASMUS+ z siedzibą w Warszawie działającą w imieniu Komisji Europejskiej w ramach środków Programu Erasmus Plus. Czas realizacji: lata 2018-2020.	16.562,00 euro (71.133,79 zł)	16.562,00 euro (71.133,79 zł)	• poprawa znajomości języka angielskiego u uczniów Szkoły Podstawowej nr 9 im. Mikołaja Kopernika, • wyjazd uczestników projektu do Hiszpanii oraz do Czech w 2019 r., • przełamanie barier językowo kulturowych, • nawiązanie nowych znajomości, • szkolenia kadry (2 nauczycieli w Bułgarii), • dofinansowanie podróży, wsparcie indywidualne i językowe w ramach projektu.
3	„Kreatywność i nauka każdy uczeń tego szuka”: Projekt realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020, przy dofinansowaniu z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) i budżetu państwa. Czas realizacji: lata 2019 - 2020	1)koszty Dzierżoniowa: 597.298 zł; 2)wartość projektu partnerskiego: 2.143.528,98 zł).	1)koszty Dzierżoniowa: Dofinansowanie zadań Dzierżoniowa: 501.755 zł (EFS) i 58.504 zł (budżet państwa); 2)Dofinansowanie projektu partnerskiego: EFS - 1 821 999,63 zł oraz budżet państwa - 212 447,64 zł).	• podniesienie atrakcyjności i jakości oferty edukacyjnej szkół, • rozwój kompetencji kluczowych uczniów poprzez realizację zajęć pozalekcyjnych w zakresie przedmiotów językowych, matematyczno-przyrodniczych, przedsiębiorczości; zajęć dodatkowych dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, • przeszkolenie nauczycieli w zakresie realizacji i planowania zajęć.
4	Projekt Erasmus + „To Healthy Lifestyle Step by Step”. Projekt realizowany w ramach umowy zawartej z Fundacją Rozwoju Systemu Edukacji Narodową Agencją programu Erasmus + z siedzibą w Warszawie działająca w imieniu Komisji Europejskiej w ramach Środków Programu Erasmus Plus. Czas realizacji: lata 2019-2021	28 560,00 euro (122 808,00 zł)	28 650,00 euro (122 808,00 zł)	• poznanie zasad zdrowego, aktywnego i rozsądnego trybu życia • poznanie zasad zdrowego odżywiania, gospodarowania własnym czasem, radzenia sobie z emocjami jak i poznają wartość aktywnego spędzania czasu w ruchu, z rodziną i z przyjaciółmi •poznanie kultury krajów szkół partnerskich, • poprawa znajomości języka angielskiego • wymiana wiedzy i dobrych praktyk między nauczycielami ze szkół partnerskich w Hiszpanii i Portugalii.

5	<p>„DOBRY START. Tworzenie podstaw przyszłych kompetencji zawodowych, społecznych i osobistych oraz rozwój aktywności edukacyjnej u uczniów klas V - VIII szkół podstawowych”. Projekt jest realizowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego i budżetu państwa. Czas realizacji: lata 2019-2021.</p>	<p>1) koszty Dzierżoniowa: 60 087,50 PLN; 2) Wartość projektu partnerskiego: 637 705,00 PLN</p>	<p>1) koszty Dzierżoniowa: Wartość dofinansowania z Europejskiego Funduszu Społecznego i budżetu państwa: 51 888,44 PLN 2) Dofinansowanie projektu partnerskiego z Europejskiego Funduszu Społecznego i budżetu państwa - 618 573,85 zł</p>	<p>•podniesienie kluczowych kompetencji koniecznych dla procesu dalszej edukacji średniej i wyższej, stanowiących podstawę przyszły kompetencji zawodowych w obszarze działalności inżynierskiej; •rozbudzenie ciekawości poznawczej u uczniów; •zapoznanie się z środowiskiem uczelni; •rozwój kompetencji zawodowych, społecznych oraz osobistych; •odbudowa i utrwalenie zaangażowania uczniów w naukę poprzez synergiczny efekt zabaw, wiedzy umiejętności praktycznych, kreatywności, współdziałania w grupie i satysfakcji z rezultatów; •odbudowa i utrwalenie właściwych relacji pomiędzy uczestnikami Projektu a światem materialnym i jego obiektami</p>
---	---	---	---	--

Rok 2019 był kolejnym rokiem realizacji Programu ochrony środowiska dla Dzierżoniowa na lata 2016-2020. Program ten jest głównym dokumentem określającym cele i zadania w obszarze ochrony środowiska. Program został uchwalony przez Radę Miejską Dzierżoniowa 25 kwietnia 2016r - *uchwała Rady Miejskiej Dzierżoniowa Nr XXI/124/16 Rady Miejskiej Dzierżoniowa w sprawie przyjęcia Programu ochrony środowiska dla Dzierżoniowa na lata 2016-2020*. Zgodnie z założeniami programu corocznie sporządzane jest sprawozdanie z realizacji programu. W sprawozdaniu oprócz opisu realizacji poszczególnych zadań zamieszczony jest opis aktualnego stanu środowiska wraz ze wskaźnikami odzwierciedlającymi stan środowiska oraz efektywność podjętych działań. Mając na uwadze założenie niniejszego raportu w dokumencie tym zostaną opisane najważniejsze informacje z obszaru ochrony środowiska, natomiast, jak corocznie, szczegółowe sprawozdanie z realizacji programu zostanie przedstawione Radzie Miejskiej Dzierżoniowa w czerwcu 2020r.

GOSPODARKA ODPADAMI KOMUNALNYMI

Dzierżoniów jest członkiem Związku Gmin Powiatu Dzierżoniowskiego ZGPD-7, który zgodnie z przyjętym przez Radę Miejską Dzierżoniowa statutem przejął uprawnienia i obowiązki miasta w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi. Do ZGPD-7 należą również gmina Dzierżoniów i Niemcza, a od lipca 2019r. gmina Bielawa oraz gmina Pieszycy. Zgodnie z przyjętym statutem ZGPD-7 odpowiedzialny jest m.in. za odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych zlokalizowanych na terenie gmin członkowskich, podejmowaniem uchwał związanych z gospodarowaniem odpadami komunalnymi, określanie stawek opłat dla mieszkańców oraz sprawozdawczość.

System odbioru odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych oparty jest na przepisach określonych w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz uchwałach Zgromadzenia Związku Gmin Powiatu Dzierżoniowskiego ZGPD-7. Właściciele nieruchomości zobowiązani są do składania deklaracji z liczbą mieszkańców posesji i stawką opłaty jednostkowej.

Na dzień 20.02.2020 r. w systemie odbioru odpadów znajdowało się 65 479 osób, z tego:

- Miasto Dzierżoniów: 25 162 osób ,
- Gmina Bielawa: 22 998 osób ,

- Gmina Dzierżoniów: 6 892 osób ,
- Miasto i Gmina Pieszycy: 6 475 osób,
- Miasto i Gmina Niemcza: 3 952 osób .

W ramach prowadzonego przez ZGPD-7 systemu gospodarki odpadami komunalnymi odebrane od mieszkańców odpady kierowane są do Ekologicznego Centrum Odzysku w Bielawie, które posiada instalację do przetwarzania odpadów komunalnych i jest uprawnione do odbioru i przetwarzania odpadów komunalnych. Podobnie jak w latach poprzednich, w ramach systemu odbioru odpadów komunalnych selektywna zbiórka odpadów prowadzona jest dwoma metodami, tj. metodą workową i metodą pojemnikową. Metoda workowa prowadzona jest w zwartej zabudowie jednorodzinnej i oparta jest na gromadzeniu w plastikowych workach szkła białego, szkła kolorowego, metali, tworzyw sztucznych i opakowań wielomateriałowych oraz makulatury, bioodpadów w gniazdach segregacyjnych (w systemie dopuszczone jest także przydomowe kompostowanie). W 2019 roku nastąpiły zmiany w zakresie częstotliwości odbioru selektywnie zbieranych odpadów. Posegregowane odpady odbierane są przez cały rok w pierwszy poniedziałek, wtorek i środę miesiąca (dzień zależy od lokalizacji nieruchomości), a dodatkowo w okresie od kwietnia do października, opakowania z metali, tworzyw sztucznych i wielomateriałowe, zbierane w żółtych workach, odbierane są w trzeci poniedziałek, wtorek i środę miesiąca - harmonogramy odbioru odpadów zmieszanych i segregowanych znajdują się na stronie www.zgpd7.pl. Na pozostałych terenach obowiązuje metoda pojemnikowa. Oparta jest ona na gniazdach segregacyjnych, które wyposażone są w pojemniki do gromadzenia szkła białego, szkła kolorowego, metalu-tworzyw sztucznych-opakowań wielomateriałowych, oraz makulatury, a od początku 2019r. dodatkowo punkty te zostały wyposażone w pojemniki na bioodpady. Uzupełnieniem systemu gospodarowania odpadami komunalnymi jest punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK) przy ul. Bielawskiej 15 w Dzierżoniowie oraz objazdowa zbiórka odpadów wielkogabarytowych. Od 2019r. PSZOK czynny jest 6 dni w tygodniu tj. od poniedziałku do soboty. Do punktu można dostarczyć bez dodatkowych opłat, odpady komunalne z gospodarstw domowych, takie jak: meble oraz inne odpady wielkogabarytowe, odpady budowlano-remontowe (gruz bez zanieczyszczeń, płyty kartonowo-gipsowe, zużyty sprzęt elektryczny, odpady zielone (trawa, liście), przeterminowane leki, chemikalia i odpady niebezpieczne

z gospodarstwa domowego (resztki farb, lakierów, klejów, rozpuszczalników, świetlóówki i inne odpady zawierające rtęć, itp.) zużyte baterie i akumulatory, zużyte opony z pojazdów użytkowanych w gospodarstwie domowym oraz posegregowane odpady z: papieru, szkła, metali, tworzyw sztucznych i wielomateriałowe. W celu ułatwienia mieszkańcom pozbycia się odpadów wielkogabarytowych od 2015r. prowadzona jest objazdowa zbiórka odpadów wielkogabarytowych. Do 2018r. mieszkańcy mieli możliwość raz do roku skorzystania z tej formy odbioru odpadów komunalnych, natomiast od 2019 r. ilość odbiorów wzrosła do 6 razy w roku. W 2019 r. ilość odebranych odpadów wielkogabarytowych wzrosła trzykrotnie w porównaniu do 2018 r. i wyniosła 106,9 ton.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, podmioty odbierające odpady komunalne zobowiązane są do sporządzania sprawozdań z ilości odebranych w danym roku odpadów komunalnych w rozbiciu na poszczególne frakcje. W dotychczasowych przepisach podmioty obowiązane były do składania sprawozdań półrocznych. Od roku 2020 podmioty obowiązane są do składania sprawozdań rocznych (dotyczy to także sprawozdań za rok 2019). W dniu 30.01.2020 r. opublikowano w Dzienniku Ustaw ustawę z dnia 23 stycznia 2020 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw, która przesunęła termin składania sprawozdań komunalnych do dnia 30.06.2020 r. W związku z powyższym na dzień sporządzenia sprawozdania ZGPD-7 nie dysponuje danymi na temat ilości odpadów odebranych z nieruchomości niezamieszkałych. Dlatego też w tabeli poniżej podane są wyłącznie dane dotyczące odbioru odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych, które przekazywane są do rozliczeń z realizacji umowy pomiędzy ZGPD-7 a podmiotem odbierającym odpady komunalne z terenów zamieszkałych (dane nie obejmują odpadów komunalnych odbieranych z terenów niezamieszkałych tj handel, usługi, podmioty użyteczności publicznej itp.).

Tabela. Dane dotyczące gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Dzierżoniowa (dane dotyczą wyłącznie odpadów komunalnych odebranych z nieruchomości zamieszkałych).

L.p.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość
1.	Masa zmieszanych odpadów komunalnych odebranych z terenu Dzierżoniowa	Mg/rok	8 047,2
2.	Masa wysegregowanych odpadów komunalnych: papier i tektura.	Mg/rok	301,7
3.	Masa wysegregowanych odpadów komunalnych: opakowania z metali, tworzyw sztucznych i wielomateriałowe.	Mg/rok	387,6
4.	Masa wysegregowanych odpadów komunalnych: opakowania ze szkła.	Mg/rok	307,4
5.	Masa odebranych odpadów wielkogabarytowych	Mg/rok	851,1
6.	Masa odebranego zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego	Mg/rok	10,9
7.	Masa odebranych odpadów budowlanych i rozbiórkowych	Mg/rok	680,7
8.	Poziom recyklingu odpadów: papieru, plastiku, szkła i metalu	[%]	brak danych
9.	Poziom recyklingu odpadów budowlanych i rozbiórkowych innych niż niebezpieczne	[%]	brak danych
10.	Poziom redukcji składowania odpadów biodegradowalnych	[%]	brak danych
11.	Ilość mieszkańców Dzierżoniowa objętych miejskim systemem gospodarki odpadami		25 501 ¹⁾
12.	Ilość gniazd do selektywnej zbiórki	Szt.	97

¹⁾- na dz. 20.12.2019 r.

Ze względu na brak danych umożliwiających wyliczenie poziomu recyklingu odpadów, w chwili obecnej nie ma możliwości przeprowadzenia analizy skuteczności gospodarowania odpadami komunalnymi. Przeprowadzenie pełnej analizy gospodarowania odpadami komunalnymi będzie możliwe po przestaniu przez podmioty odbierające odpady rocznych sprawozdań i może to nastąpić w III kwartale 2020 r.

W celu wykonania obowiązku odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych ZGPD-7 dokonuje wyboru przedsiębiorcy w ramach ustawy Prawo zamówień publicznych. W IV kwartale 2018r. został ogłoszony przetarg na realizację odbioru i zagospodarowania odpadów i 31.12.2018r. ZGPD-7 podpisał czteroletnią umowę na odbiór i zagospodarowanie odpadów z konsorcjum dwóch firm tj. Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. z Dzierżoniowa, partner ECO Ekologiczne Centrum Odzysku Sp. z o.o. z Pieszyc. Zgodnie z założeniami ustawy, koszty odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych powinny być pokrywane z opłat wnoszonych przez mieszkańców, dlatego też w celu pokrycia kosztów usług wynikających z nowej umowy koniecznym było podwyższenie opłaty dla mieszkańców. W 2019 roku na terenie Dzierżoniowa obowiązywały stawki miesięcznej opłaty w wysokości 19,00 zł/osobę - w przypadku prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów; oraz 25,00 zł/osobę - w przypadku, jeżeli odpady komunalne nie są zbierane selektywnie. W związku z wejściem w życie w dniu 6.09.2019 r. ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw Zgromadzenie Związku było zobowiązane dostosować uchwały regulujące gospodarowanie odpadami komunalnymi na terenie gmin związku w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy. Nowelizacja ustawy zakłada m.in. obowiązek segregacji odpadów na terenie gmin i ustalenie jednej stawki podstawowej za gospodarowanie odpadami dla mieszkańców oraz stawki sankcyjnej w wysokości od dwu- do czterokrotności stawki podstawowej, w przypadku stwierdzenia braku segregacji. Zgromadzenie związku było także zobowiązane do ustalenia obniżonej stawki opłaty dla właścicieli budynków jednorodzinnych, którzy będą prowadzić przydomowe kompostowanie bioodpadów w kompostownikach przydomowych. W związku z powyższym Zgromadzenie Związku na sesji nr V/19 w dniu 12.12.2019 r. podjęło uchwały:

- w sprawie przyjęcia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Związku Gmin Powiatu Dzierżoniowskiego „ZGPD-7”,
- w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy i zagospodarowania tych odpadów,
- w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia wysokości stawki tej opłaty,
- w sprawie zmiany uchwały nr VII/9/16 Zgromadzenia Związku Gmin Powiatu Dzierżoniowskiego „ZGPD-7” z dnia 6 lipca 2016 r. w sprawie wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właścicieli nieruchomości.

W związku z różnicą w koszcie systemu gospodarowania odpadami w poszczególnych gminach związku (wynika to z kwot przetargowych) stawki opłat od 1 stycznia 2020 r. określono w różnych wysokościach, w tym:

- dla Gminy Miejskiej Dzierżoniów, Gminy Dzierżoniów oraz Miasta i Gminy Niemcza, w wysokości 21 zł miesięcznie/osobę (stawka podstawowa) i 42 zł miesięcznie/osobę (stawka opłaty podwyższonej, jeżeli właściciel nieruchomości nie wypełnia obowiązku zbierania odpadów komunalnych w sposób selektywny),
- dla Gminy Bielawa oraz Miasta i Gminy Pieszyce, w wysokości 27,00 zł/miesięcznie/osobę (stawka podstawowa) i 54,00 zł/miesięcznie/osobę (stawka opłaty podwyższonej, jeżeli właściciel nieruchomości nie wypełnia obowiązku zbierania odpadów komunalnych w sposób selektywny),

Wprowadzono także zwolnienie w części z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla właścicieli nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi kompostujących bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostowniku przydomowym, zgodnie z regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie Związku, w wysokości 1,00 zł/miesięcznie/osobę.

W 2019r. nastąpił znaczący wzrost kosztów usługi odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych w stosunku do lat poprzednich. Pojawiające się od 2018 r. opinie i analizy z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi wskazywały, że proponowane przez podmioty gospodarcze koszty usług odbioru odpadów komunalnych oraz koszty zagospodarowania odpadów komunalnych będą znacząco rosnąć. Na przyczyny wzrostu cen usług wskazywano głównie: wzrost

kosztów przyjęcia odpadów do Regionalnych Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych, koszty dostosowania się do wymogów wynikających z Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów, kosztów pracowniczych, kosztów energii. Jako istotny czynnik, wpływający na wzrost kosztów odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych, samorządowcy wskazali także wysokie opłaty za korzystanie ze środowiska, w tym za składowanie i magazynowanie odpadów w postaci tzw. opłaty marszałkowskiej, której wysokość jest ustalana w drodze rozporządzenia Rady Ministrów i waloryzowana w drodze obwieszczenia ministra środowiska. Przyczyny wzrostu kosztów gospodarki odpadami mają także przyczyny zewnętrzne w związku ze zmianami w gospodarce światowej. Od kilku lat widoczny jest znaczący wzrost ilości odpadów segregowanych, czego skutkiem jest obniżka cen za tego typu odpady, a także brak możliwości zbycia tego typu odpadów. Skutkiem powyższych zmian jest to, że regionalne instalacje przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK), a także inne instalacje przetwarzające i unieszkodliwiające odpady komunalne, znacząco podwyższyły ceny za przyjęcie odpadów. Na wzrost ceny ma także wpływ zwiększenie zakresu świadczonych dla mieszkańców usług, w tym m.in. odbiór bioodpadów, zwiększenie ilości dni funkcjonowania PSZOK przy ul. Bielawskiej oraz zwiększenie liczby dni objazdowej zbiórki wielkogabarytowych odpadów komunalnych. Widoczny wzrost cen oferowanych przez wykonawców zauważalny był także w 2019 r., czego przykładem mogą być przetargi przeprowadzone w Gminie Bielawa oraz Pieszycy. W wyniku przetargu przeprowadzonego w drugiej połowie 2019r. i podpisania umowy na odbiór i zagospodarowanie odpadów koniecznym było ustalenie nowych opłat dla mieszkańców tych gmin tj. stawka opłaty podstawowej 27,00 zł/miesięcznie/osobę i stawka opłaty podwyższonej 54,00 zł/miesięcznie/osobę. W listopadzie 2019 r. wykonawcy usług odbioru i zagospodarowania odpadów z terenu gmin: Miejskiej Dzierżoniów, Dzierżoniów i Niemcza, wystąpili do ZGPD-7 z wnioskami o zmianę wynagrodzenia ryczałtowego w ramach umów. Wniosek sporządzono w oparciu o postanowienia umowy, t.j. zmianę postanowień umowy zgodnie z wymogami art. 144 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych, w przypadku wystąpienia okoliczności, których nie można było przewidzieć w chwili zawarcia umowy, a w szczególności: zmianę przepisów

prawnych istotnych dla realizacji przedmiotu umowy. W związku z ww. okolicznościami strony dopuściły w umowie zmniejszenie lub zwiększenie wynagrodzenia, przy czym zwiększenie wynagrodzenia dopuszczalne jest o kwotę nie większą niż udokumentowany wzrost kosztów świadczenia usługi. Zarząd związku zlecił analizę weryfikacji wniosków wykonawców o zwiększenie wynagrodzenia. Wyniki analizy wskazują na możliwość częściowego uwzględnienia wniosku wykonawcy o zwiększenie wynagrodzenia za realizację usługi, lecz wymaga to wyliczenia kwoty i podpisania aneksu do umowy. Zmiana kosztów usługi wiązać będzie się ze zmianami w opłatach dla mieszkańców w roku 2020.

Wyzwaniem dla gminnych systemów gospodarowania odpadami komunalnymi będzie konieczność uzyskania ustawowych poziomów recyklingu odpadów opakowaniowych. Wymagany roczny wzrost poziomu odzysku w latach 2012-2017 wynosił 2% (od poziomu w roku 2012 -10% do poziomu w roku 2017 - 20%). Od 2018r. roczny wymagany wzrost poziomu odzysku wynosi 10% i tak w 2019 r. poziom recyklingu odpadów ma wynieść co najmniej 40% , a w roku 2020 - 50%. Tak wysoki poziom odzysku będzie można jedynie uzyskać wzmacniając nadzór nad selektywną zbiórką odpadów u źródła. Brak należytej selektywnej zbiórki przez mieszkańców uniemożliwi osiągnięcie wymaganych poziomów. Określenie poziomu recyklingu za rok 2019 będzie możliwe po złożeniu przez wykonawców usług rocznych sprawozdań.

GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

Podmiotem odpowiedzialnym za dostarczanie mieszkańcom Dzierżoniowa wody, odprowadzanie ścieków i ich oczyszczanie, jest spółka Wodociągi i Kanalizacja. Każdego roku na teren Dzierżoniowa dostarczanych jest około 1,3 mln m³ wody. Sprawne funkcjonowanie systemu wodno-kanalizacyjnego i dostęp do sieci wodno-kanalizacyjnych wymaga prowadzenia stałych prac modernizacyjnych oraz rozbudowy systemu. W 2016 r. został zakończony I etap międzygminnego projektu pn. „Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gmin powiatu dzierżoniowskiego”. W ramach tego projektu zmodernizowano oczyszczalnię ścieków w Dzierżoniowie oraz stacje uzdatniania wody w Lubachowie przy ul. Cichej, rozbudowano kanalizację sanitarną, dokonano rozdziału kanalizacji ogólnospławnej na sanitarną i deszczową. Beneficjentem projektu była spółka Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o. o., miasto Dzierżoniów, gminy Dzierżoniów,

Bielawa, Pieszycy oraz Niemcza. Wartość całego projektu to ponad 104 mln zł, a poziom dofinansowywania z Funduszu Spójności wynosił 46,5 mln zł. W 2017 r. Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. rozpoczęły realizację II etapu projektu, którego koszt to 53 mln. Główne zadania inwestycyjne w II etapie projektu w zakresie gospodarki wodno – ściekowej na terenie Dzierżoniowa były realizowane w latach 2016-2018 (kanalizacja sanitarna i sieć wodociągowa: ul. Sowiogórska, ul. Kamienna, ul. Armii Krajowej, ul. Nowowiejska-Krasickiego, tereny po byłych zakładach DEFKA w Dzierżoniowie, wodociąg Lubachów – Dzierżoniów). W 2019 r. głównym zadaniem inwestycyjnym realizowanym w ramach projektu była kontynuacja budowy wodociągu tranzytowego Lubachów-Pieszycy-Dzierżoniów-Bielawa (etap III).

Spółka WiK Sp. z o.o. poza zadaniami realizowanymi projekcie realizowała w 2019 r. także inne zadania inwestycyjne z zakresu gospodarki wodno-ściekowej. W 2019 nakłady inwestycyjne wyniosły 14.496.971,28 zł, natomiast na remonty została wydatkowana kwota 706.294,44 zł.

Głównymi elementami systemu gospodarki ściekowej na terenie Dzierżoniowa jest sieć kanalizacji sanitarnej rozdzielczej i oczyszczalnia ścieków zlokalizowana przy ul. Brzegowej w Dzierżoniowie. Sieć kanalizacji sanitarnej w Dzierżoniowie obejmuje swoim zasięgiem większość terenów zamieszkałych z wyjątkiem ul. Wiejskiej (obszar ten ze względu na ukształtowanie terenu oraz bardzo rozproszoną zabudowę wyłączony jest z obszaru aglomeracji) oraz części ul. Armii Krajowej (na terenie tym planowana jest budowa sieci kanalizacji sanitarnej). Łączna długość sieci kanalizacji sanitarnej wynosi 75,1 km. Na terenie Dzierżoniowa występują nieliczne nieruchomości, które mimo istnienia w pobliżu sieci kanalizacji sanitarnej, dalej posiadają zbiorniki bezodpływowe lub przydomowe oczyszczalnie ścieków. Liczba mieszkańców Dzierżoniowa (obszar aglomeracji) korzystających z sieci kanalizacji sanitarnej na dzień 31.12.2019 r. wyniosła 31.176 osób. Liczba osób korzystających z sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Dzierżoniowa wynosi 99% wszystkich mieszkańców Dzierżoniowa (liczba mieszkańców Dzierżoniowa korzystających ze zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków – 215 mieszkańców). W 2019 r. odnotowano 163 awarie sieci kanalizacji sanitarnej (w 2018 r. liczba awarii sieci kanalizacji sanitarnej wyniosła 138, a w 2017 r. liczba awarii sieci kanalizacji sanitarnej wyniosła 248). Ścieki sanitarne z terenu Dzierżoniowa odprowadzane są do oczyszczalni ścieków przy

ul. Brzegowej 144 w Dzierżoniowie (w grudniu 2013 r. została wyłączona z użytkowania oczyszczalnia ścieków w Pieszycach i ścieki z terenu Pieszyc, poprzez kolektor ściekowy, odprowadzane są do oczyszczalni ścieków w Dzierżoniowie). Właścicielem oczyszczalni ścieków jest spółka Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o.. Posiada ona decyzję wodnoprawną związaną z funkcjonowaniem oczyszczalni ścieków. Średnia przepustowość oczyszczalni wynosi $7.500\text{m}^3/\text{dobę}$, maksymalna przepustowość $18.000\text{m}^3/\text{dobę}$. W 2019r. łączna ilość ścieków doptywających i oczyszczonych na oczyszczalni w Dzierżoniowie wyniosła $2.226.504\text{ m}^3/\text{rok}$ (rok 2018 - $2.225.900\text{ m}^3/\text{rok}$). Zastosowana na oczyszczalni ścieków technologia oczyszczania umożliwia znaczącą redukcję zanieczyszczeń ścieków tj. w przypadku BZT5 – redukcja 97,9%, zawiesina ogólna – redukcja 98,3%, a w przypadku ChZT – redukcja 95,7%. Technologia usuwania biogenów umożliwia redukcję zanieczyszczeń azotu o 80,2%, a fosforu o 76,5%. Oczyszczalnia ścieków spełnia wymogi prawne. W kwietniu 2019 r. w oczyszczalni ścieków w Dzierżoniowie wystąpiła awaria mieszałta w komorze fermentacyjnej (jest to najważniejszy obiekt w procesie obróbki osadów ściekowych). Awaria urządzenia spowodowała konieczność wyłączenia z eksploatacji zamkniętej komory fermentacyjnej i prowadzenie przeróbki osadów tylko w otwartych komorach fermentacyjnych. Przy takim sposobie oczyszczania produkty lotne fermentacji osadów były odprowadzane do atmosfery w przeciwieństwie do komory fermentacji zamkniętej, gdzie produkty lotne są ujmowane w postaci biogazu a następnie spalane w kotłach lub agregatach kogeneracyjnych. Lotne produkty fermentacji osadów były źródłem znaczącej uciążliwości zapachowej dla mieszkańców zamieszkałych w pobliżu oczyszczalni ścieków. 20 listopada 2019 r. zostało naprawione (wymienione) mieszałto i zostały rozpoczęte prace rozruchu mechanicznego, hydraulicznego i technologicznego zamkniętej komory fermentacji. Przywrócenie parametrów pracy beztlenowego reaktora biologicznego jest procesem długotrwałym, z uwagi na złożoność reakcji biochemicznych, jak i warunków atmosferycznych (niskie temperatury). Na podstawie doświadczeń użytkowników podobnych instalacji, zakładany czas rozruchu technologicznego zamkniętej komory fermentacyjnej to okres od 2 do 6 miesięcy.

Podmiotem odpowiedzialnym za dostarczenie wody dla mieszkańców Dzierżoniowa jest spółka Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. Ilość wody dostarczonej

w 2019 r. na teren Dzierżoniowa wyniosła 1310690,92 m³ · w tym gospodarstwa domowe 981882,85 m³, przemysł 138500,62 m³, pozostali 190177,85 m³, na cele przeciwpożarowe 129,60m³. W latach ubiegłych ilość dostarczonej wody kształtowała się następująco:

Tabela Ilość dostarczonej wody przez WiK sp. z o.o. na terenie Dzierżoniowa w latach 2014-2019

Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Zużycie wody ogółem w tym(m ³)	1.318.751	1.311.269,83	1.277.936,86	1313400,82	1315367,70	1310690,92
Gospodarstwa domowe(m ³)	1.003.795	996.800,59	974.559,17	988096,65	997068,05	981882,85
przemysł(m ³)	131.425	141.628,27	139.171,56	142978,08	136463,68,	138500,62
pozostali(m ³)	183.451	172.663,18	164.020,80	182216,08	181731,34	190177,85
p.poż(m ³)	80	177,79 m ³	185,33	110,66	106,63	129,60

WiK Sp. z o.o. w ramach wewnętrznej kontroli jakości wody prowadzi stałe badania jakości wody w urządzeniach wodociągowych. Badania są prowadzone w laboratorium przy ul. Relaksowej 5 w Dzierżoniowie. System badań i ich harmonogram zatwierdza Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Dzierżoniowie. Nadzór nad jakością wody wodociągowej prowadzony był w oparciu o wymagania zawarte w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, w którym określone są m.in. wymagania jakościowe dla wód przeznaczonych do spożycia, charakterystyki metod laboratoryjnych, jakimi należy oznaczać poszczególne parametry, wymagania dotyczące lokalizacji punktów poboru próbek wody, częstotliwość pobierania próbek wody oraz zakres niezbędnych badań. Na terenie Dzierżoniowa zostały wyznaczone stałe punkty czerpalne, służące do monitorowania jakości wody. WiK prowadzi ciągły nadzór nad jakością wody dostarczanej mieszkańcom. Do badania jest ona pobierana także po każdym

wyłączeniu wody oraz po awariach. W 2019 roku odnotowano 27 awarii wodociągowych (w 2018 r. liczba awarii wodociągowych wyniosła 30, w 2017 r. - 57 zdarzeń). Woda dostarczana mieszkańcom miasta Dzierżoniowa spełnia wszystkie wymagania jakościowe nałożone przez przepisy prawne. Informacja na temat jakości wody zamieszczona jest na stronie internetowej Spółki w zakładce „jakość wody” - [link](#)

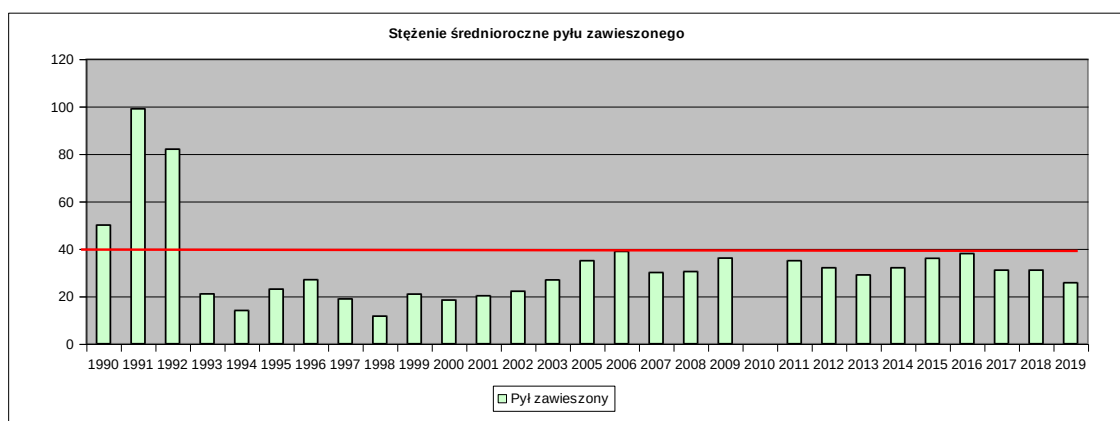
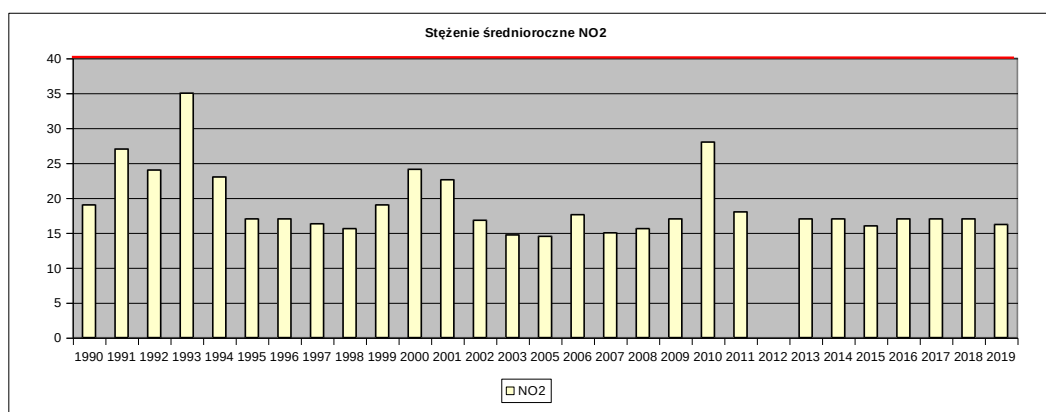
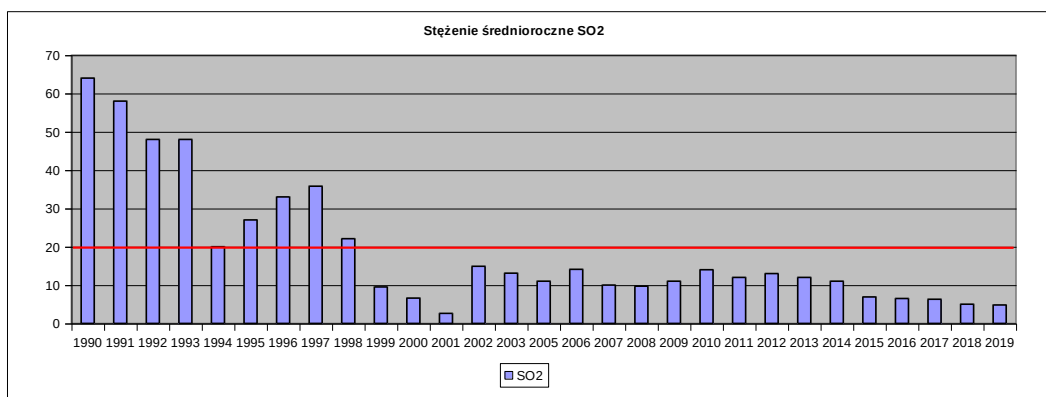
Zgodnie ze sporządzoną przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Dzierżoniowie roczną oceną obszarową jakości wody w 2019 r. były pobierane do badania laboratoryjnego próbki wody do analizy fizykochemicznej i do analizy mikrobiologicznej. Na podstawie tych badań Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Dzierżoniowie ocenił wodociąg Dzierżoniów jako dobry.

Ścieki deszczowe i roztopowe z terenu Dzierżoniowa odprowadzane są siecią kanalizacji deszczowej do wód powierzchniowych. Łączna długość sieci kanalizacji deszczowej na terenie Dzierżoniowa na koniec 2019 r. wynosi 61,4 km. W 2019 r. zostały wybudowane trzy odcinki sieci kanalizacji deszczowej o łącznej długości 532m (ul. Strumykowa, Korczaka, osiedle Kolorowe). W celu prawidłowego funkcjonowania sieci deszczowej w 2019 r. wykonano czyszczenie wpustów deszczowych – 2055 szt., przeprowadzono czyszczenie 5 separatorów substancji ropopochodnych oraz czyszczenie kanalizacji deszczowej (wytypowane odcinki kanalizacji deszczowej, w których zaobserwowano utrudnienia w odprowadzeniu wód opadowych i roztopowych) na łącznej długości 2997m oraz na bieżąco usuwane były awarie kanalizacji deszczowej. Dodatkowo w 2019 r. zostały przeprowadzone prace polegające na konserwacji rowów o łącznej długości 4880m.

JAKOŚĆ POWIETRZA

Monitoring zanieczyszczenia powietrza w Dzierżoniowie prowadzony jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu (WIOŚ). Pomiar dokonywany jest automatycznie w stacjonarnej stacji pomiarowej zlokalizowanej na terenie Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej przy ul. Piłsudskiego w Dzierżoniowie. Na stacji pomiarowej do 2019 r. były mierzone następujące zanieczyszczenia powietrza: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, pył zawieszony PM10. W chwili obecnej na stacji pomiarowej mierzone są wyłącznie wartości pyłu zawieszonego PM10 i dostępne są one na stronie internetowej www.air.wroclaw.pios.gov.pl.

Wieloletnie wyniki pomiarów zanieczyszczeń na terenie Dzierżoniowa obrazują poniższe wykresy (wykresy zanieczyszczenia średniorocznego SO₂, NO₂, PM10 w latach 1990 – 2019).

W 2019 r. wyniki pomiarów zanieczyszczeń powietrza SO₂ i NO₂ kształtowały się na podobnych poziomach jak w roku 2018. Analiza wyników pomiarów wskazuje, że

1. Średnioroczna wartość zanieczyszczenia SO_2 w 2019r. wyniosła $4,8 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (dopuszczalna wartość $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$); stężenie średnioroczne SO_2 nie przekracza wartości dopuszczalnych (w latach 2010-2019 wartości te wahały się w przedziale 25-70% wartości dopuszczalnej); nie występowały przekroczenia 24-godzinne,
2. Średnioroczna wartość zanieczyszczenia NO_2 w 2019r. wyniosła $16,2 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (dopuszczalna wartość $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$); stężenie średnioroczne NO_2 nie przekracza wartości dopuszczalnych (w latach 2010-2019 wartości te wahały się w przedziale 40-70% wartości dopuszczalnej). Od kilkunastu lat stężenie średnioroczne NO_2 utrzymuje się na podobnym poziomie i nie przekracza wartości dopuszczalnych, nie są także przekraczane wartości dopuszczalne dla NO_x i NO .

W przypadku pyłu zawieszonego PM_{10} w 2019r. zanotowano niższą średnioroczną wartość zanieczyszczenia pyłu zawieszonego PM_{10} niż w 2018r. W 2019r. wartość średnioroczna wyniosła $25,7 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (dopuszczalna wartość $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$). Zanotowano także znacznie niższą ilość dni z przekroczeniami poziomu 24-godzinnych stężeń pyłu zawieszonego PM_{10} – ilość odnotowanych dni z przekroczeniem poziomu 24-godzinnego stężenia pyłu zawieszonego PM_{10} (powyżej $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$) wyniosła 34 dni przy wartości dopuszczalnej 35 dni. Tak więc rok 2019 był pierwszym rokiem, w którym ilość dni z przekroczeniami 24-godzinnego stężenia pyłu zawieszonego PM_{10} była niższa od wartości dopuszczalnej. Ponadnormatywny poziom 24-godzinnych stężeń pyłu zawieszonego PM_{10} występował w okresie grzewczym, co świadczy o bardzo dużym wpływie spalania paliw stałych w instalacjach grzewczych na stężenia zanieczyszczeń w powietrzu atmosferycznym. W wielu przypadkach pogorszenie jakości powietrza związane było z pogorszeniem warunków pogodowych sprzyjających rozpraszaniu zanieczyszczeń w przygruntowej warstwie powietrza. Szczególnie niekorzystne warunki pogodowe dla rozpraszania się zanieczyszczeń były notowane w styczniu i lutym 2019 r. Najwyższy poziom 24-godzinnego stężenia pyłu zawieszonego PM_{10} w 2019 r. został zanotowany 22.01.2019 r. i wyniósł $175 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Ilość dni w miesiącu z przekroczeniem wartości dopuszczalnych 24-godzinnych stężeń pyłu zawieszonego PM_{10} wynosiły : styczeń 7 dni, luty 9 dni, marzec 4 dni, kwiecień 7 dni, październik 2 dni, listopad 4 dni, grudzień 1 dzień.

Tabela. Ilość przekroczeń 24 godzinnego pyłu PM 10 w latach 2015-2019 (na podstawie pomiarów WIOŚ zamieszczonych na stronie internetowej).

L.P.	Rok	Liczba dni z przekroczeniem wartości dobowej (średnia wartość dobową 50µg/m ³)	Dopuszczalna liczba dni z przekroczeniem wartości dobowej
1	2015	67	35
2	2016	64	35
3	2017	50	35
4	2018	45	35
5	2019	34	35

Ograniczenie niskiej emisji jest jednym z głównych celów ochrony środowiska w Dzierżoniowie. Z tych względów wiele działań realizowanych jest w sposób ciągły od wielu lat. Zaliczyć do nich należy m.in. działania w zakresie trwałej budowy świadomości mieszkańców związanej z problem zanieczyszczenia powietrza. W ramach działań inwestycyjnych długoterminowych były realizowane poniżej wymienione zadania.

1. Kontynuacja programu umożliwiającego dofinansowanie zmiany sposobu ogrzewania dla mieszkańców Dzierżoniowa. W ramach „Programu małych ulepszeń” zostało zrealizowanych 77 przedsięwzięć eliminujących ogrzewanie węglowe. W przypadku 45 przedsięwzięć miasto dofinansowało właścicieli z własnego budżetu na łączną kwotę 55200 zł. W 32 przypadkach miasto wystąpiło do WFOŚiGW o pożyczkę, która planowana jest do wypłacenia w 2020r. (wartość pożyczki 39593,20 zł). Dodatkowo w ramach miejskiego programu dotyczącego mieszkań komunalnych (zwolnienie z czynszu w przypadku zmiany sposobu ogrzewania) zlikwidowano ogrzewanie węglowe w 19 mieszkaniach komunalnych. Szacunkowa powierzchnia lokali, w których nastąpiła zmiana sposobu ogrzewania wynosi ok. 5.500m².

Szacunkowa ilość spalane go węgla w lokalach przed wymianą: 188 Mg/rok. Mając na uwadze szacunkową ilość spalane go rocznie węgla w instalacjach (średnie zużycie węgla na jedno mieszkanie/dom 2 Mg/rok) szacunkowa redukcja pyłów PM wyniosła około 2,0 Mg/rok.

2. Modernizacje i remonty dróg gminnych – łączna długość dróg, na których były realizowane modernizacje i remonty dróg w 2019 r. wyniosła 2,9 km. Oprócz zwiększenia bezpieczeństwa i płynności ruchu prace te ograniczają uciążliwości związane z transportem tj. ograniczają zanieczyszczenie powietrza oraz hałas.
3. Budowa ścieżek rowerowych – w 2019 r. prace związane z budową ścieżek rowerowych były realizowane w ramach modernizacji dróg. Ścieżka rowerowa budowana jest w ramach przedsięwzięcia związanego z modernizacją ul. Cichej i ul. Szpitalnej. Termin oddania do użytkowania dróg nastąpi w 2020 r.
4. Sadzenie drzew i krzewów - w 2019 r. na terenie Dzierżoniowa były realizowane działania mające na celu zwiększenie ilości drzew i krzewów. W ramach tych zadań nasadzenia były realizowane w pasach drogowych oraz na terenach zieleni miejskiej. Łącznie zostało posadzonych 583 drzewa, 1205 krzewów. Dodatkowo były prowadzone nasadzenia roślin rabatowych i kwiatów jednorocznych na terenach zieleni miejskiej.. Nasadzenia drzew, krzewów i kwiatów były realizowane w ramach zadań inwestycyjnych, działalności bieżącej urzędu miasta oraz przez podmioty prywatne (w ramach kompensacji przyrodniczej oraz działań proekologicznych).
5. Rozbudowa sieci ciepłowniczej i podłączanie do niej nowych obiektów oraz modernizacja ciepłowni przy ul. Złotej w Dzierżoniowie - zadanie realizowane przez podmiot prywatny.
6. Działania termomodernizacyjne i zwiększające efektywność energetyczną miasta
  - 1) zakończenie zadania pn. „Budowa instalacji fotowoltaicznych przez mieszkańców Dzierżoniowa w ramach programu pn. „Regionalny Program Energetyki Prosumenckiej – mikroinstalacje fotowoltaiczne w budynkach jednorodzinnych na terenie wybranych gmin Dolnego Śląska” W ramach projektu zostały udzielone granty dla mieszkańców na tzw. domowe instalacje energetyki odnawialnej (mikroinstalacje fotowoltaiczne)

wytwarzające energię na cele gospodarstw domowych (w budynkach jednorodzinnych) – łącznie na terenie Dzierżoniowa zrealizowano 34 instalacje o łącznej mocy 199,8 kW. Zadanie realizowane było w latach 2017-2019;

2) działania termomodernizacyjne w ramach przebudowy budynku przy ul. Świdnickiej 35 w Dzierżoniowie na potrzeby Dniennego Domu Pomocy Społecznej i NGO. W wyniku realizacji zadania w zakresie termomodernizacji wskaźnik rocznego zaopatrzenia obiektu na nieodnawialną energię pierwotną wynosi $EP=156,41 \text{ kWh}/(\text{m}^2/\text{rok})$ i spełnia wymagania dla nowego budynku według przepisów techniczno – budowlanych (norma $EP=160,00 \text{ kWh}/(\text{m}^2/\text{rok})$). Obiekt został podłączony do sieci ciepłowniczej.

7. Rozwój przyjaznej komunikacji publicznej.

KOMUNIKACJA PUBLICZNA

W 2019 r. była kontynuowana współpraca międzygminna w zakresie komunikacji publicznej – współpraca w ramach porozumienia międzygminnego zawartego 1 lipca 2009 r. pomiędzy gminami powiatu dzierżoniowskiego (z wyłączeniem gminy Łagiewniki) i gminy Stoszowice. Zgodnie z porozumieniem międzygminnym operatorem systemu jest gmina Bielawa. Wspólna polityka umożliwia budowę bardziej przyjaznego systemu transportu publicznego, który pozwala na przemieszczanie się mieszkańców pomiędzy gminami przy jednoczesnej optymalizacji ilości linii komunikacyjnych wraz z dostosowaniem ilości kursów oraz taboru, jednolitym systemem biletowym, jednolitych zasadach ulg i zwolnień. Wspólny system komunikacji autobusowej umożliwił wyeliminowanie starego taboru, uciążliwego dla środowiska i zastąpienie go nowymi autobusami spełniającymi normę EURO 6. Organizowana przez gminy komunikacja publiczna umożliwia przemieszczanie się mieszkańców Dzierżoniowa na kierunkach: Dzierżoniów – Bielawa, Dzierżoniów– Jodłownik, Dzierżoniów – Grodziszczce, Dzierżoniów – Rościszów, Dzierżoniów – Kamionki, Dzierżoniów – Bratoszów, Dzierżoniów - Niemcza, Dzierżoniów- Przerzeczyn Zdrój, Dzierżoniów – Kietlin, Dzierżoniów – Piława Górna. Łącznie funkcjonuje 18 linii komunikacyjnych, w tym dwie linie wyłącznie po terenie Dzierżoniowa (linia A, B). W 2019 r. łączna długość przejechanych kilometrów przez autobusy w ramach porozumienia międzygminnego wyniosła 2.473.718 km, z tego na terenie Dzierżoniowa 865.871

km. Uzupelnieniem gminnej komunikacji autobusowej jest komunikacja publiczna organizowana przez podmioty prywatne, na kierunkach Dzierżoniów – Wrocław, Dzierżoniów – Świdnica, Dzierżoniów – Ząbkowice Śląskie. Poza komunikacją autobusową mieszkańcy mają dostęp także do komunikacji kolejowej organizowanej przez Województwo Dolnośląskie, która pozwala przemieszczać się na kierunkach Dzierżoniów - Wrocław (przez Jaworzynę) , Dzierżoniów - Legnica, Dzierżoniów – Kłodzko/Kudowa Zdrój.

Rok 2019 był pierwszym rokiem funkcjonowania Sowiogórskiego Centrum Komunikacyjnego. Dzięki tej inwestycji była możliwość skupia w jednym miejscu wszystkich dostępnych dla mieszkańców form transportu tj. komunikacji autobusowej lokalnej, krajowej, między-krajowej oraz komunikacji kolejowej. Dzięki takiemu rozwiązaniu transport publiczny stał się bardziej przyjazny dla pasażerów, a tym samym realizowane są cele związane z równoważonym transportem.

Jednym z zadań własnych gminy jest kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej na terenie gminy. Celem nadrzędnym polityki przestrzennej jest ład przestrzenny i zrównoważony rozwój.

W aktualnym stanie prawnym polityka przestrzenna gminy zawarta jest przede wszystkim w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, natomiast realizowana głównie poprzez miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Studium jest dokumentem strategicznym o wieloletniej perspektywie, określającym pożądany rozwój miasta. Studium, mimo iż nie jest aktem prawa miejscowego, posiada jednak szczególne znaczenie i rolę, ponieważ uchwalane miejscowe plany, stanowiące prawo miejscowe, nie mogą naruszać ustaleń Studium.

Studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego Dzierżoniowa zostało sporządzone na mocy ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 7 lipca 1994 r. i uchwalone dla obszaru całego miasta przez Radę Miejską Dzierżoniowa uchwałą nr XLV/298/01 z dnia 29 stycznia 2001 r. W minionych latach władze miasta dokonały kilkakrotnie zmian Studium, aby dostosować je do pojawiających się potrzeb rozwojowych Dzierżoniowa. Zmiany te dotyczyły łącznie 118,39 ha, co stanowi ok. 5,9% powierzchni miasta.

W wykonanym w 2018 r. opracowaniu pt. „Ocena aktualności Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Dzierżoniowa oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego sporządzonych dla obszarów w granicach Dzierżoniowa” stwierdzono dezaktualizację „Studium” głównie z uwagi na zmianę otoczenia formalno-prawnego, jaka nastąpiła po wejściu w życie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Na tej podstawie Rada Miejska Dzierżoniowa w uchwale nr XLVIII/359/18 z dnia 24 września 2018 r. stwierdziła: „(...) uznaje się, że „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Dzierżoniowa” winno zostać sporządzone kompleksowo, w granicach administracyjnych Dzierżoniowa, zarówno w części dotyczącej uwarunkowań jak i w części dotyczącej kierunków polityki przestrzennej (...)” (uchwała ta nie powoduje utraty mocy Studium ani możliwości jego stosowania). Następnie uchwałą nr III/18/18 z dnia 28 grudnia 2018 r. Rada zdecydowała o przystąpieniu do sporządzenia nowego Studium dla obszaru Dzierżoniowa. W 2019 r. rozpoczęły się

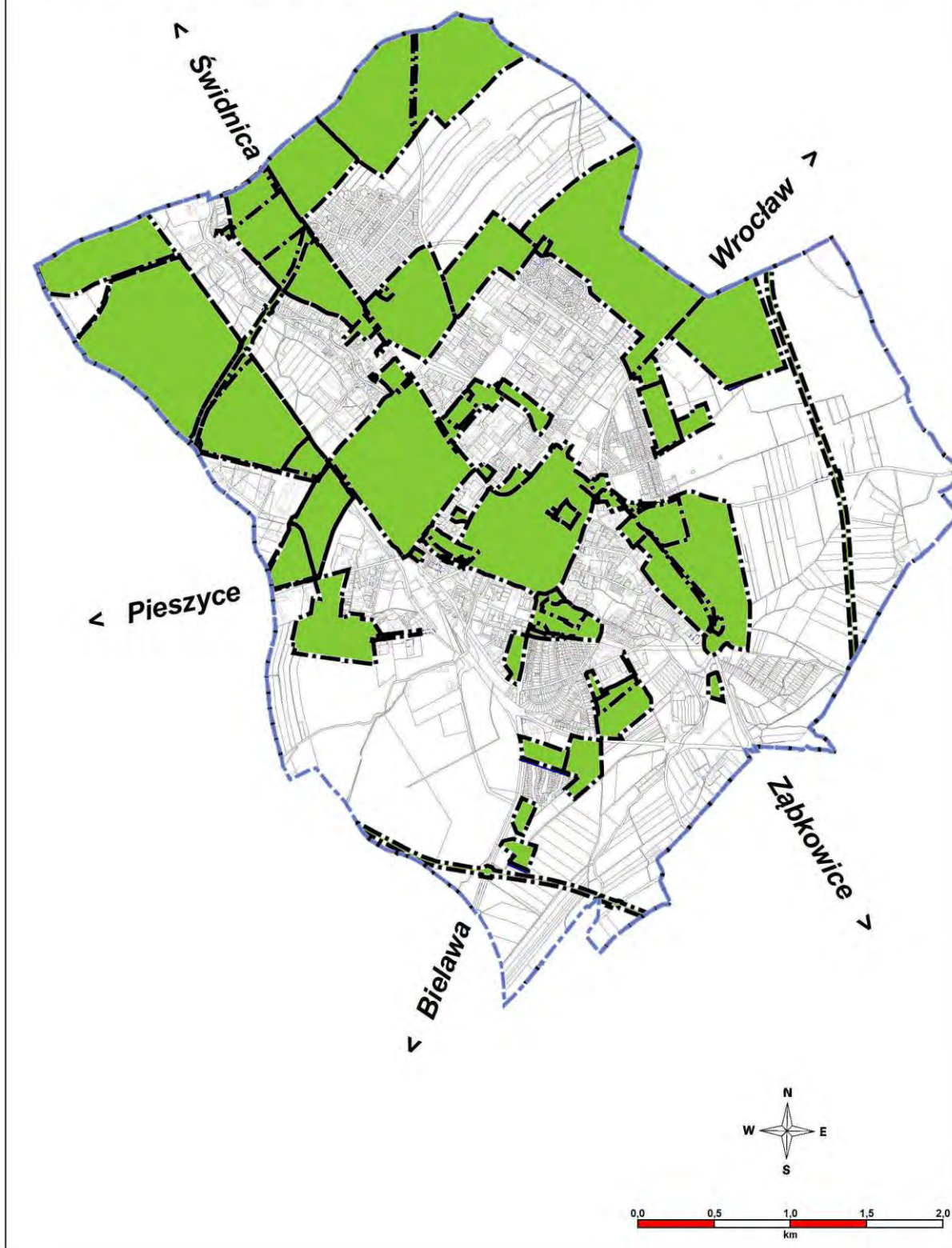
prace nad sporządzeniem tego dokumentu a ich zakończenie planowane jest w 2020 r.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego są głównymi instrumentami kształtowania i ochrony ładu przestrzennego. Plany są narzędziami do ustalania przeznaczenia terenów, rozmieszczenia inwestycji celu publicznego oraz określania sposobów zagospodarowania i warunków zabudowy terenów. Plany miejscowe wspierają rozwój miasta i zapobiegają niepożądanemu zagospodarowaniu. Plany stanowią podstawę do wydawania decyzji o pozwoleniu na budowę; dają potencjalnym inwestorom pewność realizacji zamierzonej inwestycji na określonych warunkach. Działania planistyczne Gminy umożliwiły m.in. lokalizację i poszerzenie Podstrefy Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, zabezpieczenie przed zabudową korytarza terenowego pod obwodnicę miasta a także zapewnienie rezerw terenu pod rozwój budownictwa mieszkaniowego.

Przed 1 stycznia 2004 r. wskaźnik pokrycia powierzchni miasta planami miejscowymi wynosił 100%. Jednak z woli ustawodawcy w dniu 1 stycznia 2004 r. utraciły moc plany uchwalone przed 1995 r., przez co 1 stycznia 2004 r. wskaźnik pokrycia powierzchni miasta planami wynosił jedynie 11,2% (224,4 ha). W ciągu minionych lat organy Gminy systematycznie sporządzały i uchwalały nowe plany miejscowe. Obecnie na obszarze Dzierżoniowa obowiązuje 56 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Łącznie obejmują one powierzchnię 701,5 ha, co stanowi około 35% powierzchni miasta.

Ww. opracowanie pt. „Ocena aktualności (...) miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego sporządzonych dla obszarów w granicach Dzierżoniowa” wskazuje na aktualność planów miejscowych. Granice obszarów pokrytych planami miejscowymi przedstawione zostały na poniższej mapie.

MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO DZIERŻONIOWA

Polityka mieszkaniowa realizowana przez miasto przyczynia się do zwiększenia możliwości uzyskania lokali przez osoby o zróżnicowanych progach dochodowych, a także wpływa na poprawę standardów dotychczasowego zamieszkania.

PROGRAM GOSPODAROWANIA MIESZKANIOWYM ZASOBEM GMINY

Realizując obowiązek wynikający z ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego, Rada Miejska Dzierżoniowa w dniu 27 listopada 2017 r. uchwaliła „Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miejskiej Dzierżoniów na lata 2018-2022”.

Celem programu jest:

- wdrażanie racjonalnej polityki mieszkaniowej, zmierzającej do zwiększenia możliwości zabezpieczenia potrzeb mieszkaniowych osób o niskich dochodach,
- poprawa stanu technicznego mieszkaniowego zasobu,
- realizowanie polityki czynszowej zapewniającej utrzymywanie zasobu w należytych stanie technicznym,
- zwiększenie efektywności zarządzania mieszkaniowym zasobem gminy.

Mieszkaniowy zasób gminy tworzą lokale mieszkalne położone w budynkach stanowiących w całości własność miasta oraz lokale znajdujące się w budynkach, w których zawiązane są wspólnoty mieszkaniowe. Dzierżoniów jest właścicielem 1.216 lokali mieszkalnych, w tym 181 socjalnych oraz 10 pomieszczeń tymczasowych w 69 budynkach komunalnych i 294 budynkach wspólnot mieszkaniowych.

Zarządcą lokali i budynków wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy jest Dzierżoniowski Zarząd Budynków Mieszkalnych sp. z o.o.

Gmina zaspokaja potrzeby mieszkaniowe gospodarstw domowych o niskich dochodach, wykorzystując przede wszystkim mieszkaniowy zasób gminy. Osoby ubiegające się o lokal składają wnioski o jego przyznanie. Wnioski są rozpatrywane zgodnie z przyjętymi prawem miejscowym kryteriami. W okresie ostatniego naboru, trwającego od 1 kwietnia 2018 r. do 31 marca 2019 r., wpłynęło 149 wniosków o najem lokalu mieszkalnego – o ok. 30 mniej niż w latach ubiegłych. Zmniejszenie liczby wniosków spowodowane było zmniejszeniem bezrobocia, wzrostem zarobków mieszkańców, obowiązkiem potwierdzania wszystkich

dochodów osób starających się o najem. Z pozytywnie ocenionych wniosków powstała lista osób uprawnionych do najmu lokalu mieszkalnego na lata 2019/2020. Lista zawierała nazwiska 28 rodzin.

W ciągu roku uwolnionych zostało 21 lokali mieszkalnych, 1 lokal socjalny i jedno pomieszczenie tymczasowe. Lokale te przeznaczono do dalszego najmu na rzecz osób oczekujących na wskazanie lokalu gminnego oraz do przeprowadzenia eksmisji osób, wobec których sąd orzekł o uprawnieniu do zawarcia z nimi umowy najmu lokalu socjalnego.

Miasto pomaga też mieszkańcom w dokonywaniu zamian lokali. Zamiany mogą występować pomiędzy najemcami lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy, a także między najemcami lokali komunalnych i osobami zajmującymi lokale w innych zasobach. Zamiana umożliwia dostosowanie standardu i wielkości lokalu mieszkalnego do możliwości finansowych i stanu rodzinnego najemcy.

Potrzeby w zakresie remontów i modernizacji budynków i lokali mieszkalnych określone są na podstawie ich stanu technicznego, w oparciu o wyniki przeglądów. Decyzje w sprawie remontów były podejmowane przez burmistrza, w granicach środków określonych w budżecie gminy. Zgodnie z planem remontów oraz w trybie awaryjnym wykonana prace w lokalach gminnych, na które z budżetu miasta wydano 1.643.629 zł, z czego 562.422 zł na realizację planów gospodarczych wspólnot mieszkaniowych. Miasto umożliwia również przeprowadzanie remontów we własnym zakresie przez najemców i uzyskanie częściowej refundacji kosztów w formie bezgotówkowej jako zaliczenie na poczet przyszłych opłat czynszowych. W 2019 r. z takiej opcji skorzystało 19 najemców na zmianę sposobu ogrzewania i 8 najemców na prace takie jak wymiana okien, drzwi i prace elektryczne.

Inną formą pomocy miasta dla właścicieli oraz wspólnot mieszkaniowych inwestujących w budynki, także tych z udziałem gminy, są nagrody pieniężne dla laureatów konkursu „Piękna fasada”. Te podmioty, które w danym roku wyremontowały swoje budynki, mogą zgłaszać udział w konkursie o nagrodę za osiągnięcia w dziedzinie upowszechniania i ochrony kultury materialnej Dzierżoniowa. Dzięki konkursowi "Piękna fasada" budynki Dzierżoniowa odzyskują swoją dawną świetność, a wspólnoty – część kosztów remontu.

W 2019 r. do konkursu wpłynęło 14 wniosków w dwóch kategoriach - elewacja oraz detal architektoniczny. Przyznano 10 nagród w kategorii elewacja na sumę

105.000 zł oraz 1 nagrodę w kategorii detal architektoniczny w wysokości 10.000 zł.

Otrzymały je wspólnoty następujących nieruchomości:

1. Nagrodzone wnioski w kategorii elewacja:

- 1) WM Ząbkowicka 45 – I nagroda 25.000 zł,
- 2) WM Daszyńskiego 20 – II nagroda 15.000 zł,
- 3) WM Kościuszki 5 – II nagroda 15.000 zł,
- 4) WM Świdnicka 52-54 – III nagroda 10.000zł,
- 5) WM Wrocławska 25 – III nagroda 10.000 zł,
- 6) WM Kilińskiego 2 – III nagroda 10.000 zł,
- 7) WM Ciasna 22 – IV nagroda 5.000 zł,
- 8) WM Długa 3 – IV nagroda 5.000 zł,
- 9) WM Grota Roweckiego 19-21 – IV nagroda 5.000 zł,
- 10) WM Garncarska 9 – IV nagroda 5.000 zł.

2. Nagrodzone wnioski w kategorii detal architektoniczny:

- 1) WM Mickiewicza 20 – I nagroda 10.000 zł

CZYNsze

Głównym założeniem polityki czynszowej jest to, aby przychody z tytułu czynszów stopniowo pokrywały nie tylko koszty bieżącego utrzymania zasobu lokalowego, ale również zapewniały pozyskiwanie środków na remonty. W 2019 r. nastąpiła podwyżka czynszu o 10%. I tak, miesięczna bazowa stawka czynszu za lokal mieszkalny wynosiła 6,74 zł/m², za lokal socjalny i pomieszczenia tymczasowe – 1,20 zł/m², a za lokale będące w posiadaniu zależnym gminy – 7,14 zł/m². Wysokość stawki czynszu z tytułu najmu lokalu gminnego, zależna od stanu technicznego i wyposażenia lokalu, kształtowała się od 3,03 zł do 7,41 zł, średnio 5,39 zł.

W myśl zapisów obowiązującego prawa, najemcy ze względu na wielkość dochodu gospodarstwa domowego, mogą ubiegać się o obniżkę czynszu. Miasto umożliwia także najemcom uzyskanie ulgi w przypadku zadłużenia w opłatach z tytułu najmu. Są to umorzenia, odroczenia i rozłożenia spłaty należności w ratach.

SPRZEDAŻ LOKALI KOMUNALNYCH

W 2019 r. sprzedano 27 mieszkań komunalnych w drodze bezprzetargowej na rzecz najemców oraz 8 mieszkań w drodze przetargowej. Sprzedano także 4 lokale użytkowe. Priorytetem sprzedaży była prywatyzacja ostatnich lokali w budynkach wspólnot mieszkaniowych, czyli takich lokali, których sprzedaż prowadziła do pozbycia się w nim udziału gminy. Dzięki sprzedażom miasto przestało być współwłaścicielem 9 budynków.

Gmina jako podstawowa jednostka samorządu terytorialnego otrzymując do realizacji konkretne zadania publiczne została również wyposażona w odpowiednie mienie. Gminny zasób nieruchomości jest podstawowym składnikiem mienia gminnego.

Plan wykorzystania zasobu nieruchomości gminnych

Na dzień 31 grudnia 2019 r. łączna powierzchnia terenów należących do gminy wynosiła 804 ha, a ich wartość szacunkowa to 313.560.000 zł:

Wyszczególnienie użytku	Powierzchnia [w ha]
Grunty orne	401
Łąki trwałe	26
Pastwiska trwałe	8
Grunty rolne zabudowane	6
Rowy	11
Grunty zadrzewione i zakrzewione	5
Tereny mieszkaniowe	81
Tereny przemysłowe	11
Inne tereny zabudowane	48
Tereny zurbanizowane niezabudowane	20
Tereny rekreacyjno - wypoczynkowe	50
Tereny komunikacyjne	135
Nieuzytki	1
Grunty pod wodami	1

Majątek gminy jest podstawą jej samodzielności, ale także źródłem obowiązków związanych z prowadzeniem racjonalnej gospodarki, m.in. w zakresie nieruchomości.

Zgodnie z art. 23 i 25 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, na lata 2017-2019 opracowany został „Plan wykorzystania gminnego zasobu nieruchomości Gminy Miejskiej Dzierżoniów”. Gospodarka gminnym zasobem nieruchomości polega na wykonywaniu różnorodnych czynności o charakterze faktycznym i prawnym względem nieruchomości, prowadzących do optymalnego ich wykorzystania.

W 2019 r. gospodarowanie nieruchomościami gminnymi obejmowało następujące zadania:

1. Powiększenie zasobu w wyniku:

1.1. komunalizacji - miasto nabyło prawo własności działki nr 55/56 obręb Centrum o powierzchni 0,8248 ha,

1.2. nabycia - nieruchomości przeznaczone pod poszerzenie dróg gminnych o łącznej powierzchni 1.956 m² i pod przyszłe inwestycje – działka nr 170 obręb Zachód o powierzchni 857 m²,

1.3. darowizny – miasto nabyło nieruchomość nr 744 obręb Dolny o powierzchni 307 m², 1.4. postanowienia sądowego z dnia 21.08.2019r. Gmina Miejska Dzierżoniów nabyła lokal mieszkalny położony na osiedlu Jasnym o powierzchni 50,38 m².

2. Wyłączenie części zasobu poprzez:

2.1. Sprzedaż:

- działek budowlanych w drodze przetargowej:

lp.	Nr działki	Powierzchnia [m ²]	Obręb	Ulica
1.	166/5	3685	Zachód	Ciepłownicza
2.	1050/37	870	Nowe Miasto	Kamienna
3.	1050/35	1043	Nowe Miasto	Kamienna
4.	1050/34	934	Nowe Miasto	Kamienna
5.	1050/38	1068	Nowe Miasto	Kamienna
6.	1050/11	1051	Nowe Miasto	Kamienna
7.	1050/9	1061	Nowe Miasto	Kamienna
8.	1050/12	1047	Nowe Miasto	Kamienna
9.	1050/10	1056	Nowe Miasto	Kamienna
10.	1062	161	Nowe Miasto	Tulipanowa

- działek w drodze bezprzetargowej, np. na poprawę działek budowlanych,

- lokali mieszkalnych, w drodze bezprzetargowej na rzecz najemców - 27 lokali,

- lokali użytkowych i mieszkalnych, w drodze przetargowej:

lp.	Nr lokalu	Powierzchnia [m ²]	Ulica
1.	1D	101,81	Pocztowa
2.	61/3	16,99	Nowowiejska
3.	95/6	20,08	Nowowiejska
4.	6./1	18,78	os. Kolorowe
5.	1C	65,87	Pocztowa
6.	81/2	59,95	Batalionów Chtopskich
7.	18./9	15,05	Mickiewicza
8.	23./8	81,77	Szkołna
9	1B	165,74	Pocztowa
10	14B/2	22,89	os. Kolorowe
11	40/4	19,06	Świdnicka
12	16A	33,88	Miodowa

2.2. Inne formy rozdysponowania:

- przekazanie aportem działki nr 537/3 o powierzchni 1,6648 ha w zamian za udziały na rzecz Wodociągi i Kanalizacja sp. z o.o.

3. Wykorzystanie nieruchomości posiadanych w zasobie do realizacji zadań poprzez:

3.1. Przekazano w trwały zarząd na rzecz:

- Dziennego Domu Senior+ w Dzierżoniowie nieruchomość zabudową stanowiącą działkę nr 496/4 o pow. 3142 m², na której zlokalizowany jest budynek użytkowy, budynek garażowy, nowobudowana wiata oraz działkę nr 496/3 o pow. 1148 m², na której posadowiony jest budynek magazynowo-warsztatowy, położoną w obrębie Centrum przy ul. Świdnickiej 35 w Dzierżoniowie z przeznaczeniem na prowadzenie działalności statutowej,
- Przedszkola Publicznego Nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi i Oddziałem Specjalnym w Dzierżoniowie nieruchomość zabudowaną budynkiem usługowo-administracyjnym położoną przy ul. Złotej 8 w Dzierżoniowie w obrębie Nowe Miasto, oznaczoną w ewidencji gruntów jako działka nr 1/7 o pow. 337 m² oraz działka nr 1/11 o pow. 691 m², na czas oznaczony do 30.04.2020 r. z przeznaczeniem na prowadzenie niezarobkowej działalności oświatowej i wychowawczej.

Również w 2019r. wydano decyzje o wygaśnięciu trwałego zarządu ustanowionego na rzecz:

- Dziennego Domu Senior+ w Dzierżoniowie (poprzednia nazwa jednostki organizacyjnej: Dzienny Dom Pomocy Społecznej) do nieruchomości zabudowanej budynkiem usługowym, oznaczonej w ewidencji gruntów jako działka nr 217/2 o pow. 1691 m² położonej przy ul. Krasickiego 25 w Dzierżoniowie w obrębie Centrum,

- Ośrodka Pomocy Społecznej w Dzierżoniowie do nieruchomości zabudowanej budynkiem usługowo-administracyjnym, oznaczonej w ewidencji gruntów jako dz. nr 1/7 o pow. 337 m², dz. nr 1/11 o pow. 691 m², działek niezabudowanych przyległych do budynku od strony ulicy Żłotej - dz. nr 1/6 o pow. 91 m², dz. nr 1/9 o pow. 111 m², położonych przy ul. Żłotej 8 w Dzierżoniowie w obrębie Nowe Miasto. Decyzje zostały wydane w związku ze zmianą siedziby jednostek organizacyjnych Gminy Miejskiej Dzierżoniów.

3.2. Zarządzanie nieruchomościami gminnymi, w tym gminnym zasobem mieszkaniowym.

Na podstawie umowy o zarządzanie i administrowanie lokalowym zasobem gminy zajmuje się Dzierżoniowski Zarząd Budynków Mieszkalnych sp. z o.o.

lp.	Rodzaj nieruchomości	liczba
1	Lokale mieszkalne	1216
2	Lokale użytkowe	102
3	Budynki 100% komunalne	69
4	Garaże	131

3.3. Oddawanie nieruchomości w najem, dzierżawę, użyczenie.

W 2019 r. zawarto łącznie 168 umów, w tym:

- 65 umów dzierżawy gruntów rolnych,
- 49 umów dzierżawy terenu na cele handlowo-usługowe, tereny przyległe, miejsca postojowe,
- 12 umów na reklamy,
- 10 umów użyczenia,
- 9 umów dzierżawy na cele oświatowo-kulturalne,
- 14 umów dzierżawy gruntów na cele infrastruktury technicznej,
- 9 umów na pozostałe nieruchomości.

4. Przekształceniu prawa użytkowania wieczystego gruntu zabudowanego na cele mieszkaniowe w prawo własności tego gruntu

Od stycznia 2019r. w Wydziale Gospodarki Nieruchomościami i Architektury wydawane były zaświadczenia o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego gruntu zabudowanego na cele mieszkaniowe w prawo własności tego gruntu. W ciągu roku zostało wydanych 4.161 takich zaświadczeń. Jednocześnie składane są wnioski właścicieli o możliwość wpłaty jednorazowej opłaty przekształceniowej z 70% bonifikatą.

Dzierżoniów w liczbach

Nazwa wskaźnika	Jedn.	2016	2017	2018	2019	Źródło danych
Ludność ogółem wg obowiązku meldunkowego	osoba	32.337	31.843	31.392	31.014	dane własne UMD
Liczba kobiet	osoba	17.459	17.200	16.972	16.799	dane własne UMD
Liczba mężczyzn	osoba	14.878	14.643	14 420	14.215	dane własne UMD
Urodzenia mieszkańców	osoba	258	231	254	219	dane własne UMD
Zgony mieszkańców	osoby	392	428	455	427	dane własne UMD
Liczba małżeństw ogółem	szt.	238	251	205	202	dane własne UMD
Śluby konkordatowe	szt.	104	116	87	90	dane własne UMD
Śluby cywilne	szt.	94	91	81	77	dane własne UMD
Śluby zagraniczne	szt.	40	44	37	35	dane własne UMD
Wpisane wyroki o rozwodzie	szt.	97	90	89	128	dane własne UMD

Jest jednostką budżetową powołaną do wykonywania zadań publicznych o znaczeniu lokalnym. Realizuje zadania własne, wynikające z ustaw i uchwał rady, zadania zlecone z zakresu administracji rządowej oraz przyjęte na podstawie porozumień zawartych z organami administracji rządowej lub jednostkami samorządu terytorialnego.

Urząd Miasta w Dzierżoniowie podzielony jest na 19 komórek organizacyjnych i 4 samodzielne stanowiska. Zatrudnionych jest w nim obecnie 131 osób.

Informacje o bieżących działaniach samorządu można znaleźć na stronie internetowej www.dzierzoniow.pl, informatorze miejskim „Goniec Dzierżoniowski” oraz w najpopularniejszych mediach społecznościowych.

W 2019 r. burmistrz Dzierżoniowa wydał 698 zarządzeń dotyczących różnych dziedzin gospodarki miasta:

- w zakresie Wydziału Finansowo Budżetowego – 39 zarządzeń,
- w zakresie Gospodarki Nieruchomościami i Architektury – 305 zarządzeń,
- w zakresie Wydziału Edukacji i Spraw Społecznych – 163 zarządzenia,
- w zakresie Wydziału Rozwoju Miasta – 16 zarządzeń,
- w zakresie Biura Zamówień Publicznych – 21 zarządzeń,
- w zakresie Wydziału Inżynierii Miejskiej – 28 zarządzeń,
- w zakresie Wydziału Inwestycji – 26 zarządzeń,
- w zakresie Wydziału Organizacyjnego – 28 zarządzeń,
- w sprawie przyjęcia uchwał Rady Miejskiej – 77 zarządzeń

Rejestr zarządzeń dostępny jest w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta w Dzierżoniowie w zakładce „Prawo lokalne” pod linkiem [link](#).

Godziny otwarcia Urzędu Miasta w Dzierżoniowie:

- poniedziałek, środa, czwartek w godz. 7.30 – 15.30
- wtorek w godz. 7.30 – 16.30
- piątek w godz. 7.30 – 14.30

Jest, zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym, organem stanowiącym i kontrolnym. Kadencja Rady Miejskiej Dzierżoniowa VIII kadencji rozpoczęła się w listopadzie 2018 r. i zakończy się za 5 lat.

Radni Rady Miejskiej Dzierżoniowa VIII kadencji, wg stanu na 2019 r.

Lp.	Imię i nazwisko	Funkcja
1.	Bagiński Adam	Przewodniczący Komisji Skarg, Wniosków i Petycji
2.	Borek Ryszard	
3.	Bukalska Irena	Zastępca Przewodniczącej Komisji Rewizyjnej
4.	Darakiewicz Andrzej	Przewodniczący Rady Miejskiej Dzierżoniowa
5.	Denysiak Agnieszka	Zastępca Przewodniczącego Komisji Budżetu i Finansów
6.	Drabczyk Radosław	Zastępca Przewodniczącego Komisji Rozwoju Gospodarczego Miasta
7.	Juraszek Grażyna	Przewodnicząca Komisji Rewizyjnej
8.	Kiesewetter Maciej	
9.	Kowalczyk Roman	Wiceprzewodniczący Rady Miejskiej Dzierżoniowa
10.	Kowalski Paweł	Zastępca Przewodniczącego Komisji Spraw Obywatelskich i Porządku Publicznego
11.	Mamełka Małgorzata* *wstąpiła w skład Rady 28.10.2019r. w miejsce wygasłego mandatu Jarosława Kresy	
12.	Maniak Sebastian	Przewodniczący Komisji Edukacji i Spraw Społecznych
13.	Perlak Jarosław	Przewodniczący Komisji Rozwoju Gospodarczego Miasta
14.	Piorun Mirosław	Wiceprzewodniczący Rady Miejskiej Dzierżoniowa
15.	Rak Marcin	Zastępca Przewodniczącego Komisji Edukacji i Spraw Społecznych
16.	Rudnicki Jarosław	Wiceprzewodniczący Rady Miejskiej Dzierżoniowa
17.	Szabat Kazimierz	
18.	Wilkos Bolesław	Przewodniczący Komisji Budżetu i Finansów
19.	Woźniak Maciej	Zastępca przewodniczącego Komisji Skarg, Wniosków i Komisji
20.	Zeń Zbigniew	
21.	Żygadło Ireneusz	Przewodniczący Komisji Spraw Obywatelskich i Porządku Publicznego

Działalność Rady Miejskiej

Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. do zakresu działania gminy należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, niezastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów. Określone zadania wykonują organy gminy:

- Rada Miejska Dzierżoniowa (organ stanowiący),
- burmistrz Dzierżoniowa (organ wykonawczy, który wykonuje uchwały rady i zadania określone przepisami prawa).

Rada miejska podejmuje uchwały, burmistrz wydaje zarządzenia, które składają się na szeroko pojęte prawo lokalne Dzierżoniowa.

Zgodnie z § 14 ust. 1 Statutu Miasta Dzierżoniowa przyjętego Uchwałą Nr XII/106/19 Rady Miejskiej Dzierżoniowa z dnia 28 października 2019 r. w sprawie Statutu Miasta Dzierżoniowa, burmistrz przedkłada radzie sprawozdania z pracy w okresie między sesjami planowanymi, a po zakończeniu kwartału - z wykonania uchwał.

Sprawozdania publikowane są w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta w Dzierżoniowie w zakładce „Sprawozdania, kontrole i audyty”.

Sprawozdania kwartalne dostępne są pod linkiem: [link](#), natomiast sprawozdania z działalności burmistrza w okresie międzysesyjnym - pod linkiem: [link](#).

W 2019 r. Rada Miejska Dzierżoniowa obradowała na 12 sesjach, podczas których podjęta 99 uchwał, z czego 85 zostało przygotowanych przez burmistrza. Obrady transmitowane są na żywo w Internecie. Można je oglądać, tak jak późniejsze nagrania z sesji, na stronie internetowej miasta www.dzierzonow.pl lub w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta (zakładka Rada Miejska/Transmisje i nagrania sesji) –pod linkiem: [link](#).

Radni złożyli 20 interpelacji i zapytań oraz wniosków, które zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym opublikowano wraz z odpowiedziami burmistrza w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta (zakładka „Rada Miejska”/ „Interpelacje i zapytania”).

Rada Miejska Dzierżoniowa w 2019 r. uhonorowała Medalami za Zaslugi dla Dzierżoniowa: Mariana Wódkiewicza - artystę malarza, Radima Vetchý - Burmistrza Lanškroun oraz Barbarę Ciborską – nauczycielkę, regionalistkę.

Poniższe zestawienie przedstawia ilość podjętych uchwał z podziałem na poszczególne obszary:

L.p.	Obszar	Liczba podjętych uchwał
1.	Ochrona środowiska i usługi komunalne	12
2.	Oświata, wychowanie i pomoc społeczna	21
3.	Strategia Rozwwoju Miasta	7
4.	Finanse	29
5.	Zagospodarowanie przestrzenne i gospodarka mieniem komunalnym	14
6.	Uchwały związane z działalnością Rady Miejskiej	8
7.	Inne*	8
8.	Suma	99

* w innych ujęte zostały uchwały dot. m.in. przeprowadzanych w 2019 r. wyborów ławników, inicjatywy uchwałodawczej mieszkańców Dzierżoniowa, czy powołania i odwołania Skarbnika Miasta.

Zarządzanie działalnością Stowarzyszenia Ziemia Dzierżoniowska

- głównym celem stowarzyszenia tworzonego przez samorządy naszego powiatu jest zdobywanie zewnętrznych środków na inwestycje rozwijające nasz region. W 2019 roku do budżetów naszych samorządów wpłynęło ponad 14 milionów złotych - to wcześniej pozyskane pieniądze, w ramach których realizowane są takie inwestycje, jak np. termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, promocja Gór Sowich, budowa ścieżek rowerowych, czy powstanie w szkołach zawodowych nowoczesnych pracowni technicznych. W minionym roku stowarzyszenie zdobyło ponad 5 milionów złotych, a od początku swojej działalności ponad 37 milionów. Ponadto w minionym roku stowarzyszenie uruchomiło punkt informacyjny związany z możliwościami zdobywania przez mieszkańców wsparcia finansowego na zmianę sposobu ogrzewania na ekologiczne.

Budowa obwodnicy Dzierżoniowa – pierwsze efekty inwestycji prowadzonej samorząd naszego województwa są już widoczne. Częścią obwodnicy, od ronda na drodze w kierunku Świdnicy, do podstrefy ekonomicznej, możemy już jeździć. Drugi odcinek, powstałego już pierwszego etapu, ma być oddany do użytku jeszcze w tym roku. Trwa procedura przetargowa na realizację drugiego etapu, od ronda na drodze Dzierżoniów-Pieszyce, do ronda na drodze Dzierżoniów-Bielawa. Działalność burmistrza w tym zakresie polega na współpracy z samorządem wojewódzkim i na lobbowaniu na rzecz jak najszybszego rozpoczęcia drugiego (co już się dzieje) i trzeciego, finalnego etapu inwestycji, która pozytywnie wpłynie nie tylko na Dzierżoniów, ale także na samorządy Ziemi Dzierżoniowskiej.